

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ЧЕТВРТА СЕДНИЦА
ПРВОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
(Други дан рада)
19. мај 2017. године

(Седница је почела у 10.05 часова. Председава Маја Гојковић,
председник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДНИК: Поштоване даме и господо народни посланици, настављамо са радом Четврте седнице Првог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години.

На основу службене евиденције, пријавио се 91 народни посланик.

Ради утврђивања броја посланика присутних у сали, молим вас да убаците своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да су у сали присутна 92 народна посланика.

Прелазимо на т. 1–6. дневног реда – ПРЕДЛОЗИ ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О ОСИГУРАЊУ ДЕПОЗИТА, ДОПУНИ ЗАКОНА О АГЕНЦИЈИ ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА, ДАВАЊУ ГАРАНЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У КОРИСТ НЕМАЧКЕ РАЗВОЈНЕ БАНКЕ КФВ, ФРАНКФУРТ НА МАЈНИ, ПО ЗАДУЖЕЊУ ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“, БЕОГРАД (ПРОЈЕКАТ „МОДЕРНИЗАЦИЈЕ СИСТЕМА ЗА ОТПЕПЕЉИВАЊЕ ТЕ НИКОЛА ТЕСЛА А“); ДАВАЊУ ГАРАНЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У КОРИСТ НЕМАЧКЕ РАЗВОЈНЕ БАНКЕ КФВ, ФРАНКФУРТ НА МАЈНИ, ПО ЗАДУЖЕЊУ АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖЕ СРБИЈЕ“, БЕОГРАД (РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ У ПРЕНОСНОМ СИСТЕМУ) и ПРЕДЛОЗИ ОДЛУКА О

ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ИЗБОРУ ЧЛАНОВА И ЗАМЕНИКА ЧЛАНОВА
ОДБОРА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ИЗМЕНАМА
ОДЛУКЕ О УТВРЂИВАЊУ САСТАВА СТАЛНИХ ДЕЛЕГАЦИЈА
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У МЕЂУНАРОДНИМ
ПАРЛАМЕНТАРНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА (заједнички начелни и
јединствени претрес).

Реч има народни посланик Милорад Мирчић.

Имате дванаест минута и 57 секунди. Изволите.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Даме и господо, када је у питању овај Предлог закона о допуни Закона о осигурању депозита и о Агенцији, то су само различити чланови који се мењају – односно, где једном малом изменом Влада предлаже да се у случају губитака због депонованих средстава од стране Агенције, а пре свега се мисли на девизна средства – да се ради сигурности та средства могу повући и њима куповати хартије од вредности на домаћем тржишту.

Оно што је суштина, то је да ова Агенција за осигурање депозита има своју историју. Она почиње 2005. године када се после пропадања, односно стечајних поступака који су спроведени над одређеним банкама, размишљало да се грађанима Србије надокнади штета коју су претрпели због пропадања ових банака.

Наравно, 2015. године долази до потпуног колапса када је у питању финансијски потенцијал ове Агенције, али оно што је веома битно да се каже због шире јавности то је да ова средства служе да се надокнади штета до 50.000 евра грађанима који су својом штедњом или депоновањем новца били депоненти, односно комитенти одређених банака. Та цифра од 50.000 евра је нешто што је и дан данас остало спорно. Кад се већ Влада одлучивала за овакве амандманске интервенције, можда је требало размишљати и о укупној суми која треба у сваком случају да се повећа – ако ни због чега другог, онда бар због неке правичности према штедишама који имају много већа средства само у једној банци у односу на оне који су распоредили мања средства, под знацима навода, у више банака.

То је оно што држава гарантује, до 50.000 евра, али предисторија ове Агенције у вези је са ликвидацијом домаћих банака. Сетите се само како су ликвидиране „Беобанка“–Београдска банка, „Инвестбанка“ и остале банке. Временом долазимо до спознаје да смо ми српски радикали били у праву, не зато да би то истакли као свој политички поен, него из разлога што смо на време упозоравали да уништавање домаћих банака иде ка томе да се потпуно уништи индустрија и да се доведе до ситуације да се обезвређена цена пољопривредног земљишта нађе на, условно речено, неком тржишту.

Видите како то иде. Када је у питању индустрија, када је у питању привреда, довољно је да наведемо само пример „Беобанке“, већи део привреде је био комитент у „Беобанци“ и сада се накнадно сазнаје да та

банка у то време баш и није била за ликвидацију, да се стечајни поступак није требао спроводити. Међутим, стечајна маса из тих банака је била под контролом једног одређеног броја људи или, прецизније говорећи, била под апсолутном контролом једног човека који се зове Млађан Динкић. Млађан Динкић је предисторија ове агенције. Он је једним делом и историја ове агенције, али детаљније ћемо говорити када буде расправа о амандманима.

Оно што је садржано у преостале две тачке дневног реда, то је да Република Србија даје гаранције у корист Немачке развојне банке у две сврхе – прво, средства која ће користити електропривреда и, друго, средстава која ће користити „Електроурежа Србије“.

Јуче смо слушали део образложења министра ресорног, господина Антића. Објаснио је све оно што пише овде у материјалу. Међутим, заборавио је министар Антић да каже да у овим кредитима постоје одређени услови који су на неки начин скривени, па је услов везан за „Електропривреду Србије“ отпепељивање Термоелектране „Тесла један“.

Крије се намера Европске уније да у склопу заштите животне средине престане производња такозване прљаве струје, прљаве технологије за производњу струје. Ми овде имамо уклањање проблема који се зове огромна количине пепела, што функционално смета околним насељима, житељима који живе у околини Термоелектране, а технологија којом ће то највероватније бити решено ја физичко уклањање где се приступа новом технолошком поступку – да се смањи количина воде, да сразмера пепела и воде буде 1:1, разјашњење због јавности ради, да би се спречило загађивање водотокова, односно да се заштите локални и регионални водоводи.

Оно што је, у сваком случају, јасно у другом предлогу око гаранције јесте да Европска унија кроз ове кредите инсистира на смањењу угљен-диоксида. Смањење угљен-диоксида подразумева управо оно што ми радикали вама говоримо – да се термоелектране полако почињу гасити, као и производња електричне енергије па или ће се увозити висока технологија – електросистеми за заштиту човекове околине или, ако држава није финансијски способна да то уради, се онда морају гасити термоелектране.

Видите и сами да је Мађарска већ отпочела са припремним радовима. Увелико најављује нуклеарну електрану. Свугде у свету нуклеарних електрана је све више, насупрот теорија и теза да су потенцијална опасност.

Овде имамо један релевантан податак за „Електроурежу Србије“. Наведено је у материјалу да ће у преносу електричне енергије ова промена напонске мреже са 220 на 400 килвата служити да се што квалитетнија струја транспортује са истока на запад, односно из Украјине преко Румуније, Србије, Црне Горе према Италији. Видите да је то заштита чисте технологије.

Значи, морамо да водимо рачуна да добијањем ових кредита постоје и одређени услови када је у питању технологија. Није то

једноставно – када мењате напонску мрежу и када мењате комплетан систем напајања са 220 киловата, или како то министар каже kW-а, на 400 киловата подразумева се промена комплетне технологије. Прво, око комплетне преносне мреже – мора да се мења све од кабловског система, односно саме електромреже, преко трафостанице, до одређених трансформатора. Значи, технологија мора да се уклапа.

Ми овде видимо, у овоме материјалу, да Развојна банка Немачке јасно условљава да ће она расписивати тендер и да ће по међународним стандардима моћи да испоручују опрему само они произвођачи који задовољавају тзв. ИСО стандарде.

Не заборавите, даме и господо, да у Србији постоје, за сада, три угашене фабрике каблова, да у Србији постоји потпуно уништена индустрија за производњу трафостаница. Три фабрике каблова постоје – у Јагодини, Зајечару и у Новом Саду.

У Јагодини је та индустрија дуго година или деценија била покретач привреде и место где се запошљавао највећи део становништва Општине Јагодина. Сада је толико девастирана да не може производити чак ни каблове за аутомобилску индустрију, где нам доводе ове фабрике – покретне тезге да комплетирају тзв. аутомобилске проводнике а фабрика каблова не може да производи. То је веома једноставна технологија. Замислите колики би то био замајац да смо, колико толико, одржали у протеклих 17 година производњу каблова, да смо „Минелу“ помогли да се сачува, колико толико, производња трафоа. То би сад био велики посао. То је огроман посао.

Знате, ми се заносимо идејом да ћемо приходовати велика средства када је у питању транспорт електричне енергије. Немојте се заносити таквом идејом. Та ће идеја брзо да се истопа, из простог разлога који смо видели у материјалу од пре неки дан а у вези са давањем кредита Светске банке, да Светска банка условљава цену струје. Ако даје средства, онда каже – цена струје ће одређеном динамиком да поскупљује.

То је та политика цена електричне енергије коју води Светска банка, то је део глобалног система. Шта ви мислите, да ће Светска банка размишљати о томе да струја буде јефтина у Србији? Шта их боли брига. Ако је пола евра цена у Европи и у свету, па шта њих боли брига, пола евра ће плаћати Србија. Како ће плаћати? Не интересује их што је становништво све сиромашније и сиромашније, али имају некретнине. Не платите струју – у почетку ће вам искључивати, а касније вам на обрачуну камате узимају станове, узимаће куће... Шта њих боли брига. Савршено их не интересује каква је куповна моћ и какве су социјалне прилике у Србији. О свему морамо водити рачуна.

Ми уместо да кроз овакве уговоре размишљамо о томе да постоји здрава конкуренција, а здрава конкуренција овим кредитима какав је кредит Немачке развојне банке су кредити које евентуално имамо од

Руске Федерације. Руска Федерација је заинтересована када је у питању Србија, сами сте сведоци, за улагање у енергопогоне, у производњу електричне енергије. Енергетика је нешто што је будућност – уз образовање, уз школство. Пољопривреда и енергетика су будућност Србије. Немојте да баш овако олако прихватамо технолошку зависност. Ако нас, уз финансијски крах и сиромаштво, још уведу у технолошко ропство, питање је где ћемо на крају завршити. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има Муамер Зукорлић. Није ту.

Реч има министар Антић.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Врло, врло кратко.

Апсолутно уважавајући ово што је господин Мирчић говорио, само неколико елемената које још желим да прокоментаришем.

Пре свега, мислим да је добро да стварамо атмосферу у Србији да нам је битно да као држава и друштво достижемо стандарде у заштити животне средине. Није добро да стварамо атмосферу и климу у друштву да нам то неко намеће. Није добро да стварамо климу да то радимо због неког другог. Пре свега, морамо да разумемо да то радимо због себе, због људи који живе у околини наших, пре свега, највећих енергетских објеката, читај највећих загађивача, и због наше деце.

Не прихватам концепт – немојте људи да то радимо, то нас неко тера, то није добро за нас... Не, напротив, ми то радимо због себе и апсолутно је небитно да ли је то део неке наше агенде. Мислим да смо као друштво довољно сазрели да схватимо да је, пре свега, смањење емисије загађења, смањење емисије ЦО₂ и осталих загађивача у нашем интересу и да због тога морамо да улажемо у то.

Поносан сам што смо у протеклих неколико година уложили око 200 милиона евра и тиме смањили прашкасто загађење из наших термоелектрана за 93%. Ми морамо да завршимо денитрификацију, морамо да завршимо одсумпоравање и морамо коначно да смањимо емисију СО₂, јер је то битно због нас и то је оно за шта смо чврсто опредељени. Нико нас не тера да гасимо наш термосектор. Термосектор ће живети у оној мери у којој се, у технолошком смислу, буде прилагођавао оним трендовима који су за то неопходни, уз све временске рокове који су предвиђени за прилагођавање у том сектору.

Подсећам да имамо временски период до 2023. године, када треба да прилагодимо термоелектране утврђеном нивоу стандарда. Сваке године радимо мало помало и апсолутно сам уверен да ћемо 2023. године то испунити, да ће наше термоелектране радити у складу са тим значајним стандардима. Понављам по стоти пут – за нас, за нашу децу, за генерације које долазе.

Потпуно је јасно да нам из енергетске заједнице Европске комисије нико не брани да градимо и нове термоелектране. У овом

тренутку гради се Костолац Б-3, на шта имамо пуно право и нико нам не поставља питање зашто градим термоелектране.

Једино питање које нам се поставља, као и осталима који хоће да граде термоелектране – да ли се за то користи најбоља доступна технологија. Дакле, термосектор мора да се развија праћењем стандарда у области заштите животне средине, а када је технологија производње у питању – у складу са најбољом технологијом која је доступна. Та најбоља доступна технологија апсолутно нема жиг да је из ЕУ, нити било које друге државе.

У Костолцу радимо са кинеском технологијом, на пример, у Електропривреди Србије на ремонтним капиталним улагањима учествују „силовљев“ машине, значи – руска компанија. Дакле, те најбоље доступне технологије долазе и из ЕУ, и из Кине, и из Руске Федерације, тако да ту нема политичког ризика о коме сте ви говорили. Нема пристрасности, ми се у технолошком смислу не наслањамо ни на кога, нисмо технолошки зависни, дозвољавамо апсолутну утакмицу између технологија на основу њихових цена и квалитета.

Коначно, политика цена – врло комплексно питање, врло осетљиво питање. Ова влада је, мислим, показала висок степен сензибилитета по том питању и апсолутно покушавамо да балансирамо између потребе да цена дође на економски, читај тржишни, ниво и нашег препознавања укупних социјалноекономских могућности грађана.

Ми стално кочимо тај процес достизања тржишне цене – иако смо у потпуности у праву, константно смо под одређеном врстом меког притиска међународних финансијских институција да то радимо брже.

Оно што желим да још једанпут потцртам, ова влада води, дубоко верујем у то, одговорну социјалну политику по том питању и желим да подсетим да, када су у питању...

Добићете упалу мишића, спустите то, не реагујем на то.

Морам да подсетим да ми имамо ту категорију социјално угроженог купца и да Република Србија из буџета издваја неких, хајде да кажем, десетак милиона евра за бесплатне киловате и бесплатне метре кубног гаса. Ми на тај начин помажемо отприлике 60.000 угрожених потрошача месечно. Имамо јасно дефинисане критеријуме и, понављам, социјална политика као таква треба на тај начин да се реализује, што је политика Владе за период који је пред нама. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Нема основа за реплику. Нема ништа пејоративно. Није вас погрешно разумео, одговорио је. Сами сте рекли да ћете по амандманима.

Шта кажете? Погрешно? Добро.

Изволите, два минута.

МИЛОРАД МИРЧИЋ: Господине Антићу, овде се не ради о присили, овде се ради о условљавању. Сетите се само, пре вас је у овом Министарству, Министарство је садржало заштиту човекове околине, била Зорана Михајловић. Само она и Тито су општег образовања и они све знају.

Највећих примедби приликом преговора са ЕУ било је у поглављу заштите човекове околине. Шта је урадила ЕУ? Преко финансијских полуга условила је да Србија мора да поштује одређене стандарде. Немојте рећи да ми, српски радикали, сад измишљамо нешто чега није било. То је општепознато.

Друго, господине Антићу, ви можете да контролишете и да утичете на цене све док сте једним делом самостални финансијски, али ова тенденција задуживања и, не заборавите, уласком у нове инвестиције јасно се намеће питање тренутка када ће се ова Влада одлучити да приватизује „Електропривреду Србије“. Већ имамо неке најаве и наговештаје да таква могућност постоји. Како ће онда Влада да утиче на цене? Морате визионарски да сагледавате неке ствари. Морате да видите како ће се ствари одвијати у некој даљој будућности.

Што се тиче прљаве технологије, постоји инструмент који користи ЕУ, односно Светска банка. Само једна чињеница – струја из такве технологије буде јефтинија на тржишту и ви сте присиљени да сами то затварате. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вама.

Горан Ћирић, изволите.

ГОРАН ЋИРИЋ: Поштована председнице Парламента, поштована господо министри, колегинице и колеге, грађани Србије, и јуче и данас имамо расправу која је сигурно квалитетнија у односу на протеклу седницу, али мислим да је разлог за то инсистирање посланичког клуба Демократске странке, али и осталих колегиница и колега из опозиције на отварању дијалога. Мислим да је добро да смо отворили дијалог о свим овим темама.

Подсетићу вас да је о оваквим и сличним темама, у одлучивању о задуживању за 200 милиона евра наше државе за потребе ЕПС-а, Железнице и „Србијагаса“, седници присуствовала министарка правде која наравно није могла да да релевантне одговоре на многа питања која смо постављали. Мислим да је то једна од кључних тема ове расправе. Важно је да сте данас овде да бисмо отворили дебату и мислим да имамо предуслове да разговарамо о важним темама, важним не само за нас у овој сали него, пре свега, за грађане Србије.

Тема је пасивно задужење Републике Србије, дакле гаранције које даје за кредите ЕПС-у и „Електромрежи Србије“ у износу од 45 плус 15 милиона, дакле укупно 60 милиона. За нас није спорна намена тог дуга, заиста је оправдана. Отпепељивање и повећање нивоа ефикасности у дистрибуцији електричне енергије је нешто што је свакако потребно, али је

потребно у потпуности отворити све информације о детаљима и о начину на који се задужујемо.

Први формални недостатак ових предложених закона је да у материјалима и уводним информацијама немамо потпуне информације о споразуму о зајму. Овде се помиње Споразум о зајму између „Електропривреде Србије“ и кредитора КфW. Спомиње се и Споразум „Електромреже Србије“ и КфW. Дати су само делови информација о томе какви су услови задуживања и мислим да то није добро за грађење нашег међусобног поверења и напор да нађемо нека решења за овако важна питања.

Јуче су неке колегинице и колеге показали колико је то важно. Па ЕПС са својих, ако се не варам, око две милијарде евра годишњег обрта учествује са више од 6% у БДП а 1% пада производње у првом кварталу видимо како утиче на укупан раст БДП у Србији. То је питање које је важно не само за ЕПС, не само за раднике ЕПС-а. Изузетно је важно. Нико не оспорава њихов труд, али је наше питање на који начин и са каквим ефектима се користе средства која смо одобравали пре годину и по дана, о томе смо говорили.

Двеста милиона евра зајма смо као Републичка скупштина одобрили ЕПС-у за реструктурирање. Претходни директор је увелико причао о реструктурирању ЕПС-а, о корпоративизацији која ће решити многе проблеме у самом ЕПС-у али смо, нажалост, видели ефекте тог реструктурирања и тих потрошених 200 милиона евра. Који су ефекти? Пад производње у првом кварталу од скоро 20%, 18% кажу подаци. Ја се позивам на неке податке који су доступни јавности. То је нешто што је тема за све нас.

Једно од питања за министра енергетике је у којој је фази тај процес реструктурирања ЕПС-а, јер знамо да не би било пуно разлога за гаранцију и наш глас у Скупштини уколико је ЕПС спровео потпуну корпоративизацију, уколико се трансформисао у акционарско друштво, уколико је уписао своју имовину, па да својом имовином као акционарско друштво може да гарантује за задужења и кредите. Шта то значи? Да ли кредитор и зајмодавац нема довољно поверења у зајмопримца па је потребно да Република Србија учествује својом гаранцијом?

Ви сте једним делом рекли да је разлог за нашу гаранцију повољнији начин кредитирања и могу да прихватим тај део образложења да имамо повољније услове кредитирања због чврстих гаранција државе, али мислим да је важно да говоримо о томе на који начин ће и ЕПС и сва остала јавна предузећа достићи тај ниво организације, кроз процес корпоративизације, са уписом своје имовине и исправљањем грешке направљене 1995. године усвајањем Закона о средствима у својини Републике Србије којим је укинута имовина свим локалним самоуправама, државним и јавним предузећима.

Дакле, сада исправљамо тај процес и потребно је било 25 година да га исправимо. То јесте питање за све нас – на који начин и колико ефикасно се користе ова средства која одобравамо да бисмо добили ефикаснија јавна предузећа?

О релевантности података, са господином министром финансија смо разговарали о висини јавног дуга. И даље на сајту Управе за јавни дуг видим званичне податке и могу једино о тим подацима да говорим. Ви сте пре пар дана поменули да ће за три, четири дана доћи нове информације, ја вам верујем на реч. Говорили сте о новим подацима и новом нивоу јавног дуга, с обзиром на промене курса долара и односа са евром, али мислим да је важно да као одговорни људи – полазимо прво од себе, од нас посланика – говоримо о истинитим информацијама и релевантним информацијама. Дакле, то очекујем и од министра енергетике.

Када смо јуче говорили о разлозима великог пада производње у ЕПС – не због тога да бисмо вас нападали, да бисмо нападали људе у ЕПС-у, него у покушају тражења решења, јер ја своју дискусију нећу свести само на критику. Да, има пуно разлога за критику и тај губитак очигледно показује да се није ефикасно водио тај систем, с обзиром на висину средстава која су уложена у реструктурирање.

Рећи ћу вам шта је по мом мишљењу дубоки разлог, а неки од колега су већ говорили о томе. Мислим да смо у последњих пет година развили атмосферу да ми у јавним предузећима немамо способних људи који ће водити та јавна предузећа с обзиром на најаве и у експозеу премијера за приватизацију Телекома, приватизацију ЕПС-а, Аеродрома и осталих важних јавних система, а посебно када се ради о кључној инфраструктури и оним предузећима која обављају послове од општег интереса.

Мислим да је важно променити ту атмосферу. Ја сам бившег министра Сертића у овим клупама упозоравао да од неких посланика често чујемо дефетистичке поруке у економском смислу, када су најављивали да ће овакав наставак вођења и управљања Телекомом и нужна приватизација Телекома бити управо важна због тога што ми нисмо способни да водимо такве системе, да наши људи нису способни да воде такве системе.

Мислим да је важно изаћи из те фазе у којој говоримо само и искључиво о реструктурирању, реорганизацији, рационализацији... да, то је потребно али треба усмерити много енергије, снаге, спремности и стручности на развојне пројекте. Мислим да је битно да сви ми говоримо о развоју, пре свега о новим капацитетима у производњи електричне енергије и о начину на који ћемо превазићи овај проблем који имамо и који је велики, још једном понављам, не само за ЕПС него за државу Србију.

Због тога ћу овде дати предлог, пошто мислим да ви као министри имате могућности да размотрите такве предлоге. Ми смо већ предлагали, важно је усвојити у Скупштини закон о обављању делатности

од општег интерес. Важно је прописати правила на који начин ће компаније стицати лиценце и права да се баве пословима од општег интереса. По нама је врло важно да раздвојимо инфраструктуру у свим јавним предузећима од операција, да ЕМС као кључна инфраструктура, важна за државу Србију, не може да буде приватизована изнад 51% када се ради о власништву државе у инфраструктури. То исто важи и за пруге, то важи и за телекомуникационе ресурсе. Мислим да на такав начин држава може да управља општим интересом јер је општи интерес, сложићемо се, да струја стигне до сваког најудаљенијег села у Републици Србији а да се над операцијама над том инфраструктуром развија конкуренција и да на операцијама треба подстицати развој тржишта.

Шта су конкретна питања у вези са ова два закона о потврђивању и давању гаранција за кредите код КфW и подршке овим пројектима о којима смо говорили? Дакле, добили смо информацију да је провизија 0,75%, готово идентична каматној стопи. Слажемо се, каматна стопа је врло повољна, 0,80%, а провизија је 0,75%. Питање је коме се плаћа та провизија. Пошто имамо у овом делу да је укупан износ 45 милиона плус 15 милиона – 60 милиона, дакле, тај износ провизије од 0,75% у апсолутним цифрама износи 450.000 евра. Питање је коме се то плаћа.

Друго питање – структура извођења радова и консултантских услуга. Ми то не можемо да видимо. Верујем да и моје колеге, посланике и посланице, интересује та структура. Колико ће се од ових 60 милиона уложити у радове за реализацију ове сврхе око које можемо да се сложимо, а колики је део и улога консултаната у овом послу? То не можемо да видимо из ових докумената због тога што нам није достављен споразум о зајму. Мислим да је важно да добијемо те информације или данас од вас, господине министре, или да добијемо материјале са уговорима који су потписани између КфW, ЕМС-а и ЕПС-а.

Такође, говоримо о важности поверења и обавези, пре свега према јавности, да се отворе све информације јер у супротном можете да очекујете оправдане сумње. Када изостану праве информације, када се пласирају селективно, можете да очекујете и сумње у те информације. Питање је ко врши консултантске услуге. Када добијемо одговор о односу цена консултантских услуга и онога што је потребно потрошити за извршење радова – онда је питање ко врши консултантске услуге и на који начин ће се спровести тај поступак одабира консултаната у том делу.

Када говоримо о Агенцији за осигурање депозита, ова допуна Закона о осигурању депозита на први поглед заиста има смисла, јер је са негативним каматним стопама потребно паметније и одговорније пласирати средства и депозите у циљу очувања висине тих средстава. Али поставља се једно питање у вези с пласирањем средстава у папире Министарства финансија и Народну банку Србије. Заиста то не би требало да постане пракса, из више разлога. О нечему сте и ви говорили, господине министре,

али мислим да не треба заборавити да добар део девизних депозита Агенције потиче из зајма Међународне банке за обнову и развој (ИБРД), за који већ постоје државне гаранције.

Шта то значи? Одговорно пласирање ових средстава, а видимо да се ради о веома значајној структури – девизна структура је негде на нивоу од 80% колико сам ја видео, и то јесте врло одговоран посао и одговорно питање – на који начин очувати тај квалитет средстава. Шта то значи за Републику Србију, пласман тих 80% девизних средстава у којима добрим делом учествују и кредити ИБРД за које смо ми већ као држава дали гаранцију? Да ли је то нови ризик за државу Србију и нови ризик за повећање јавног дуга и обавеза у случају лошег пласмана ових средстава? То су важна питања о којима треба разговарати.

Још једном позивам све да говорећи о овим законима – који делују недовољно важно јер се, забога, задужујемо само 60 милиона у односу на 25 милијарди јавног дуга, или ћете ви рећи 24 али званични податак говори да је то скоро 25 милијарди – тачније, 24 милијарде и 900 милиона, дакле министре, када сте овде, хоћу да говоримо о подацима јер смо у расправи на прошлом заседању Скупштине имали интерпретације да оно задужење од 200 милиона евра за ЕПС представља у ствари репрограмирање неког дуга из 2011. године и то смо чули овде у расправи. Онда смо чули потврду да то заиста није тако јер то пише и у овим документима. Помињем то да бисмо говорили само о релевантним подацима и ономе што нас збуњује, а збуњује и јавност Србије. Показаћу вам један пример, пошто често говоримо о овом конкретном податку који стоји на сајту Управе за јавни дуг, где се каже да је јавни дуг Републике Србије на дан 31. децембра 2016. године 25 милијарди и 189 милиона, да је стање дуга државе на дан 31. март 2017. године 24 милијарде и 900 милиона.

То је све што стоји од података и очекујемо ове ажурне и нове податке. Ми само овим подацима можемо да баратамо. Али када видите и додатне информације и када их продубите, каже се да ових 25 милијарди и 189 милиона 31. децембра износе 73,5% учешћа јавног дуга у БДП-у а да ове 24 милијарде и 900 милиона износе 69,3%, или је 69,3% учешће јавног дуга у БДП-у, најједноставнијим математичким операцијама можете да дођете до следећег податка – да у првом кварталу између 31. децембра и 31. марта је БДП по томе, када се обрачунавао релативни однос јавног дуга и БДП-а, износио 34 милијарде евра а да је 31. марта износио 36 милијарди евра. Једноставна је операција. Значи, 36 милијарди у односу на 34 милијарде. То је две милијарде више. Опет најједноставнијом рачуницом то би значило да је БДП порастао за скоро 5,5%, јер две милијарде у 34 или 35 милијарди износи управо толико, а опет имамо конкретан податак да је БДП у првом кварталу растао за 1%.

Е, о томе говорим. Говорим о подацима који збуњују и нас, могуће да имате тај одговор, али мислим да збуњује и јавност Србије. Зато

је важно говорити о свим подацима на начин на који смо говорили јуче, јер аргумент – пала је производња од 20% у ЕПС-у због тога што је било лоше време у овој години, апсолутно пада као неприхватљиво. Због тога што у региону имате раст производње струје – и у Хрватској, и БиХ, и у Црној Гори и у Македонији, а сложићемо се да временске прилике нису биле тако различите да би утицале на то и биле једини разлог за пад производње у Србији од 20%.

Због тога желим да говоримо о веродостојним информацијама, због тога желим да разговарамо озбиљно о свакој теми, због тога желим да не вређамо једни друге, да изађемо са аргументима. Зато очекујемо од вас као представника извршне власти праве одговоре. Ја их и данас очекујем и мислим да ћемо у том смислу и у том духу наставити ову дебату.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има министар Вујовић.

ДУШАН ВУЈОВИЋ: Хвала лепо.

Свиђа ми се и тон и аргументација на данашњој дискусији, то је јако добро, да разговарамо о цифрама. Чињеница је да постоје многе недоумице око тога ко шта узима и ко шта цитира. Потпуно су тачни подаци, само што смо ми цитирали различите податке. Значи, ви сте цитирали и то сте рекли, податке о нивоу дуга опште државе а ми у парламенту цитирамо податке тзв. републичког буџета, пошто је то саставни део докумената о којима парламент одлучује. Сем тога, постоје дугови локалних самоуправа, постоје и други дугови који улазе у општи дуг, дуг опште државе, али разлика није много велика – 400 милиона отприлике. Према томе, то је та разлика и она се перманентно провлачи. Значи, то је оно што објашњава разлику између цифре 25.189 коју ви помињете и 24.800, али то је константна разлика, она не мења динамику.

Што се динамике тиче, и једна и друга цифра показују смањење за отприлике 300 милиона, између 31. децембра и 31. марта. То смо јуче рекли у расправи, то се тачно односи на отплату једног конкретног кредита према *Социете Генерале*, ту нема никакве дилеме. Оно што је јако важно, можемо да расправимо детаље око цифара али се ми налазимо на путањи смањивања дуга у апсолутним цифрама. Када узмемо у обзир то да се део тог смањења односи, и када оно негативно и када позитивно делује, односи се на промене курсних разлика, то је део који констатујемо али ту мало шта можемо да урадимо на кратак рок. Већ је неко поменуо да је 20% отприлике наша задуженост у динарима, око 40 и неколико процената у еврима, а око 30 и нешто процената у доларима. Нестабилност у односу евра и долара утиче на цифру дуга али дефакто не утиче на величину ниједне од ове три компоненте исказано у тој валути.

Јако је важно да се разумемо око тога о чему тачно причамо. Значи, ви сте поменули неколико ствари које се тичу ЕПС-а. Једно је кредит ИБРД-а од 200 милиона који служи за рефинансирање скупих старих

обавеза ЕПС-а, а условљен је променом квалитета управљања у ЕПС-у и то је предвиђено планом који је, чини ми се, јуна 2015. године донет. Значи, нема никакве дилеме да смо донели врло квалитетан дугорочни план унапређења управљачке структуре, техничке ефикасности и финансијског реструктурирања ЕПС-а. Како се то спроводи, колико је то ефикасно, колико то одлажемо или не одлажемо је питање неког, чини ми се, периодичног извештаја.

Мислим да министар Антић може да обезбеди такав извештај, да имамо комплетну аргументацију и чињенице о томе докле смо стигли у спровођењу тог плана. То само по себи не објашњава сва кретања, пошто постоје догађаји као што су биле поплаве и као што су друге ствари, као што су одрони или неки други егзогени утицаји на ток производње. Али и то није толико важно јер то је нешто са чиме се све земље суочавају и што једноставно узимамо у обзир. Ако желите да говоримо о томе ко је за то крив, да ли се то могло предупредити, то је потпуно друга дискусија.

Што се тиче поређења цифара у БДП-у, бруто домаћем производу, када уђемо у нову годину ми користимо пројектовану цифру БДП-а када почнемо да рачунамо у новој години. Значи, прошле године смо користили цифру БДП-а од око 4.200 милијарди, чини ми се, која је била за 2016. годину, а у овој години користимо цифру БДП-а од 4.400 милијарди коју пројектујемо за ову годину. Обратите пажњу, то је номинални БДП а цифре о реалном расту могу али не морају да се са тим поклапају, поготово не на нивоу квартала. Према томе, када се рачуна ова цифра, систем избаци, рутински дели ту цифру дуга у еврима помножено са курсом, подељено са око 4.390. Како то урадите, добићете ту цифру.

Ако ви желите, ако имате прецизније процене о томе како се креће БДП на нивоу квартала, ми званичне процене немамо, можемо да израчунамо. Али чињеница је да, када је дуг смањен за 300 милиона а пројектује се позитиван и реални и номинални раст БДП-а, онда би требало пада. Колико прецизно пада, можемо да седнемо и да се договоримо. То је питање конвенције овде. Кажем вам, ми користимо БДП за 2017. годину као основу рачунице. Иначе бисмо за сваки месец морали да процењујемо. Статистика код нас није довољно прецизна да публикује те месечне податке. Они могу да нам дају интерне процене, али процене постоје тек на нивоу године.

У једном делу где се јако слажемо а где нисмо још ни близу онога што бисмо требали да имамо, то је питање садржаја тих пројеката, питање докумената који иза тога стоје и питање онога што се у свету зове оцена пројеката. Рећи ћу вам нешто о чему ће друге колеге из Владе да имају другачије мишљење. Ми када радимо пројекте са ЕБРД-ом, значи Међународном банком за обнову и развој, или са Светском банком, увек имамо, поред документа који вама долази на ратификацију, приложен тзв.

документ о оцени пројекта у коме су детаљно дате све ствари које ви желите да знате.

Значи, обично је дато стање сектора у којем се даје кредит, динамика сектора, разлог за тај кредит, као и детаљна спецификација трошкова тог пројекта укључујући део који се финансира из кредита, који се финансира из домаћих средстава и који се не финансира, рецимо, пошто их ми по правилу ослобађамо неких дажбина, увозних и осталог, за пројекте који се међународно финансирају. Наравно, један од елемената су и консултантске услуге домаће и стране.

Према томе, ви постављате правилно питање. Ми смо желели да то стандардизујемо и код оних пројеката где имате билатералне кредите методологија није јасна и ту бисмо морали ми да наметнемо а Парламент да нас подржи, да и ту изаберемо методологију па да и те пројекте оцењујемо на исти начин. Значи да Влада паралелно са документом о кредиту – који увек постоји, то је уговор који ви ратификујете, постоји и документ о садржини тог кредита који ће онда објаснити управо онај део који је министар Антић објашњавао, зашто се ради отпепељивање, како се то уклапа у стратегију, како то подиже капацитете и задовољава еколошке стандарде и све остало, укључујући елементе трошкова, то радимо филтерима, то радимо овако, то радимо онако.

Сада, зашто то немамо стандардно, то је питање које можемо лако да поставимо и на њега још лакше одговоримо, то треба да тражимо, пошто ти документи постоје у случају међународних финансијских институција, они се дају. У случају билатералних кредита – неких, и оваквих кредита који долазе из грантова, они постоје али се рутински не дају. Било би добро, ево ви можете да тражите као посланици да се и то приложи па ћемо дати врло радо, чини ми се да ту не би требало да буде.. Ту нема дилеме, разумете.

Коначно, да објасним ову природу услова финансирања. Значи, свака организација међународна, билатерална и мултилатерална, има своје услове финансирања и обично постоје два нивоа објашњења. Једно је када држава да гаранцију, онда вам они из своје две групе услова финансирања дају повољније. Јер, они кажу ако држава да гаранцију онда она тиме покрива све некомерцијалне ризике. Значи, самим тим вас они класификују у бољу категорију, дају вам нижу каматну стопу, то је оних 0,8%. Према томе, да не идемо са државном гаранцијом КфW би могао то да финансира и даље, али можда не по тој стопи, не могу тачно да вам кажем колика је стопа али сигурно не 0,8%.

Што се тиче *фронт анд фее*, то је та 0,75% која се плаћа једанпут, на почетку пројекта, и то дефакто покрива трошкове припреме пројекта. Значи, то израчунате овде 0,75%. То је тзв *фронт анд фее*, то није камата, то се плаћа једанпут а 0,25% се плаћа на ангажована а неупотребљена средства. Значи, он каже – ја ћу оног момента када ви

ратификујете ставити са стране 45 милиона за ЕПС, то ће бити у ликвидном облику који мање зарађује него други облик – оптимални, и та разлика од 25% њима покрива трошкове ангажовања.

То је стандардна процедура код сваке банке, па и код наше. Понекад се овај трошак изражава као фиксна сума, трошак припреме кредита и оцене кредита итд, од сто хиљада евра, а неко каже то је *фронт анд фее* 0,75% као што је овде случај, и то није само за Србију, то је за све, то је политика кредитора која се понекада прилагођава земљама. Рецимо, Светска банка има обичај да тај *фронт анд фее* скине или преполови за земље са нижим нивоом дохотка, а за КфW дугове не могу тачно да вам кажем, али то је стандардно. Ово што смо ми добили, то је стандард.

Само још једна напомена. Слажем се да треба да имамо исте информације, слажем се да треба да објаснимо суштину, али суштина је зашто обезбеђујемо ове гаранције. Ове гаранције су саставни део стратегије подршке том сектору. Поменули сте 200 милиона од ИБРД, који су директно ЕПС-у дати за рефинансирање а условљени су унапређењем и спровођењем плана реструктурирања. Овај други кредит који се односи не само на ЕПС него и на друге наше компаније у домену енергетике и саобраћаја, кредит од 182,6 милиона евра који смо имали пре неки дан, тај је подршка буџету за реформе које се спроводе у Железници, у ЕПС-у и у Србијагасу. Али то је потпуно други тип кредита.

Кредитор каже – ми ћемо дати буџету јефтину подршку за спровођење реформи у овим секторима где постоје високи ризици да се промашај тог сектора превали на буџет. Сетите се, годинама ми плаћамо оно што Србијагас није успео да плати, преузимамо дуг државе, годинама смо имали проблеме са губицима у Железници, годинама Железници дајемо... Колико смо ове године у буџету дали – 17, 18, 19 милијарди да се покрију разлике у платама и трошкови учешћа у финансирању кредита. Према томе, то има дубоку логику, они нам дају 182 милиона да бисмо подржали реформе које ће да затворе ове рупе где се буџетска средства често одливају. Значи, ово су потпуно различити инструменти – ово је инвестициони кредит, онај структурни и паре остају ЕПС-у, а овај трећи је подршка буџету.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем, министре.

Министар Антић.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Могу да се сложим са оценом да је добро када имамо дијалог. Дакле, слажем се да је добро што имамо дијалог и слажем се да треба да разговарамо и анализирамо заједнички податке на основу тачних информација, и у духу тога бих уваженог колегу Тирића позвао да и са друге стране имамо тачне информације.

Производња у ЕПС-у јесте пала у првом кварталу у односу на исти период прошле године, али не за 20% него за 14,5%. Ја само позивам да се држимо истог принципа – кад тражите од нас да говоримо тачне

бројке, онда и ја вас молим, пошто немам права да захтевам, да и ви говорите тачне бројке, а тачне бројке су управо то – 14,5% је пад производње електричне енергије и 10,1% пад у производњи угља, причамо о првом кварталу 2017. године у односу на први квартал 2016. године.

При чему у 2016. години, још једанпут то морам да нагласим, остварена је једна од две највеће производње електричне енергије у историји ЕПС-а. Рекао сам и јуче, просечна производња електричне енергије у ЕПС-у у последњих 15 година је, мислим да је довољно дугачак временски период да можемо да се сложимо да је просек референтан, 33.700 ГВтх, а 2016. године произведено је 36.650 ГВтх. Можемо да видимо да је та 2016. година заиста била изузетно добра, са високом производњом. У 2017. години први квартал слабији, апсолутно нисмо задовољни тиме. Велике критике због чињенице да се неки проблеми нису брже решавали. Али, исто тако морамо да сагледамо и све услове који су до тога довели.

Морам да напоменем, ма колико ви сада износили неке податке који су мени непознати. Први пут чујем да је у јануару било ко у региону имао озбиљну производњу електричне енергије јер су сви били у драматичним проблемима, и Црна Гора, она поготово, то знам.

Тако да је апсолутно немогуће да су имали повећање производње, али ево, пошто волим да будем врло егзактан – у јануару 2017. године проточне хидроелектране које чине већину наше производње уз хидро секторе, јер је то Ђердап – 446 ГВтх ове године, прошле године 678 ГВтх. Дакле, уважени народни посланици, 34,5% је у јануару била мања производња у хидросектору на проточним, значи на Ђердапу. У целом првом кварталу, производња у хидросектору је била око 14% мања него у првом кварталу прошле године. Дакле, без дилеме, управо ти метеоролошки и хидрометеоролошки услови значајно су утицали на чињеницу да у 2017. години имамо мању производњу него у 2016. години.

Када је производња угља у питању, постоји образложење – не кажем да је оправдање али постоји једно потпуно разумно и рационално образложење са којим ни ми нисмо у потпуности задовољни, али морамо да узмемо у обзир те објективне параметре. Дакле, у јануару је постојао проблем са транспортом угља између Колубаре и Обреновца, уместо да иде 100 хиљада тона дневно ишло је 50 хиљада тона, због потребе да се сваки вагон одледи. А од краја фебруара до 12. априла имали смо смањену производњу на пољу Д због активирања клизишта, односно масивне нестабилности на етажама угља у дужини од 2,6 км, због чега у том периоду на пољу Д нисмо ни имали озбиљнију производњу угља.

Дакле, да у разговору користимо прецизне бројке, да их разумемо у потпуности, да их не изврћемо онако како нам одговара – апсолутно сам за такав приступ и са свим бројевима и подацима стојим на располагању и Скупштини и јавности.

С друге стране, желим само да вас информишем у вези са оним о чему је и колега Вујовић говорио, у току је процес корпоративизације, процес реструктурирања ЕПС – из некадашњих 14 предузећа направљено је једно јавно предузеће ЕПС, које има једно зависно предузеће и то је ЕПС као оператор дистрибутивног система.

Још увек се то уходава. Када ви систем у којем сте деценијама имали 14 генералних директора а сваки од њих своје тимове сада доведете на ниво да имате једног генералног директора, извршне директоре за производњу електричне енергије, угља, дистрибутивне послове итд., то су тектонске промене у „Електропривреди Србије“, које се полако уходавају, иду својим током. Сада се налазимо у фази када докраја решавамо питање имовине, процене вредности имовине и капитала „Електропривреде Србије“, што би требало да доведе, надам се до краја ове године, „Електропривреду Србије“ у онај статус о коме сте и ви причали, дакле – затворено акционарско друштво са 100% власничког капитала Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

(Горан Ћирић: Реплика. Помињано је име и презиме.)

Да, али не у негативном контексту, само име и презиме.

(Горан Ћирић: Заиста нема смисла. Колеги сте дали реч а ја сам споменут именом и презименом.)

Извињавам се, али заиста нема основа за реплику.

(Горан Ћирић: Јављам се као овлашћени представник онда.)

Да, добићете реч, али касније. Када дође ваш ред, добићете реч као овлашћени предлагач.

(Горан Ћирић: Објединили сте расправу а ја сам овлашћени представник по петој и шестој тачки дневног реда.)

Да, дошли смо на листу говорника.

Реч има народни посланик Милија Милетић.

(Марко Ћуришић: Обједињена је расправа. Има право да говори као овлашћени предлагач.)

МИЛИЈА МИЛЕТИЋ: Захваљујем се.

Уважена председнице, уважени министри, колеге посланици и грађани Србије, ја сам Милија Милетић и долазим из најлепше општине у Србији, а то је општина Сврљиг.

(Председник: Уважите то да су и други посланици једнаки као и ви, који сте мало гласнији. Изволите.)

Захваљујем се. Ја долазим из најлепше општине у Србији, а то је општина Сврљиг, која се налази поред најлепшег града у Србији, а то је град Ниш. Овде у Скупштини Србије представљам Уједињену сељачку странку, а изабран сам са листе СНС.

Шта сам хтео као народни посланик? Хтео сам да дам подршку сету ових закона, јер мислим да стимулишу развој оног дела где ја живим, а то је југоисточна Србија.

Ја ћу ставити акценат на предлог овог закона о гаранцији наше државе, нашег буџета Србије, за добијање кредита од 15 милиона евра који користи „Електромрежа Србије“.

Шта друго да кажем него да је ова позајмица веома коректна – ниска камата, девет година периода када треба да се враћа, с тим што улагањем у „Електромрежу Србије“ обезбеђујемо сигурност свих грађана Србије што се тиче снабдевања електричном енергијом.

И да се подсетимо децембра 2015. године, када су биле велике хладноће, када су биле велике количине леда на високонапонским мрежама у мом крају – у Књажевцу, на југоистоку Србије, када је потпуно пао напон. Тада смо, захваљујући доброј организацији радника ЕПС-а, радника „Електромреже“ и Војске Србије, успели да проблем решимо и зато ја сада подржавам и предлог овог закона и вас, министре, зато што ћемо имати могућност да уложимо у „Електромреже“, да уложимо на начин да се појача капацитет и бољи транспорт струје у целој Србији.

Сви знамо да је високонапонска мрежа од 110 киловата, 220 и 440 киловата али у околним земљама нема 440 киловата преноса енергије, а код нас у Србији има.

Према томе, улагање од 15 милиона евра у овај пројекат, на девет година, биће ја мислим добро, с тим што ћу потенцирати да акценат ставимо на југоисток Србије, на улагање у електромрежу на југоистоку Србије зато што је тамо у претходном периоду било врло лоше стање.

Могу да кажем да је нисконапонска мрежа у том делу, до пре неку годину, била у катастрофалном стању. У неким селима али и у Сврљигу, Књажевцу, Белој Паланци и околним општинама југоистока Србије, електромрежа је била у катастрофалном стању.

Једноставно, то су мреже од 0,4 киловолти за сеоске заједнице и тамо је до пре неку годину била таква катастрофа да, уколико стане врабац на стуб, на бандеру – прети опасност да тај стуб падне. Због тога је ЕД „Југоисток“ у Нишу, тада је директор био Дарко Булатовић, ушао у програм реконструкције свих трафо станица и стубова тако да је у мом крају почело да се ради, да се реконструише.

Мислим да ћемо део ових средстава од 15 милиона евра успети да уложимо у југоисточну Србију, да појачамо нисконапонску мрежу, да појачамо високонапонску мрежу и да на тај начин обезбедимо бољу снабдевеност свих грађана на територији наше Србије. С тим да ја увек потенцирам југоисток Србије зато што је у том делу, верујте, најтеже. Тамо нас ништа не промаши – ни хладноћа, ни суша, ни ватра, ни вода и због тога ја у потпуности подржавам овај предлог закона и гласаћу као посланик Уједињене сељачке странке за сет ових закона зато што мислим да ћемо да

побољшамо пренос енергије – да свако домаћинство има исти напон, да свако домаћинство има исте могућности, да у том домаћинству може сутра да се улаже, да се гради, да се решавају проблеми у пољопривреди, али без добре снабдевености електричном енергијом нема могућности да се ради.

Питао сам господина Антића да ли ће бити могућности да се кроз овај програм један део средстава одвоји за југоисток Србије, да се тамо реши проблем високонапонске мреже. Мало пре сам рекао да је 2014. на 2015. годину већи део тог система био у колапсу, због леда је био уништен а тамо је сада доста грађено. Да ли ће се наставити са изградњом високонапонске мреже 110-киловатних проводника и да ли ће то бити урађено у наредном периоду, што је врло битно за нас који живимо на југоистоку Србије.

Знам и сигуран сам да ће ова влада наставити да ради за југоисток Србије а ја ћу као посланик Уједињене сељачке странке да гласам за све предлоге закона.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала. Потрошили сте ваше време.

(Марко Ђуришић: Пословник.)

Полако. Сад ћу вам дати реч.

Молим вас, смислите шта желите да кажете, пошто не разумем шта значи „овлашћени“.

(Марко Ђуришић: Пословник.)

Узмите Пословник.

Ја сам вас чула. Пустите да комуницирам са посланицима без какофоније, са свих страна да неко виче „Пословник!“ Добро чујем. Не видим, али савршено чујем. Значи, полако.

Ви погледајте у Пословник, шта значи реч „овлашћени“, молим вас, да ме не би колумнисти прозивали да се едукативно обраћам вашој посланичкој групи овде.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала.

Председнице, прекршили сте члан 96. Пословника, који говори о учесницима у расправи и каже: „У основном поступку по отварању начелног претреса сваке тачке дневног реда седнице Народне скупштине право да говоре по следећем редоследу и временском трајању имају: предлагач акта, односно овлашћени представник групе предлагача аката који добија реч када је затражи и на њега се не односи ограничење у погледу трајања излагања“.

На ваш предлог, председнице, одлуком већине у Скупштини а супротно овом пословнику, ми смо објединили шест тачака дневног реда ове седнице. Једна од тих шест тачака је Предлог одлуке о измени Одлуке о избору чланова и заменика чланова Одбора Народне скупштине Републике Србије, који је поднела посланичка група ДС и овог пута је и њихов председник посланичке групе овлашћени предлагач ове тачке дневног реда,

у складу са Пословником. По одлуци већине, на ваш предлог иако то није по Пословнику, ми овде водимо обједињени начелни претрес. Значи, постоји неколико овлашћених предлагача, то су представници Владе, два министра која су овде, то сте ви као предлагач једне тачке дневног реда, али и господин Ћирић.

Ово не би био први пут да се предлагачи закона у обједињеној расправи јављају, да злоупотребе и говоре и о другим тачкама које су у оквиру обједињеног претреса. То је радио ваш колега, господин Мартиновић, више пута у овом сазиву. Сваки пут сте га пуштали. Ако хоћете на исти начин да се односите према свим посланицима, молим вас да као овлашћеном предлагачу дате реч господину Ћирићу, да говори кад хоће, колико хоће, а ви следећи пут размишљајте како обједињујете тачке дневног реда седнице Народне скупштине. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Уопште нисте у праву, уважени посланиче. Нисам ни очекивала да будете у праву, пошто ви вршите злоупотребу Пословника када се позивате на прекршени Пословник.

Врло јасно је шеф посланичке групе, односно посланик Ћирић, рекао да жели да реплицира, не у вези чланова одбора које је сам предложио. Значи, то би била злоупотреба, да устане и да говори о овим тачкама дневног реда, а није предлагач ових тачака.

(Марко Ђуришић: Господин Мартиновић то може.)

Повреда Пословника непосредно мора бити учињена.

Значи, причате о нечему што заиста не може да се пореди кад је неко предлагач закона, а када неко тражи реплику да реплицира министрима у вези њиховог излагања.

Што се тиче овлашћеног представника посланичке групе, имаће право да се обрати парламенту када исцрпимо листу. Хвала вам.

(Марко Ђуришић: Ја вас молим да се изјасните.)

Наравно, схватила сам да ћемо се изјаснити.

Народни посланик Милисав Петронијевић. Није ту.

Реч има народни посланик Зоран Бојанић.

Ја, иначе, нисам крива што посланици немају стрпљења да седе читав радни дан. Оду, прођу на листи и онда се врате овде пуни нервозе и гнева сами према себи.

Реч има народни посланик Зоран Бојанић.

(Марко Ђуришић: Сиђи доле.)

Немојте викати на мене. Вичите ван ове зграде, на неком ближем вама.

ЗОРАН БОЈАНИЋ: Захваљујем, уважена председнице.

Господо министри, колегинице и колеге, пред нама су четири предлога закона за које тврдим, а видим и колеге посланици из опозиције, да су коректни, конкретни, урађени на време – јер и јуче и данас у

дискусијама нисмо видели ниједну озбиљну и значајну примедбу на ова четири предлога закона.

Оно што смо чули као примедбе односило се на рад „Електропривреде Србије“, као да неко заборавља да „Електропривреда Србије“ није почела јуче да ради у благостању или да смо 2012. године наследили успешну компанију, него се трудимо и сво ово време покушавамо да опоравимо нешто у шта годинама није улагано.

Такође, као примедба а не знам зарад чега, појавила су се господа Грчић и мој пријатељ Зоран Бабић, који нити је тема, нити смо расправљали уопште о њему. Коментарисао се избор в.д. директора јавних предузећа. Тврдим да ће господин Бабић свој посао, када га већ помињу, радити конкретно, предано, савесно и квалитетно.

Сада да се вратим на предлоге закона о изменама и допунама Закона о осигурању депозита и изменама и допунама Закона о Агенцији за осигурање депозита.

Доста тога је у јучерашњој дискусији рекао колега Горан Ковачевић тако да не треба трошити много времена, сем поновити оно што и стоји у материјалу – да је то, пре свега, домаћински однос Владе и Министарства финансија према одређеном проблему, где покушавамо да када већ имамо много кредита и много кредитних обавеза, да све то што ствара финансијске проблеме нашој држави на један начин предупредимо и да средства која годину, годину и по дана оптерећују негативне камате у одређеном периоду и за одређено време, дозволимо да се преко НБС та девизна средства пласирају у девизне хартије од вредности које издаје Република Србија.

Што се тиче друга два предлога закона а то су зајмови од Немачке развојне банке, мени је посебно задовољство да пре свега водимо рачуна о екологији, да водимо рачуна о томе да није за похвалу то што смо четврти произвођач електричне енергије на бази угља у Европи и да покушавамо да предупредимо све оне негативне последице које таква производња електричне енергије узрокује.

Такође, морам да поменем да многи заборављају али да на неким егзотичним дестинацијама зима вероватно није била дуга и хладна. Ове године грејна сезона је трајала од 1. октобра до 1. маја, ако смо заборавили. Заборавили смо и оних месец дана, и мало више, леда на Дунаву. Конкретно, у Краљеву су ледени дани трајали месец и по дана. Температуре су константно биле месец и по дана испод нула степени.

Сматрам да би требало да свим тим људима у електросистему, који су нам омогућили да без проблема и без застоја функционисемо ове године, захвалимо.

На крају, с обзиром да има доста говорника, поменућу нешто што је добра инвестиција и што ће нам у будућности донети новац а то је овај паневропски, трансевропски далековод чији смо и ми део, посебно онај

део далековода који мене дотиче а то је део између Крагујевца и Краљева и у Краљеву та трафостаница од 400 киловата, како сте ви рекли, господине министре.

Надам се да ће тај далековод омогућити да се сви наши произвођачи зелене енергије, а у том крају има их много и видим много будућих инвестиција, прикључе на тај далековод па да извозимо зелену енергију по вишим ценама. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Јахја Фехратовић. Није ту.

Реч има народни посланик Иван Манојловић.

ИВАН МАНОЈЛОВИЋ: Захваљујем.

Уважени министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, данас имамо на дневном реду четири мени занимљиве тачке дневног реда, а то су два предлога закона о допуни закона и два предлога закона о давању гаранција.

Од господина Вујовића чули смо доста тога у вези са Агенцијом за осигурање депозита, о интеркаларним каматама итд. Једино што бих желео да додам, с обзиром да су моје колеге појасниле доста тога а и оно што је господин Вујовић објаснио, јесте да управо то показује домаћински однос државе чак и у овом делу који би вероватно нека друга Влада пропустила, а ето, захваљујући превасходно овако добрим министрима побринули смо се да средстава ипак сачувамо и спречимо пораз кредитног задужења Републике Србије, све везано за негативну камату која постоји у иностраним банкама.

Што се тиче Предлога закона о давању гаранција код Немачке развојне банке, овде заиста само могу да додам, тј. да поставим питање – како је могуће да поједини посланици опозиције уопште посумњају у начин враћања кредита, с обзиром да Немачка развојна банка постоји од 1948. године? Зар заиста мисле да ова банка тек тако одобрава кредите некоме а да не изврши проверу могућности повраћаја средстава?

Такође, у прилог овој чињеници говори и то да је, ето, ЕПС узела грејс-период на пет година, али да су „Електромреже Србије“ прихватиле, тј. у неку руку и тражиле да грејс-период буде само три године, дакле краћи од онога што би могли да добију, управо из разлога што сматрају да овај кредит могу да почну да отплаћују знатно раније.

Веома је важно да напоменемо да ће јавна предузећа бити та која ће враћати ове кредите.

Драго ми је да смо и у току јучерашњег дана а и данас имали прилике да чујемо похвале на рачун министара, чак и од неколицине посланика из опозиције, па овом приликом и ја желим да похвалим господина Антића и господина Вујовића. То показује да су неоправдани и неосновани напади на господина Александра Вучића које смо чули јуче у току дана.

Заиста је дегутантно да смањивање емисије штетних гасова неко покушава да грађанима Србије представи да се то ради да би неки грађанин ЕУ имао чистији ваздух, а да при томе заборавља све оне који живе у близини Термоелектране „Никола Тесла“.

Чули смо, нажалост, и да ће – не буквално али овим речима, појачање напона у мрежи убити миша, па ће због миша угинути мачка, па ће то довести до тога да неко изгуби кућу. Заиста немојте то да радите, да обмањујете грађане Србије и да у исти кош стављате ствари које нису повезане.

Јуче смо чули да су неки помињали како је то напад јер нешто ружно мора да се каже чак и ако је закон добар, зато што се овде многи баве политиком. Пре бих рекао да се многи овде баве, нажалост, не политиком него политикантством па су, ето, јуче искористили прилику, иако никакве везе са овим дневним редом нема, да наблати господина Братислава Гашића и Александра Вучића. Али нека само тако наставе јер све што више блате, све је мањи број људи који им даје подршку. Ето, и данас тај господин који је то радио није ту, зато што га још један одборник напушта у Трстенику, поред већег броја који је до сада отишао од њега. Све што више напада, све мањи број стоји уз њега али и уз остале који тако чине, па и у парламенту.

(Зоран Красић: Тема.)

Наравно, све је ово у теми.

Јуче смо такође чули приговоре на директоре јавних предузећа, како се запошљавају и зашто се систем не примени на „Електропривреду Србије“, а исти ти су заборавили да су у одређеном тренутку јавна предузећа направљена да би ти почели да раде без и једног јединог дана искуства, као прво радно место у животу, па постајали директори јавних предузећа.

Желим заиста да позовем све посланике да подрже све ове тачке данашњег дневног реда, јер су домаћинске и помажу развоју и напретку Републике Србије. Хвала пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋА (Вјерица Радета): Хвала.

Реч има народни посланик Наташа Ст. Јовановић.

НАТАША Ст. ЈОВАНОВИЋ: Поштована председавајућа, поштовани министри, поштоване колеге народни посланици, данас ћу да говорим о две допуне закона – Закону о осигурању депозита и Закону о Агенцији за осигурање депозита, који су повезани и веома важни у овом тренутку јер говоре о одговорности наше државе и њених институција и прилагођавању околностима на које ми не можемо да утичемо. Али, зато можемо да водимо рачуна о профитабилности у сваком сегменту.

Систем осигурања депозита физичких лица уведен је 2005. године и Закон о осигурању депозита је последњи уведен 2015. године, 1. априла. Нови Закон о осигурању депозита сада треба допунити због других услова који су настали на међународном банкарском тржишту.

Да подсетимо, систем осигурања обухвата следеће категорије депонената – физичка лица, предузетнике, микропредузећа, мала предузећа и средња правна лица. Циљ осигурања депозита јесте да депонентима пружи сигурност улога и да се допринесе општој стабилности финансијског тржишта. У случају стечаја или ликвидације банака, Агенција за осигурање депозита мора да омогући брзу и једноставну исплату средстава депонената до 50 хиљада евра.

Шта се дешава сада на међународном банкарском тржишту? С једне стране постоје велика средства на штедњи где власници средстава не желе трошити ни инвестирати, а потражња за кредитима је доста ниска. Перспективе за профитабилна улагања прилично су несигурне, како за банке, тако и за пословни сектор у евро зони.

Депозити као традиционални извор средстава банака практично постају висок трошак оперативног функционисања банака, те не чуди зашто су поједине банке у развијенијим земљама увеле негативну каматну стопу на штедњу. Штедише тако практично плаћају банкама накнаду за чување депозита, тим више ако се они чувају код банака које су са репутацијским капиталом који их, по дефиницији, чини пожељнијима.

Иако негативна каматна стопа представља парадокс са позиције нашег данашњег начина размишљања и искуства, слична ситуација постојала је и у време „златног стандарда“, када су власници злата плаћали банкама накнаду за чување.

Еурибор, о којем су говориле колеге и који представља међународну банкарску стопу и цену по којој банке нуде једна другој позајмицу, на међународном банкарском тржишту је извесно време у негативном салду тако да је тромесечни еурибор 0,331, шестомесечни 0,250 – што је јако ниско, чим је у минусу. То неће проузроковати драстично смањење каматних стопа за кредите у еврима у нашој земљи, иако су сада кредити повољнији – већином се састоје од фиксне и варијабилне каматне стопе, у складу са одлуком Европске централне банке која је снизила еурибор да би подстакла првенствено развој европске привреде и кредити у нашој земљи су свакако јефтинији.

Све што сам до сада навела подстиче штедише да што више инвестирају и тиме оживе економску активност, а у случају да мере изазову нестабилност депозита и будући раст камата, могао би извући банкарске системе развијених земаља из постојеће замке ликвидности.

Многе пословне банке у Европи које су увеле негативне каматне стопе према клијентима изузетно су ретке и изоловани су примери, и то искључиво са пословним и великим корпоративним клијентима за депозите изнад одређених високо постављених вредности.

У Србији постоје позитивне, релативно активне каматне стопе, као разлика између активних и пасивних каматних стопа, како у динарском тако и у девизним кредитима, што омогућава банкама да послују

профитабилно, па стога цена извора, у односу на употребу средстава, не може бити оправдање за разматрање увођења негативних каматних стопа на нашем тржишту. Такође, Народна банка је издала саопштење где је анализирала све ово о чему говорим, а увећање базе домаћих депозита је од кључног значаја за финансијску стабилност у Србији што је, имајући у виду карактеристике нашег финансијског система, сигурно израженије у односу на земље чије централне банке примењују негативне каматне стопе. Негативне каматне стопе у међународном окружењу нису примерене и нису оправдане у домаћим условима, нити могу служити као смернице за понашање домаћих банака.

Овим допунама Закона које сам напоменула, чл. 4. и 7, првенствено се води рачуна о флексибилности управљања средствима, о смањењу трошкова Фонда као и о позитивним стопама прихода на хартије од вредности. Имајући у виду да је законска обавеза да валутна структура Фонда буде 85% у девизним средствима, потпуно је логично и неопходно што наша Влада, Министарство финансија, предлажу овакву допуну закона.

Народна банка Србије, у своје име и за рачун Агенције, девизна средства фонда за осигурање депозита улаже углавном у стране хартије од вредности или их полаже као депозит код страних банака. Међутим, у оваквим условима на међународном банкарском тржишту и у околностима значајних промена, изузетно – девизна средства Фонда за осигурање депозита може улагати у девизне дужничке хартије од вредности. Оне хартије од вредности се, у ствари, по унапред утврђеној каматној стопи исплаћују у одређеном моменту, у тачно утврђеним периодима доспећа тако да у суштини не постоји ризик за оне хартије од вредности које издаје Република Србија или Народна банка Србије. Средства Фонда за осигурање депозита улажу се првенствено да се одрже приходи, да се умањи ризик и да с одржава ликвидност Фонда.

Фискална дисциплина, са овим бих завршила, свакако ће утицати на побољшање дужничког рејтинга наше земље који је из године у годину све бољи, а најављеном привредном расту свакако погодују ниске каматне стопе. Имамо одговорну државу, одговорно Министарство, Народну банку Србије који доносе праве и једине могуће мере како би се у што већем обиму отвориле перспективе повећања инвестиција и запослености. Хвала на пажњи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋА: Хвала вама.

Реч има народни посланик Љиљана Малушић.

Изволите.

ЉИЉАНА МАЛУШИЋ: Хвала, председавајућа.

Поштовани министри, даме и господа народни посланици, данас ћу говорити о два закона, први је Предлог закона о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке Развојне банке, КфW Франкфурт на Мајни, по задужењу јавног предузећа „Електропривреда Србије – Београд“,

за пројекат „Модернизација система за отпепељивање Термоелектране „Никола Тесла А“.

Наиме, Република Србија је гарант враћања зајма који износи 45 милиона евра. Такође, Електропривреда Србије сама улаже 10 милиона евра. Укупан пројекат износи 55 милиона евра. О чему се ради? Ради се, пре свега, о реконструисању комплетног система за прикупљање, транспорт и одлагање пепела и шљаке. Значи, бавимо се екологијом. Врло брзо ће доћи дан када ћемо морати да отворимо Поглавље 27 а ту смо поприлично танки што се тиче наше лепе Србије, јер смо 2012. године када смо дошли на власт затекли 3.500 сметлишта.

Грађани Србије направе на годишњем нивоу око 2,5 тоне отпада, што је недопустиво. Ово је један од корака, убрзаних корака које морамо брзо одрадiti не били смо се приближили стандардима Европске уније. Наиме, шта се дешава? Од силних пројеката које смо добили одрадили смо 80% пројеката, везаних за отпадне воде, пречишћавање воде, зарадили смо добар бонитет, имамо и кредибилитет код страних банака – на основу тога и добијамо ове зајмове.

Треба похвалити Владу и Министарство енергетике, рударства, као и Министарство финансија, због услова које смо добили. Наиме, тек за пет година почињемо да враћамо дуг. Враћамо га по изванредним каматама, камата је фиксна и износи 0,8%. Ово све говори о јако добром пословном амбијенту и о друштвено корисном понашању.

Други закон о коме ћу говорити је Предлог закона о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке развојне банке КфВ, Франкфурт на Мајни, по задужењу Акционарског друштва „Електромрежа Србије – Београд“, за пројекат „Регионални програм енергетске ефикасности у преносном систему“. О чему се овде ради? Овде се ради о зајму Немачке Развојне банке који износи 15 милиона евра, Електромрежа даје девет милиона евра и добијамо донацију од Европског фонда за западни Балкан од 6,5 милиона евра. Укупна вредност пројекта је 30 милиона евра и сигурна сам да ће се заменом електромреже у Србији обезбедити да више не буде нестанака струје а да ћемо што се екологије тиче доћи на врло завидан ниво.

Када смо код екологије, отварање Поглавља 27 нас врло брзо чека и надам се да ту нећемо имати некаквих потешкоћа да уђемо у Европу. Радимо по свим стандардима Европске уније и сигурна сам да ћемо у дану за гласање све моје колеге, а и ја, подржати предлоге ових закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋА: Хвала.

Реч има народни посланик Звонимир Ђокић. Изволите.

ЗВОНИМИР ЂОКИЋ: Хвала.

Поштована председавајућа, поштовани министри, чланови Министарства, поштоване колегинице и колеге народни посланици, у досадашњем току расправе чули смо све што је требало чути, све што је

требало рећи о предлозима закона које, на предлог Владе Србије, усвајамо на овој седници.

Изражавам своје задовољство што су ваша министарства а посебно ви, господо министри, и овим предлозима закона показали свој домаћински однос у вођењу државе, као и цела Влада, што народ очигледно препознаје. Видело се то и на изборима.

Код прва два предлога закона је јасно да се ради о још једном начину смањења трошкова у раду Агенције за осигурање депозита, и сасвим су прихватљиви после ваших уводних образложења, мислим да нема потребе даље образлагати.

Код друга два закона ради се о гаранцијама које Република Србија даје Немачкој Развојној банци за зајмове ЕПС-у и ЕМС-у, а реч је у износу од 45 милиона евра Електропривреди Србије којим се унапређује заштита животне средине у Србији и пакети уговора о зајму од 15 милиона евра, напомињем, уз донацију у износу од 6,5 милиона евра за потребе Електромреже Србије, за реализацију пројекта „Трансбалкански коридор“. Ови зајмови су веома важни за развој енергетског сектора Србије.

Кредит за ЕПС, чији је рок отплате 12 година уз почетак од пет година, за који је Влада Републике Србије дала гаранције, односи се на финансирање и модернизацију система транспорта пепела у Термоелектрани „Никола Тесла“. Тај зајам ће бити искоришћен за реконструкцију система транспорта пепела у највећој ЕПС-овој термоелектрани а резултат ће бити бољи квалитет ваздуха, јер ће се спречити да ветар разноси пепео из ТЕНТ-а а понекад ће заштити и од загађења подземне воде, реку Саву и земљиште.

Зајам и донације ЕМС-у заокружиће другу секцију прве фазе градње пројекта „Трансбалканског коридора“, која укупно има четири секције. Реч је о пројекту који вреди око 30 милиона евра и он ће, уз подршку Немачке, бити повољно финансиран зајмом који одобрава Немачка Развојна банка КфW.

Дакле, реч је о пројекту који има грант или донацију од 6,5 милиона евра који обезбеђује Европска унија. Без поменутих новчаних средстава, ЕМС не би могао сам да финансира „Трансбалкански коридор“, који представља пројекат од огромног државног, регионалног, али и европског значаја.

Тај „Трансбалкански коридор“ је, у овом случају на релацији између Крагујевца и Краљева, пројекат од огромног значаја, државног и регионалног, односно европског значаја, а друга секција прве фазе подразумева подизање преносне мреже централне и западне Србије на 400-киловолтни напонски ниво. Знамо да је преносна мрежа напонског нивоа од 220 киловолти у тим деловима Србије при крају свог животног века, са просечном старошћу од око 50 година, па је свакако неопходно извршити модернизацију.

Из овог што сам изнео очигледно је да ћу прихватити и предлажем и осталима да прихватимо ове предлоге закона и да их изгласамо. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋА: Оливера Огњановић, народни посланик.

ОЛИВЕРА ОГЊАНОВИЋ: Поштована председавајућа, уважени министри, даме и господо посланици – пред нама је данас сет предлога изузетно важних закона, а говорићу о Предлогу закона о давању гаранције Републике Србије у корист немачке банке КфW, Франкфурт на Мајни, по задужењу Јавног предузећа „Електропривреда Србије“ у корист остварења пројекта модернизације система за отпепељивање Термоелектране „Никола Тесла“.

Чињеница је да улажемо велике напоре како бисмо достигли ниво и доказали да је Србија земља која може да прати европске стандарде, земља у којој Влада брине о квалитету живота својих грађана.

Поменути предлог закона ће у великој мери помоћи модернизацији и стандардизацији једне од најважнијих термоелектрана у Србији, ТЕНТ А. Ове године смо имали пример како услед једне оштре зиме долази до огромног повећања потребе за топлотног енергијом. Међутим, порастом потрошње угља у електранама долази до повећања количине шљаке и пепела па се све већа пажња посвећује њиховом смањењу и одлагању, као и могућностима коришћења насталог отпада.

Депоноване било ког материјала, па и пепела и шљаке, врши се када је даља употреба тога материјала немогућа или када није довољно детаљно сагледана могућност његове даље примене, као и када се жели смањење утицаја тог отпада на животну средину и здравље људи. У додиру са подземним водама и околином микроелементи доспевају у природни водени систем. Уласком у циклус кретања воде утичу на биљни и животињски свет и човека.

У конкретном случају опасно је то што се депонија налази недалеко од реке Саве, те је могућност доспевања штетних микроелемената у реку повећана. Пепео је бесплатан материјал који може послужити као замена другим материјалима, чиме се чува околина и смањује експлоатација тих материјала. Уклањањем, односно применом модерне технологије која ће бити примењена за транспорт и складиштење пепела и шљаке са депонија, утиче се на очување животне средине.

Такође, постоји и финансијска уштеда јер термоелектране не морају плаћати таксе на име депоновања отпада. До сада већ имамо пример Термоелектране „Никола Тесла Б“ где је 2012. године инсталиран систем за прикупљање, транспорт и одлагање пепела. Применом овог система нове технологије спречено је развејавање пепела са 400 хектара депонија, десет пута је смањена количина воде за транспорт пепела и трајно заустављено загађење подземних вода.

Тренутна употреба пепела и шљаке у Србији је спорадична и непланска, највише у области производње цемента. Значи, два су момента најзначајнија код овог предлога закона – неопходност модернизације система за отпепељивање термоелектрана, како би се борили против загађења. Модернизацијом транспорта, пепела и шљаке је технолошко решење којим се повећава заштита ваздуха, воде и земљишта и достижу европски еколошки стандарди. Како би рекао познати светски научник, еколог, Геј Мекфирсон – уколико стварно мислиш да је проблематика загађивања мање важна од економије, пробај не дисати док бројиш новац.

Због тога сматрам да је апсолутно неопходно радити даље на модернизацији, а пре свега на заштити животне околине и свих нас од опасних материја. У потпуности ћу подржати предлог закона који ће омогућити модернизацију ТЕ „Никола Тесла А“. Мислим да се овде никако не смемо зауставити, јер сматрам да је неопходна даља транзиција нашег енергетског сектора. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Марко Гавриловић.

МАРКО ГАВРИЛОВИЋ: Поштована председнице, поштовани министри, даме и господо народни посланици, модернизација система за отпепељивање на ТЕ „А“ има више бенефита. Један од бенефита који је у суштини најбитнији је заштита екосистема и заштита животне средине око термоелектране и за општину Обреновац, а други је за смањење трошкова за одлагање пепела на ТЕ „А“. То у суштини значи смањење трошкова за ЕПС.

Вредност целог пројекта је око 55 милиона евра; 45 милиона ће се повући из КФВ немачке банке, а остатак ће ЕПС финансирати из својих средстава. Кредит је веома повољан, 0,8% на годишњем нивоу, за разлику од неких кредита које су претходне власти узимале и задуживале државу од пет до осам посто на годишњем нивоу. Овај је одличан.

Грејс-период кредита је пет година. То значи да ће отплата кренути од 2022. године и транше неће бити веће од 200 хиљада евра. Ко год је некада радио у привреди и бавио се озбиљно финансијама, зна да се сви велики пројекти увек финансирају из добрих кредита. Никада се не сервисирају из готовог новца, готов новац се увек користи за обртна средства у фирмама и ко год то зна, он никада не би критиковао тај начин финансирања основних средстава и улагање у нове системе.

У суштини, да би могли овде да видимо какав је ЕПС данас и какав је ЕПС био, направимо паралелу ЕПС-а од 2000. до 2012. године и ЕПС од 2012. До 2017. године. Од 2000. до 2012. године имамо ЕПС који је контролисала нека друга власт, тадашња, чији су представници овде присутни. У томе периоду имамо разне афере. Једна од афера је афера око машина које су радиле по 25 сати. Такође, 75% машина на Колубарским коповима које су тада радиле по 25 сати биле су изнајмљене. Значи, нису

биле у власништву ЕПС. Већина тих машина је била у власништву разних политичара из претходне власти.

Такође су велике афере биле око крађе горива. У те афере су били умешани многи директори и представници прошле власти. Афера око експропријације земљишта у коју је директно била укључена и ДС, јер је директор тада био из редова ДС, на челу копова. Класичан пример, кућа од Кенета процењена на два и по милиона евра, у трећој зони експропријације предвиђеној тек за 30 година, прва рата је плаћена милион и 250.000 евра.

Наравно, све је заустављено доласком новог директора Грчића. Стари директор је процесуиран и завршио је у притвору. Истог тог директора који је процесуиран и завршио у притвору је ДС, када је правила Владу у сенци, планирала да постави за министра енергетике. Тако да одмах можемо да видимо какви би кадрови водили то министарство и докле би то министарство стигло данас, као и држава Србија.

Друга страна, од 2012. до 2017. године можемо да кажемо да је ренесанса ЕПС-а – СНС долази на власт, врши се систематизација ЕПС-а у целини. У највеће предузеће, али сада је то све централни систем – то су били Копови колубарски, долази Милорад Грчић који стабилизује производњу угља, решава проблем око експропријације, наслеђен од директора из ДС. Тај проблем је био веома велики зато што један део Вреоца, тј. тачније за Вреочко гробље није извршена експропријација и није могло да се отвори ново поље што је директно угрожавало стабилност енергетског система.

Господин Грчић је решио проблем у Вреоцима и ново поље је отворено. Веома битна ствар у том периоду је спасавање „Колубара метала“ коју је протекла власт пустила низ воду, издвојила из система ЕПС-а а веома је битна фирма за ЕПС јер је највећи машинскообрадни центар на Балкану и за све машине које раде на коповима, „глодаре“ који копају угаљ, „Колубара метал“ врши ремонт и прави делове.

Три и по хиљаде радника је могло да остане без посла. Интервенцијом премијера Александра Вучића и директора Грчића је фирма спасена, убачена је у систем ЕПС-а и то се касније показало као веома добар потез.

Једна од великих ставки у уштеди је направљена када је смањена крађа горива у Колубари. Поплава 2014. године је због сачуваног „Колубара метала“ имала мањи негативан утицај него што је могла да има. Сачувани „Колубара метал“ је тада ремонтвао „глодаре“ који су били поплавлени. Пошто су страни стручњаци процењивали опоравак копова од поплаве, процена је била да ће трајати једно три године... да подсетим све вас овде, у копове се излила река Колубара и ушло је 320 милиона кубика воде а за шест месеци је сва вода испумпана. Машине су поправљене, електроенергетски систем је остао стабилан и није нарушена производња струје у Републици Србији.

Такође, морамо да нагласимо, од 2000. до 2012. године ниједан премијер никада није дошао на копове, нити посетио било који производни систем ЕПС-а. Александар Вучић је са синдикалцима копове посетио пет пута, чак је једна седница Владе одржана на коповима. Тако да одмах можемо да видимо бригу ове власти и премијера за електроенергетски систем и уопште, за државу.

У периоду од 2012. до 2014. године је отворен нови коп Радљево, за то опет можемо да захвалимо ангажовању премијера, ангажовању тадашњег председника Општине Дарка Глишића и Милорада Грчића. Значи, нови коп Радљево ће у будућности обезбедити стабилно снабдевање ТЕ „А“ и „Б“ угљем и одржавање стабилности електроенергетског система.

У суштини, можемо да кажемо да је до 17. маја ове године ископано 10 милиона тона угља. Имамо преко 600 хиљада тона угља на депонијама електране „А“ и „Б“, са константним пуњењем депонија.

Прошле године ЕПС је имао пројектован губитак а у суштини је годину завршио са сто милиона добитка. На рачуну ЕПС-а имате 500 милиона евра, а претходне власти су узимале кредите да људима исплате плате. Можемо да кажемо и то да је ове зиме одржана електроенергетска стабилност система и био је мањи испад система у Србији него у Немачкој. Можемо да кажемо и да ми струју више не увозимо него струју извозимо, и трговином струјом је ЕПС зарадио скоро 70 милиона евра у прошлој и овој години.

Морам да похвалим и министра Антића због сазнања да министар Антић сваке недеље – када не би требало да ради, када би требало да има слободан дан, посећује са директором ЕПС-а постројења у ЕПС-у. Прошле недеље је посетио дробилану и утоварну станицу на Тамнави, а после тога је био на електрани А.

Суштина је – политика СНС на челу са Александром Вучићем је политика добитка. Та политика, применом на све секторе – на секторе ЕПС-а, секторе Телекома, у сектору грађевинарства граде се нове фабрике, добијамо нова радна места, нови аутопутеви, обнављају се болнице, граде се обданишта, то је политика домаћинског вођења државе и ту политику је народ препознао и у првом кругу је дао подршку од 56%. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Народни посланик Срђан Ного.

Да ли је ту? (Не.)

Енис Имамовић? Нећете реч.

Иван Бауер. Али само моменат, да чујемо повреду Пословника, а ви се припремите.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Уважена председавајућа, рекламирам члан 106 – говорник може да говори само о тачки дневног реда, а не да напада господина Петра Шкундрића, министра од 2008. до 2012.

године, како ништа није радио у енергетском ресору. Тако да, ево, пошто социјалисти ћуте, ја да одбраним њиховог министра којег је претходни говорник нападао и није се држао теме дневног реда. То би било као када бих ја сада питао министра Вујовића одакле 400.000 евра... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДНИК: Ви сте искључени, посланиче, зато што злоупотребљавате институцију повреде Пословника. Пошто ионако нема никога од ваших у сали, нећу вам одузети две минуте.

(Народни посланик Радослав Милојичић додацује с места.)

Немојте викати, није лепо.

(Радослав Милојичић: То би било као када би...)

Јесте, то би било као кад би сви сад устали и викали на председавајућег.

Потпредседница ми је рекла да говорник уопште није изашао из теме, а Петар Шкундрић, не брините ништа за њега, браниће се он сам. Није тражила СПС да им ви будете адвокат, имају они свог адвоката у првом реду.

(Радослав Милојичић: А напад на ДС?)

Реч има Иван Бауер.

Изволите.

ИВАН БАУЕР: Захваљујем, председнице.

Поштовани министри са сарадницима, уважене колегинице и колеге народни посланици, грађани Републике Србије, посланичка група Социјалдемократске партије Србије подржаће сва четири предложена закона о којима расправљамо јуче и данас.

У овом делу расправе осврнућу се на ова два закона која, да тако кажем, брани министри Вујовић. Ради се о допунама Закона о Агенцији за осигурање депозита и допунама Закона о осигурању депозита. Као што смо се јуче сагласили, министре, ради се о теми која је ипак комплекснија него што на први поглед изгледа, јер мењају се само два члана у ова два закона, односно додаје се по један став у ова два члана. Рекло би се да се ради о једној такорећи „козметичкој“ измени. Под знацима навода, да ме неко не схвати погрешно.

Међутим, као што рекох, проблематика је далеко комплекснија и, да бисмо је разумели, морамо да се вратимо неколико година уназад и онда да мало историјски сагледамо читаву ситуацију и да видимо због чега је било јако важно направити ове две допуне закона у овом тренутку.

Предмет ова два закона јесте омогућавање веће диверсификације средстава која се налазе у портфељу Фонда за осигурање депозита. Фонд за осигурање депозита није правно лице, он своје функционисање остварује у оквиру Агенције за осигурање депозита која у његово име и за његов рачун обавља послове, а један део тих послова обавља и НБС у складу са својим смерницама.

Кажем, треба се подсетити неких догађања из прошлости да бисмо потпуно разумели због чега је важно направити ове измене, односно допуне о којима данас говоримо. Пре само неколико година Фонд за осигурање депозита је био у потпуности испражњен због познатих дешавања у Агробанци, Универзал банци и другим банкама које су доведене на руб пропасти. Тада је држава била принуђена да узме кредит од Светске банке да би, да тако кажем, напунила овај фонд, односно да би штедњу учинила сигурном, јер Фонд за осигурање депозита управо и има ту улогу да чини штедњу сигурном, односно да врати поверење штедиша у наш банкарски систем, на чему радимо већ годинама и у чему смо, чини ми се, направили доста добар резултат.

Осим овог кредита који је узет од Светске банке, имамо један кредит у резерви, као што сте ви јуче рекли, од ИБРД, који ће бити повучен у случају да постоји некаква потребе за додатним средствима. То је одговор на оно питање које се јуче постављало – шта уколико ми сада један део девизних средстава које имамо инвестирамо у неке дугорочне хартије од вредности, односно девизне дужничке хартије од вредности Републике Србије? Па чак и да дође до догађаја који су, рекао бих, готово немогући, да морају да се повуку средства из Фонда за осигурање депозита – то ће рећи да неке банке пропадну, ми тада можемо да повучемо овај кредит резервни који имамо и да тај проблем решимо и на тај начин, јер наравно преко ноћи је немогуће продати хартије од вредности.

Дакле, држава је узела ове кредите, а након тога је, наравно, Фонд остваривао приливе средстава по основу редовне премије осигурања депозита коју банке, у складу са законом и осталим актима, уплаћују квартално и према доступним извештајима оне те своје обавезе извршавају редовно. На тај начин смо у протеклих неколико година овај ниво средстава повећали укупно на око 310 милиона евра. Дакле, говорим и о средствима деноминираним у иностраној валути и деноминираним у домаћој валути. Од тога око 85%, односно око 260 милиона евра су средства деноминирана у иностраној валути, а остатак од око 15% је деноминирано у домаћој валути, а то је негде око седам милијарди динара.

Већ из овога је јасно да је кључ позитивног функционисања Фонда за осигурање депозита у ствари пласман тих средстава која су деноминирана у иностраној валути. Због тога се суочавамо са проблемом у последњих годину и нешто више, јер од првог квартала 2016. године каматне стопе на депозите у страним банкама, а говорим о страним банкама које се квалификују на основу врло строгих правила која НБС има за управљање девизним резервама, се квалификују да се у њих та средства уложе. Ту се ради углавном о великим банкама, како сте јуче рекли, и то великим банкама које имају тзв. „трипл рејтинг“, односно „АА рејтинг“. Дакле, те банке негде од краја првог квартала обрачунавају негативну

каматну стопу на депозите, а већ од априла 2015. године та каматна стопа је била 0%.

Дакле, ми у последњих годину и нешто дана та средства улажемо по негативној каматној стопи, односно остварујемо губитак по основу тих улагања, односно депоновања тих средстава у стране банке. Рецимо, ради илустрације, у првом кварталу 2017. године та стопа је износила -0,7%. Ради се о не баш занемарљивом губитку који ми остварујемо по овом основу. Истовремено, хартије од вредности које испуњавају услове Народне банке, говорим о страним хартијама од вредности, које испуњавају критеријуме Народне банке за инвестирање, односно улагање средстава у њих, такође имају негативне приносе.

За разлику од каматних стопа страних банака на депоновање средстава и хартија од вредности страних – у које можемо да улажемо средства, а говоримо наравно о најквалитетнијим и најреферентнијим финансијским институцијама у свету и финансијским инструментима – наше каматне стопе, односно каматне стопе у Србији на девизне дужничке хартије од вредности су позитивне. Као пример ћу навести само неколико последњих аукција које су одржане у Републици Србији, када је реч о девизним дужничким хартијама од вредности.

Рецимо, 20. марта 2017. године одржана је аукција педесет тронедељних девизних записа Републике Србије и остварена је каматна стопа од 0,74%. У фебруару је била аукција двогодишњих записа на којој је каматна стопа била 1,05%. Негде у другој половини априла је била аукција записа трогодишњег где је каматна стопа била 1,89%. Чини ми се да је на петогодишње записе последњи пут била 2,85%, исправићете ме ако сам погрешно у овој последњој децимали, а на десетогодишње записе 4%. Дакле, имамо на све записе позитивне каматне стопе.

Уместо остваривања губитака на основу депоновања наших средстава у стране банке или улагање у стране хартије од вредности, ми променом ова два закона омогућавамо да по овом основу остварујемо добитак. Важно је рећи, оно што је министар јуче споменуо а ја бих да потврдим, закон даје могућност да ова девизна средства инвестирамо у домаће хартије од вредности, наравно, деноминоване у страниој валути а не обавезу. Дакле, нико није у обавези да та средства инвестира у домаће хартије од вредности, већ та могућност постоји, наравно, у складу са проценама које буде обавила Агенција за осигурање депозита, Народна банка Србије, та средства ће се на одговарајући начин пласирати.

Не треба да наглашавам да су девизне хартије од вредности које емитује Република Србија и Народна банка Србије неризичне. Ми овде говоримо углавном о хартијама од вредности Републике Србије зато што Народна банка Србије у 2016. и 2017. години није емитовала девизне хартије од вредности, према томе у овом тренутку постоји могућност улагања искључиво у хартије од вредности Републике Србије.

Да би грађанима била потпуно јасна ова математика, даћу само пример колики је губитак остварен у 2016. години по основу улагања средстава у стране банке, односно уколико је нешто било улагано у хартије од вредности. Остварени расход по основу инвестирања ових средстава у иностранство, односно по основу инопласмана, у 2016. години је био 572.000 евра. Дакле, ми се овде суочавамо са једном парадоксалном ситуацијом, што је већ рекло више колега.

Ми говоримо о Фонду за осигурање депозита. Логично је да тај фонд своја средства увећава. Он их, додуше, увећава захваљујући приливу од банака, али их смањује по основу негативних каматних стопа и по основу каматне стопе које плаћамо на ова средства која смо повукли од Светске банке – и то је парадокс. Није, наравно, финансијски неодржива ситуација али јесте логички неодржива ситуација да ми остварујемо минусе у Фонду за осигурање депозита, да он послује негативно, што се догодило у 2016. години.

Дакле, уколико не бисмо донели овај закон или га не будемо изгласали следеће недеље, у 2017. години ћемо остварити пропуштену добит од 2.000.000 евра. То враћа, у суштини, на извештај начин сваки грађанин Републике кроз буџет из кога се та средства морају надокнадити. Та пропуштена добит значи оно што бисмо остварили пласманом ових средстава у домаће хартије од вредности минус губитак са негативним предзнаком, наравно, који бисмо остварили тиме што та средства пласирамо у стране хартије од вредности, односно у стране банке.

Да бисмо у потпуности оправдали орочено трајање овог закона, морамо да знамо, а то су процене стручњака, да ће се каматне стопе у ЕУ, односно у еврозони да будемо потпуно прецизан, опоравити тек негде у 2018. години, а да ће тек у 2019. години бити могуће остваривати позитивне приносе на пласман средстава ван наше границе. Дакле, ово што смо ми урадили – ова измена коју смо направили а у којој се јасно каже да се ова средства могу улагати у домаће хартије од вредности докле год се испуњава услов да су у иностранству каматне стопе негативне – сасвим је оправдано јер ћемо барем наредне две године остваривати добит уместо да имамо пропуштену добит или губитак, како год желите.

Фонд за осигурање депозита, наравно, није профитабилна организација али то не значи да он треба да послује са губитком или да има пропуштене добитке, напротив, он треба да остварује позитивно пословање. Таквим позитивним пословањем у стању смо да сачувамо супстанцу Фонда и да тиме штедњу учинимо сигурнијом. Обратите пажњу, овде се не ради само о штедњи грађана, која је наравно врло важна, него се ради о штедњи предузетника – микро, малих и средњих предузећа која су покретач сваке економије.

Дакле, ми на овај начин шаљемо поруку о стабилности финансијског система, о сигурности штедње и тиме, наравно, поспешујемо

да та штедња расте, што је врло важно за било какав инвестициони циклус у будућности. Наравно, променом ова два закона се остварују и позитивни ефекти за буџет, то није спорно, али то није била примарна интенција мењања ова два закона, него напротив, брига о штедњи, односно о штедишама.

На крају да закључим, па ћу наставити у времену овлашћеног представника посланичке групе, да уколико ова два закона не променимо, мислим да би то било крајње неодговорно понашање са наше стране. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има Александар Стевановић. Није ту.

Реч има Србислав Филиповић.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, уважена председавајућа.

Даме и господа народни посланици, поштовани министри, желим да похвалим оне предлоге које данас имамо на дневном реду, да кажем да ћу подржати све тачке дневног реда у дану за гласање. Оно што хоћу да истакнем то је да ова Влада и министар финансија раде апсолутно добре ствари за нашу државу. То су и грађани потврдили на претходним изборима.

Оно о чему говоримо данас јесте и овај зајам од 15 милиона у сврху остваривања пројекта модернизације енергетске мреже у Србији. То су јако важне ствари за све наше грађане, животне ствари, нешто што чини свакодневицу сваког човека у Србији.

Јуче сам имао прилику да разговарам са двадесетак грађана који су дошли да разговарамо и сви су пратили седницу коју смо јуче имали у Скупштини Србије. Људи се просто чуде да неко себи да за право да критикује задуживање о којем смо јуче расправљали, а чули смо и да је дуг лош друг. Тачно, али онда када узимате зеленашке камате, онда када су камате осам и више процената, онда када оставите људе на улици без посла, онда када ЕПС, рецимо, 2010. године подигне за више од 20% цену електричне енергије а оствари губитак од преко 20 милијарди динара. Е, то је оно што је пример како више у Србији не сме да се води ниједно јавно предузеће.

Некада су сва јавна предузећа била апсолутни губиташи. Данас ЕПС остварује профит и зарађује. Како неки виде будућност јавних предузећа можемо да видимо по томе како су их водили. Где је Србија била до 2012. године и где је данас, 2017. године? Врло су јасне чињенице које о томе говоре. У Србији се до 2012. године, истина је, радило и градило али само на плацевима тајкуна, политичара и миљеника оних који су били уз тадашњи режим. Тада није било кранова, није било рада, није било инвеститора, није било ничега у овој земљи – само хаоса и пљачке.

Како је било, најбоље се зна у Смедеревској Паланци. Зна се ко има виле, зна се ко има скупе аутомобиле, зна се ко има сатове од више десетина хиљада евра, све се то зна. Али оно што је важно, ми ћемо да

наставимо да радимо, да развијамо и наш енергетски систем, енергетску мрежу да унапређујемо, да модернизујемо, да грађанима олакшавамо свакодневни живот, да им побољшавамо услове живота, да се људи запошљавају, да привлачимо нове инвестиције.

Раст је до 2012. године, опет се враћам на тај период, био константан, али само на девизним рачунима оних који су тада водили Србију. Где је Србија дошла у то, како они кажу, златно доба демократије, ја то волим да кажем, за време тих властодржаца. Имали смо незапосленост од 25%. То су стручњаци који су тада водили Србију, који се данас на то смеју јер њих чини срећним када је у Србији незапосленост велика, њихови партнерски кадрови су тада стопроцентно били запослени. Корупција и криминал су бујали у Србији. Србију су водили тајкуни, а данас тајкуни одговарају пред домаћим правосуђем. ЕПС је апсолутно дотакао дно у време власти претходног режима. Србија је била на корак од банкрота. Никада у својој историји Србија није тако лоше економски стајала.

Данас је у Србији незапосленост смањена са 25% на 13%. Данас се више не задужујемо са каматама од 8% а то говоре и ови најновији кредити које узимамо за развој Електромреже Србије и за „Николу Теслу“, са 0,8% камате. Данас се Србија апсолутно гради, ради, иде напред, раде њени грађани, не раде тајкуни. То је оно што је битно. Отварају се фабрике, преко 55 фабрика за четири године је отворено у Републици Србији. Колико је отворено раније?

Прича неко овде, пуна им уста Европе, па колико поглавља су ти неки отворили и затворили. Нула, апсолутна нула у поглављима, а минус на рачунима грађана Србије, минус у каси Србије до 2012. године. Данас смо у плусу, идемо снажно напред, грађани то подржавају, пуна подршка и министру Вујовићу и министру Антићу и премијеру Александру Вучићу у оном послу који раде за Србију.

(Радослав Милојичић: Молим вас, реплика.)

ПРЕДСЕДНИК: Ви сте у овој дискусији ко?

(Радослав Милојичић: Па да ли сте чули све ово?)

Сат, кућа? Не.

Реч има Зоран Радојичић.

(Радослав Милојичић: Онда по Пословнику.)

Зоран Радојичић, значи, није ту.

Да ли је ту Владимир Ђурић?

Изволите.

Молим вас, нема нагађања.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Посланичка група Доста је било поздравља инвестиције у ЕПС, сматрамо да су оне потребне, сматрамо да су преко потребне. Видели смо то пре неки дан у Колубари, 15. маја је била велика штета на багеру, имамо ту и фотографије и надам се да ту нико неће бити повређен.

Дакле, још пре пет година смо знали да је мисија Колубаре да редовно снабдева термоелектране угљем, да на нашем највећем пољу нема више угља и да нам требају нови копови. За то најпре морамо обезбедити средства, па постати власници земљишта, па решити инфраструктуру, обезбедити опрему за нове копове, морамо изместити део Ибарске магистрале, решити ток реке Пештан...

Да је потребно у Колубару инвестирати 140 до 150 милиона евра годишње и да је циклус отварања новог копа и на западу око 20 година, то није исто што и отварање семафора, надстрешнице за бицикле или ограде баште Дома војске у Новом Саду.

Данас, пет година касније, делује да нисмо много одмакли од тога – за разлику што Колубара делује да више није способна једнако да сама инвестира из сопствених извора. Нису нам отворена поља Вреоци, Велики Црљени, а на пољима Б и Д није уклоњена јаловина. Мисија Колубаре да произведе 28 до 30 милиона тона годишње угља је, како сада делује, угрожена.

Разумели смо министра да су поља Е, Г и Радиљево у припреми и да је потребно 250 милиона евра инвестиције коју ЕПС наводно обезбеђује из текућег пословања, али то се коси са изјавом премијера коју је дао за 1. мај, да ће тај новац Влада инвестирати. Мислим, Влада нема тај новац, то је новац грађана и привреде који уплаћују у буџет, па би требало бити опрезан, прецизан и искрен у изјавама. Не бисмо желели да кроз пет година нека друга влада, неки други премијер и министар опет лагодно најављују да само треба изместити једну реку, пар села, далеководе, део Ибарске магистрале, као да су то надстрешнице за бицикле.

Дакле, инвестиције јесу потребне и поздрављамо их, али је спорно финансирање кредита уз државне гаранције. Боље је него да је из буџета, али је лошије него да је из сопствених извора. Ми немамо споразум. Не знамо шта је тачно у тим пројектима предвиђено. По члану 61. Закона о јавним предузећима, јавно предузеће коме требају гаранције дужно је да за њих Влади представи посебан програм са намером и динамиком коришћења тих средстава.

Лепо би било да те информације буду јавно доступне, јер је то гаранција јавним новцем и зато је јавни интерес да се то зна. Овако, остаје да верујемо да се гаранција даје за најсавременије технологије које ће допринети очувању животне средине и да ће пројекат бити успешно реализован. Све на реч, а заправо из медија сазнајемо неке сасвим друге ствари – да каснимо са новим коповима, да производња у ЕПС-у од почетка године пада због мањка угља и то у јануару 277, у фебруару 457, у марту 827 милиона киловат-сати и фрапантних 22,9% мање струје. О томе је било речи и јуче.

Ово не може бити последица историјски хладног јануара, јер пад је заправо почео још у децембру. Такође, сазнајемо да је то направило

штету у виду неостварене добити која се може измерити, неких 300 милиона евра да је та струја произведена па извезена или 370 милиона евра, да је та струја направљена и продата домаћинствима са једнотарифним бројилима.

Такође, из медија сазнајемо да у ЕПС-у имамо и по једну аферу квартално. Тендер око испумпавања воде из Колубаре, додавање децимала на цену струје, увећани децембарски рачуни који су после пеглани, а сам бог зна како јер је очигледно било да је дан за читавање промашен, па не знам како је изведено коначно стање колико је ЕПС грађанима узео више.

Упркос томе ми треба да верујемо на реч без увида у конкретне споразуме да ће ове гаранције остати ван функције и да ти кредити неће бити враћани јавним новцем. ЕПС је потенцијално велики проблем јер је прошле године овом буџету допринео са 87,4 милијарде динара, значи, сваки дванаести динар. Све што не произведе мораће да увезе и то ће створити притисак на курс динара. Зашто терамо ЕПС да 50% добити уплаћује у буџет, што је у 2015. и 2016. години било преко 12 милијарди динара, ако ће га, како премијер и председник каже, Влада финансирати? Дакле, даје новац у буџет па онда из буџета узима назад – 250 милиона евра инвестиција је премијер рекао да ће Влада инвестирати.

Коначно, хајде да видимо алтернативне изворе новца за ЕПС. Дужници, само РТБ Бор група дугује 67 милиона евра за струју, 10. марта 2017. године. Ово су подаци са сајта ЕПС. Пројекат за који дајемо гаранцију – 45, РТБ дугује 67, поређења ради. То је резултат политике, односно изостанка политичке воље да се у јавни сектор уведе ред. То је резултат неговања једног локалног шерифа у РТБ Бору, који страначке плакате лепи по приватној имовини па када се власник те приватне имовине успротиви, он каже – види како си ружна, гађаћу те телефоном, јер му је дозвољено да не мора да се устручава ни пред телевизијским камерама. Он држи Бор владајућој већини и испоручује га од избора до избора и зато му се све то толерише, да након инвестиционог циклуса РТБ Бор оде у стечај, односно у покушају да се од стечаја спасе.

Исто тако морам да питам шта је теже – наплатити струју РТБ Бору или срушити нелегалну градњу у Новом Пазару? Поред тога, Железара Смедерево – 38 милиона евра дуга. Та успешно продата железара са дугом који је остао на леђима пореских обвезника Србије. Железнице, 21 милион евра, са 67 РТБ Бора то је укупно 126 милиона евра од ова три дужника ЕПС-у на дан 10. март 2017. године.

Поред тога, перформансе ЕПС-а... Имамо овде на дијаграму приказано, раст укупних прихода насупротив расту дугорочних резервисаних и обавеза, ЕПС-а и ЕМС-а. Дакле, код обе компаније постоји тренд да обавезе расту много брже од прихода. Види се ово дивергирање, дакле ово је раст обавеза, а ово је раст прихода који је много блажи.

У суштини ЕПС је проблем који може пуно да нас кошта ако се настави партијско кадрирање, ако се настави форсирање производње цеђењем пресушених копова и раубовање већ дотрајале опреме и инсистирање на профитабилности и пуњењу буџета, како бисмо се хвалили смањеним буџетским дефицитом уместо да у ЕПС инвестирамо и да отварамо нове копове. Дакле, то је питање политике вођења ЕПС. Иначе, што се самих инвестиција тиче оне су наравно преко потребне и нису спорне. Услови који су наведени у образложењу предложених закона, каматне стопе и све остало, то је наравно у реду. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има министар Антић.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Уважени народни посланици, даме и господо, желео бих наравно да се захвалим посланицима: Бојанићу, Манојловићу, госпођи Наташи Ст. Јовановић, ако сам добро разумео, Љиљани Малушић, Звонимиру Ђокићу, Марку Гавриловићу, господину Бауеру, Филиповићу на подршци овим законским решењима и чињеници да су, пре свега, подржали значај ових инвестиција везано за енергетски сектор.

Желим да коментаришем неке од навода колеге Ђурића, који је показао висок степен знања о проблемима са којима се суочавамо у Колубари, али бих, пре него што то коментаришем, морао да изнесем нека своја неслагања.

Дакле, 22% је смањење у марту, не у целом кварталу. У целом кварталу је смањење 14% у односу на једну од највећих производњи коју смо имали у 2016. години. Када бисмо то посматрали у односу на неке раније године, то би била чак и већа производња у односу на многе године од 2001. године. Понављам оно што сам јуче рекао – за нешто више од годину дана, јер морамо имати неке временске интервале, не можемо закључке извлачити из једног месеца, једног дана. Значи, у последњих годину и нешто више дана је ЕПС на трговини струјом, значи увоз-извоз, зарадила 30 милиона евра.

Ви сте у праву да смо у прва три месеца, зато што нисмо имали планирану производњу имали одређени увоз. Ми тај увоз нисмо крили, то је увоз за 47 милиона евра али, уважени посланиче, када увеземо струју за 47 милиона евра не може да вреди 300 милиона ако би је извезли, тако да само водимо у потпуности рачуна о подацима. Значи, та непроизведена количина енергије која нам је била потребна коштала би неких 40-ак милиона евра, односно вредела би 40-ак милиона евра. Не би могла да вреди 300 милиона ни када би је продали грађанима са једнотарифним бројилом. Она би могла да вреди 300 када би је продали потрошачима у Данској или Немачкој. Али не у Србији. То је једна ствар.

Друга ствар, РТБ – хоћу да коментаришем ових неколико поверилаца. Пре свега желим да истакнем да смо увели озбиљан ред у наплати. Подигли смо наплату на више од 95% процената. У тренутку када

сам ја дошао за министра, наплата је била катастрофална пре свега од привреде, пре свега од предузећа у реструктурирању – била је симболична. Данас је и та наплата врло озбиљна.

Ми у овом тренутку можда имамо један, два проблема, при чему ниједан од ових који сте ви набројали – ту је, пре свега, проблем Ресавица која не плаћа струју и којој се дуг повећава. Ако сте гледали пажљиво, сваког месеца на сајту ЕПС-а и на сајту Србијагаса објављујемо стање дуговања 20 највећих дужника и види се да већина има смањење свог дуга од почетка године. РТБ и остали највећи дужници, укључујући и Железнице Србије. Тако да је то та наша политика. Значи, плаћајте јер су то дугогодишњи стари дугови. Плаћајте текућу обавезу и смањујте стари дуг – од 20 највећих дужника већина управо тако функционише.

РТБ Бор је у УППР и по Унапред припремљеном плану реорганизације има све обавезе за електричну енергију, има текуће фактуре, и једно и друго редовно измирује. Можете видети из табеле 2017. године да је РТБ смањио дуговање у односу на 31. децембар 2016. године.

Када је у питању Железара, „Хестил“, нови власник Железаре, од тренутка када је преузео своје обавезе редовно измирује. Ово што се води као дуг Железаре Смедерево је стари дуг који је остао непокривен. Нови власник није преузео стари дуг из 2003. године, на пример, нити је то имало логике. Железници сам рекао – плаћајте текуће обавезе и смањујте дуговања, и ту немамо никакав проблем.

Да се вратим на есенцијално питање Колубаре. Прво, апсолутно поуздано – 250 милиона евра, односно 31 милијарда, за те пројекте и послове у Колубари иду са ЕПС-овог рачуна. Јер, премијер је апсолутно тако рекао: „Одобрили смо 250 милиона евра да се инвестира у Колубару“. Из средстава ЕПС-а, нико није помињао да ће то бити из буџета Републике Србије, од пореских обвезника. Па како? Људи, зашто би то радили када имамо за то планирана и предвиђена средства, када смо дали налог руководству ЕПС-а да у 2017. години учини максимални напор да та средства потроши. И у овом тренутку радимо више ствари.

Завршили смо на Ревизионој комисији пројектну документацију за измештање Ибарске магистрале, у дужини од 7,4 километара. Завршили смо, добили смо на Ревизионој комисији сву документацију за измештање реке Пештан и, паралелно са тим, измештање пута Вреоци–Крушевица. Та три кључна инфраструктурна пројекта омогућавају нам да уђемо у два од три наша приоритета. То су поље Е, поље Г и Радљево. Са овим средствима, са набавком додатне опреме већ у 2017.години почињемо са озбиљнијим активностима, рударским активностима на пољу Е и Г, а већ у 2017. години улазимо са првим системом у Поље Радљево, у изградњу станица и свега осталог што ће нам бити неопходно.

Са првим системом за откривку улазимо у 2018. години, као и у набавку озбиљног система за производњу на Радљеву који је капитално важан за будућност Колубаре, јер он треба да сутра, односно за четири године, буде заменски коп, уместо Тамнаве - Западног поља.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Немамо баш неког основа за реплику, али кратко изволите.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Министар ми се... Захваљујем, директно сам споменут. Ибарска, Вреоци итд. Дакле, зашто тек сада, после пет година? То смо знали и пре пет година. Океј, измакла корист у виду непроизведене струје не мора бити 300 или 370 милиона евра, нека буде и 47, колико кажете да је компензовано из увоза. Овај пројекат који ће се кредитирати је тежак 45 милиона евра, чисто ради успоредбе.

Још једна примедба, наплата је посао менаџмента а не министарстава. Дакле, ја поштујем вашу констатацију да је наплата поправљена када сте ви дошли за министра, тако сте рекли. Више бих волео да су јавна предузећа уређена тако да је менаџмент примарно задужен за наплату а не извршна власт, јер нам онда не треба менаџмент, онда је Влада менаџер у свим јавним предузећима, један и једини.

Што се тиче табела побољшања наплате и прираста дуга у 2016. години, РТБ Бор је само у 2016. години имао прираст дуга од 32 милиона евра, овде су, дакле, три ставке, ово је табела ЕПС – но океј, ако кажете да је наплата поправљена, можемо и то проверити на сајту ЕПС.

Само још једном да поновим, дуг Железаре Смедерево од 38 милиона евра, упркос најуспешнијој продаји Железаре Смедерево у историји српске привреде – 38 милиона евра дуга Железаре остало је на леђима грађана Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић. Изволите.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, председавајућа.

Поштована председнице, даме и господо народни посланици, поштовани представници Владе Републике Србије, пред нама је сет закона и одлука, важних за свакодневни живот грађана Србије и ја ћу у излагању да се осврнем, пре свега, на два која се тичу кредитних линија за предузећа у области енергетике и гаранције, предложене овим законом, Републике Србије Немачкој развојној банци.

Када је у питању овај први, о давању гаранције Републике Србије Немачкој развојној банци за задужење Електромреже Србије, тиче се пре свега програма енергетске ефикасности. Мислим да је министар Антић јуче у уводном делу изнео једно шире виђење тог програма и веома је јасно да се ради о програму који повезује источноевропска тржишта са западним, па овим пројектом Србија постаје део тог заједничког програма.

Бити у друштву шире заједнице, мислим да је и те како значајно за државу и за друштво уопште. Међутим, оно што сам запазио, овај ми је пример симболика онога што ових дана имамо у политичком смислу. Наиме, као што у овом моменту постајемо веза између истока и запада када је у питању енергетика, сведоци смо учешћа представника Владе Републике Србије, на челу са премијером, на привредном форуму у Кини. Велика почаст и велико уважавање од источних партнера за представнике Владе Републике Србије, уз истовремену сарадњу са, да тако кажем, представницима тзв. западног света.

Мислим да је поређење потпуно адекватно и у ствари је слика и прилика онога што данас Влада Републике Србије чини у политичком смислу. Мала земља, очигледно, али, као и у овом програму, отвара могућност сарадње са свим партнерима и на истоку и на западу. Самим тим, позиционира себе као потенцијалног лидера у региону, у једном случају лидера у реализацији инфраструктурних пројеката, лидера у промоцији мира и политичке стабилности у региону, а у другом – као лидера у области електроенергетике. То свакако мора имати утицаја на укупан друштвени и привредни амбијент.

Гледајући са строго финансијског аспекта, мислим да је јасно да камата од 0,8% јесте нешто што је повољно, имајући у виду целокупну ситуацију на финансијским тржиштима.

Оно што је важно, пре свега ради грађана Србије који ово гледају, покушали су поједини посланици јуче у току дана да утврде тезу по којој Влада Републике Србије задужује грађане овим кредитом. Напротив, морам да кажем да није тако, ради грађана Србије. У овом уговору постоји члан 4. који јасно дефинише да уколико „Електромрежа Србије“ не измирује редовно своје обавезе, гарант тј. Република Србија у том случају може аутоматски иницирати наплату са рачуна „Електромрежа Србије“.

Гледајући стручно, јасно је да реализација овог програма подразумева прелазак са нижег на виши напонски ниво, што свакако доприноси озбиљном енергетском напретку.

Што се тиче другог закона о коме ћу данас, такође, укратко, он се односи на гаранције Републике Србије у корист такође Немачке развојне банке, а ради се о модернизацији система за отпепељивање ТЕ „Никола Тесла“. Мислим да, као што је ово претходно енергетски искорак, се овде ради о озбиљном еколошком искорак. Најбоље о томе могу говорити становници Обреновца, у сваком случају је нешто што је за похвалу и када је у питању „Електропривреда“ али и Влада Републике Србије.

Чисто да појасним, пред свима нама је озбиљан посао. Ради се о складиштењу, то јест сакупљању и складиштењу пепела у силосе а након тога о адекватном третирању и одлагању на за то предвиђена одлагалишта.

И у овом уговору постоји члан 4. који јасно дефинише да грађани Србије ни на који начин не могу сносити финансијски ризик

невраћања овог кредита, тако да и ту отпада она теза да грађани Србије на овај начин постају задуженији.

Чули смо јуче од појединих посланика, који су покушавајући да уђу у овај парламент били спремни да мењају и веру, и нацију, и странке и Бог зна шта све не, да се ради о лаганој припреми за приватизацију ЕПС. Ради грађана Србије, да знате, ради се о модернизацији и домаћинском управљању у ЕПС-у. Међутим, уважени министре и уважени представници Владе, шта год да урадите, ако се домаћински односите и модернизујете систем, спремате га за продају, а ако не радите ништа, онда сте нерадници.

Мислим да је народ најбољи судија. Народ је то схватио и на изборима тим и таквим политичким представницима пошаље јасну поруку. Порука у априлу била ја веома јасна и убедљива. Мислим да ће и порука у овом парламенту, када су у питању и ови предлози закона, бити јасна. На крају да додам да ћу у дану за гласање подржати предложена законска решења. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Душан Павловић. Изволите.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Захваљујем.

Хтео сам да кажем неколико речи о кредиту за који ће ЕПС добити гаранције од Републике Србије, односно из буџета Републике Србије, који се плаћа новцем пореских обвезника, односно свих грађана ове земље. Дакле, ради се о гаранцији на кредит, не о самом кредиту. Да објасним за оне који су можда слабије упућени, држава не даје кредит, кредит даје нека друга институција. Ради се о немачкој банци. Држава даје гаранцију да ће, уколико ЕПС не врати тај кредит, он бити надокнађен из буџета Републике Србије новцем пореских обвезника.

Ово је питање директно за министра финансија, због тога што је он тај који брине о новцу пореских обвезника. Имам овде неке податке које су утемељени на подацима Министарства финансија, објављени у једној студији парламентарне буџетске канцеларије, који нам показују како се у периоду 2012–2016. године крећу активирани гаранције. Дакле, то су те гаранције које дајемо углавном јавним предузећима за неке своје потребе.

Рецимо, 2012. године активирани гаранције 3,7 милијарди динара, а онда расте, расте, расте, па 2016. године 39,1 милијарде динара. Дакле, тренд је да се гаранције које су дате све више и више активирају. То је тренд и то би требало вас, господине министре, да забрине малкице више од свих других грађана ове земље који учествују у финансирању, односно у давању тих гаранција, због тога што сте ви први који сте законски одговорни за то на који начин се троши тај новац и коме се заправо дају те гаранције.

Ја ћу да вас подсетим на неколико детаља који представљају чињенице, а то је да је пре отприлике годину и по или две Влада најавила да више неће бити гаранција јавним предузећима, да ће се са том праксом

прекинути због тога што се видело да је тренд такав да када дате неке гаранције, да је то фактички као да сте бацили новац у бунар без дна.

На делу је нешто што ви, господине министре, сигурно знате пошто сте економиста, зове се морални хазард – када неко зна да ће било која погрешна пословна одлука коју направи, рецимо, у томе што узме неки кредит па га онда погрешно инвестира и на било који начин донесе погрешну одлуку и не успе да врати тај кредит, ако зна да постоји неко ко ће да покрије тај губитак, он неће много ни да се труди да та одлука буде пословно добро утемељена и да се добро реализује.

Дакле, ми дајемо данас гаранцију једном државном предузећу које је веома важно, које треба да постоји и које треба да буде у јавним рукама, то јест у државним рукама, које из године у годину прави све веће и веће губитке, односно прави све веће и веће дугове, док му, с друге стране, пословни приходи, одакле би могли да се финансирају ти дугови, остају мање, више исти.

Овде имам један графикон. Мало пре је колега Ђурић показао тај исти графикон и министра енергетике бих такође замолио ако може да одговори, пошто мало пре није одговорио, не знам да ли камера може то да ухвати, али, као што видите, ова права линија су приходи ЕПС-а од 2012. до 2015. године, а ово су обавезе. Обавезе расту, расту, а приходи остају исти. Сада су обавезе далеко изнад прихода. Нећу да улазим у бројке да не малтретирам гледаоце, али дајемо новац предузећу а не знамо због чега – у последње три или четири године, немам податке за 2016. године, то предузеће прави далеко веће губитке од прихода који је способно да оствари. Да ли може неки, рецимо, коментар у вези са тим?

Друга чињеница, од 2013. године садашњи изабрани председник, још увек активни премијер а тада први потпредседник Владе, макар једном годишње помене како је јако љут на директоре јавних предузећа због тога што прави губитке и како ће их све до једног сменити са те позиције. Једном је чак поломио кваку у својој канцеларији због тога што је био толико љут, непрекидно даје таква обећања и макар једном годишње каже тако нешто. Медији то пренесу, сви очекују, само нема тих смена. Остају директори јавних предузећа на оним местима на којима су и били, иако непрекидно праве губитке.

Сменио је, додуше, једног прошле године, управо директора „Електропривреде Србије“, због тога што се, каже, није баш придржавао Владиних мера штедње која је Влада наметнула. Да ли знате шта је тачно био разлог? Па, купио је човек мимо плана два веома скупа аутомобила, заиста. И то је нека врста финансијског расипништва око кога сви треба да будемо забринути, међутим гледајући ствари, гледајући дуг који ЕПС прави у задњих неколико година, који не може да се врати, односно који се враћа државним парама кроз гаранције које дајемо, чини ми се да је то било смењивање директора зато што је неовлашћено купио кутију жвакаћих

гума, иако, рецимо, сваког месеца, односно сваког дана иде у коцкарницу и тамо троши силне паре. Због тога није смењен, него због тога што је купио два аутомобила.

Садашњи директор, који има релативно непознату и у информацијама непроверљиву биографију, је ту мало више од годину дана и на њега је премијер био бесан због тога што је направио дуг, али га ипак до данас није сменио. Шта мислите због чега? Не да га није сменио, него сада шаље вас, господине министре и други господине министре, да нас овде убеђујете како треба да дамо кредит истом том предузећу које води садашњи вршилац дужности директора, који је и направио овај огроман дуг који сада ЕПС има.

Рецимо, у 2016. години, због неплаћених обавеза ЕПС-у и „Србијегасу“, разне локалне самоуправе, државна предузећа, друга предузећа која имају мешовито власништво, нагомилали су дуг у „Србијегасу“ и ЕПС-у око 160 милиона евра. Не знамо како је то могуће. Ништа нам не причате о томе како је то могуће.

Ми бисмо желели, наравно, да подржимо модернизацију свих јавних предузећа, то уопште није спорно, али би вас молили да ако можете сада – а ако не сада онда неки други пут када дођете да тражите одобрење за овако велики новац, за овако велику гаранцију – објасните посланицима какво је стање у предузећима којима треба да гарантујемо ове дугове. Због чега само предузеће нема довољно средстава да финансира ову инвестицију? Па нема довољно средстава због тога што је, рецимо, РТБ Бор направио дуг од 30 милиона евра, па онда „Политика“, ПКБ, „Ресавица“, „Јумко“, „Индустрија мотора Раковица“ – због чега се тим предузећима толерише неплаћање струје? Да су сва та предузећа плаћала струју на време, ЕПС би сам имао довољно средстава да гарантује овај дуг.

О томе нам ништа не говорите а то су подаци који нас интересују. Ми нисмо стручњаци у томе, осим можда неких појединаца којих овде има, али нисмо стручњаци да знамо све те техникалије, детаље и на шта ће тачно овај новац да оде, у смислу модернизације ЕПС-а. То знају људи који тамо раде, неки стручњаци, и то није дискусија на коју треба да оде највећи део ове расправе. Али, како се троши новац пореских обвезника, о томе треба да причамо јер ми смо представници тих пореских обвезника у овој Скупштини.

Надам се да ћу добити неке одговоре, поштовани министре.
Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала.

Реч има министар Вујовић.

ДУШАН ВУЈОВИЋ: Хвала лепо.

Ја ћу препустити колеги Антићу да одговара на део, односно да понови онај део где је објашњавао зашто је овај конкретни пројекат јако добар пројекат и нужан пројекат. То отпепељивање је пројекат који – прво,

приближава поштовању широко усвојених стандарда у заштити природне средине и поштовању еколошких стандарда које Европа очекује и да је то у нашем интересу, а не наметнуто са стране. Друго, да већина и електропривреда и земља и предузећа дугорочне пројекте финансира из дугорочних извора, квалитетних субвенционисаних извора. Ово је такав извор. КфW је развојна банка која по субвенционисаним стопама даје кредите. Ако бисте израчунали такозвани грант елемент, елемент поклона, тако што бисте комерцијалном каматном стопом обавезе из овог кредита вратили на садашњу вредност, добили бисте, чини ми се, негде око 50% – 60%, елемент поклона у свему томе.

Моја претпоставка је да су професионалци који су предложили овај пројекат и са наше стране и у КфW који су ово одобрили урадили свој посао како ваља. Претпостављајући то, сматрам да је ово добра одлука.

Јако је важно да у разговору увек имамо у виду то у којој се ситуацији налазимо и које могућности имамо. Овде имамо само две могућности, једна је да не прихватимо ово финансирање КфW или да га прихватимо. Увек има то, само то може да буде, нема треће опције.

Што се тиче ових примера које наводите, то можда има везе у вашем начину размишљања, али све те ствари које су се догодиле, ниједна се није догодила ЕПС-у и ниједна се није догодила у односу на КфW.

Према томе, извлачити одатле закључак, ми смо на то што сте ви цитирали и реаговали тако што смо у буџету 2015. године забранили давање гаранција за текуће финансирање, за радни капитал и тиме смо пресекли управо то. Рекли смо да ћемо давати гаранције само за добро образложене развојне пројекте. Ако нађете да смо прекршили то правило, ја сам спреман да направимо ревизију и да то све исправимо.

Знали смо да су главни извор тога били неплаћени текући рачуни. То су била текућа обртна средства, пре свега, „Србијагасу“, да би наставили снабдевање гасом, да би платили своје текуће обавезе према добављачу из иностранства и да би обезбедили наставак снабдевања јавних објеката, школа, обданишта и предузећа за које смо тада политички сматрали да треба да имају несметан продужетак снабдевања.

Ми смо се са тим проблемом суочили. Увели смо врло, врло оштре мере да сада не дозвољавамо раст тих обавеза мимо онога, значи, држава не даје гаранције већ одавно, а сада и радимо праћење стања обавеза тих предузећа и не дозвољавамо да те обавезе расту, пошто знамо да постоји опасност да се оне директно или индиректно превале на буџет. Ту се потпуно слажемо, али то смо урадили.

„Електропривреда Србије“ можда има хиљаду проблема. Они су направили план реструктурирања, они су направили план унапређења менаџмента, они су направили план техничког побољшања да се смање губици који су ишли 16-17%. Они су направили план повећања наплате. Графикон који показујете можда укључује неке капиталне пројекте који се

реализују, али морате да гледате како то утиче на кеш флоу ЕПС-а. Ја мислим да ЕПС има кеш флоу. Сигуран сам да је ризик давања ове гаранције, фактички ризик, јако мали. „Електропривреда Србије“ не прави такве грешке. „Електропривреда Србије“ плаћа све. „Електропривреда Србије“ може да купи понекад скупе аутомобиле, али не прави грешке да рефинансира обавезе. У социјализму је смишљен термин позитивна нула. Е, они су мајстори да дођу до позитивне нуле али да никада не пређу ту границу. То је врлина или мана система тог обима.

Сматрам да је стварни ризик за буџет овде јако мали. Сматрам да је ово добар пројекат, а министар Антић може да вам понови зашто овај конкретни пројекат представља добар пројекат.

Што се тиче ових других ствари, нема никакве неконзистентности између тога да вам неко искаже незадовољство текућим менаџментом, што је иначе потврђено плановима реструктурирања, и тешкоћама да се то реализује. Ви знате јако добро да је од доношења плана реструктурирања ЕПС-а до почетка протекло шест месеци и да је синдикат уложио огроман напор да расправу о реструктурирању ЕПС-у преусмери на расправу о условима одласка у прерану пензију – што је у реду, то је њихов интерес, али је стратешки интерес ЕПС-а, који пружа услуге целој Републици Србији и производи струју, ипак шири интерес, а не само питање којима се бави синдикат.

То су питања, без сумње, важна али после шест месеци нама је једина тема на столу била како да се колективни уговор потпише и како да се обезбеди оно што они сматрају да треба. Испоставило се да је оно што они очекују четири, пет пута више од онога што су тражила друга јавна предузећа, као што су нпр. железнице итд. Значи, ми смо направили проблем који јесте озбиљан проблем, али је то проблем који треба решити.

Што се тиче других предузећа, да, они се на једном месту преламају сви у буџету, али не можемо да средимо питање кумулативе која се правила 20 или 30 година – ни за годину дана, ни за две, ни за три. Тог момента када почнете да решавате те ствари пролази неко време да би оне дошле на своје место.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре.

Министар Антић да допуни кратко.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Симпатична ми је ова теза колеге Вујовића о социјалистичкој позитивној нули. То ћу запамтити. Морам да кажем да ће та „позитивна нула“, када је ЕПС у питању, у 2017. години донети приходе од дивиденде отприлике 13 милијарди. Тако је. Слажем се, колега Вујовићу. Од када сте ви дошли за министра финансија, за министра енергетике је то боље него раније, што баш и није шала, мада није лепо да ја то тако кажем, али се и мало шалимо.

Морам да кажем да има добрих дискусија током заседања. Није моје да оцењујем, али много ствари смо данас разменили као мисли и

као идеје. Негде се нисмо сложили, око неких бројева се нисмо усагласили. Усагласићемо се, пошто око бројева нема могућности да их посматрамо на различит начин. Бројеви су бројеви. Они могу бити само онакви какви јесу.

Управо из тог разлога сам се јавио да бих прокоментарисао неколико елемената. Да, председник Владе, господин Вучић, је скретао велику пажњу на јавна предузећа и ми сви већ годинама причамо да јавна предузећа морају да се уведу у неки ред. Морам да кажем да ту има резултата.

Кад су предузећа из енергетског сектора у питању, ја им нисам вадио личну карту, али у петнаестој и шеснаестој години ЕПС, ЕМС, „Транснафта“, и „Србијагас“ су позитивни. Сада ви то можете да припишете не знам ни ја чему, али су позитивна та предузећа и у петнаестој и у шеснаестој години. Молим вас, уважени посланиче, да та моја предузећа скините са вашег списка губиташа.

Понављам, „Транснафта“, „Електромрежа“ и „Електропривреда Србије“ ће део своје добити уплатити у буџет Републике Србије, и то ће, колега Вујовићу, апсолутно бити тако, а „Србијагас“, који је из оне, да кажем, преткатаклизмичне ситуације дошао у стање да је позитиван по пословању, део свог профита ће искористити за враћање старих дугова и обавеза.

Морам да кажем нешто, ту је и колега Вујовић и он то може да потврди, из ситуације у којој су грађани Србије враћали старе обавезе по кредитима „Србијагаса“, у последње две године „Србијагас“ учествује у враћању тих старих кредитних линија. Није то баш онолико колико колега Вујовић очекује, али је близу тога, односно две трећине тих обавеза самостално измирује.

Морам да кажем да то што је премијер са правом указивао на јавна предузећа и што је терао и Владу и укупну јавност да то питање стави у фокус, то је дало резултате. Не знам сада за све секторе, али понављам, у мом сектору сва предузећа из енергетског сектора су била позитивна и у 2015. и у 2016. години и са задовољством вас позивам да те податке погледате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, господине министре.

Господине Павловићу, имате два минута. Изволите.

ДУШАН ПАВЛОВИЋ: Господине Антићу, заиста не знам одакле ви добијате податке али ово су подаци из финансијских извештаја ЕПС-а. Нисам видео податке за 2016. годину, пошто нисам могао да набавим тај извештај. Ово су подаци за 2015. годину. Двеста педесет милијарди динара, то му дође негде скоро милијарда евра дуга које то предузеће има. Знате, можда је оно пословало успешно у некој години, ако апстрахујете тај дуг, али милијарда евра, знате, то је ипак мало повећи дуг.

Значи, дајете гаранцију на додатних 45 милиона дуга предузећу које је већ милијарду евра у дугу.

Да вам прочитам укратко коментар члана Фискалног савета, Владимира Вучковића, који каже – већ неколико година указујемо на то да је држава огроман новац давала за лоше пословање јавних предузећа. Када се подвуче црта, рачун показује да вероватно не би морало да дође до смањења плата и пензија да смо контролисали рад јавних предузећа, ЕПС је укључен у ово.

Дакле, лепо је што премијер и ви непрекидно говорите и указујете да је пословање јавних предузећа лоше, али само никако да урадите нешто да то пословање буде боље. Знате, постављате човека који нема никакве квалификације да буде директор било ког јавног предузећа, не знамо му ни биографију, држите га у в.д. стању, и то не само њега него још 30 директора, односно вршилаца дужности, јер вам је лако да их тако уцењујете. Морају на то да пристану, пошто веома лако можете да их смените, кад год хоћете, јер су у в.д. стању. Морају да пристану да раде било шта што им кажете, а ми сада треба да вам верујемо, не вама лично него оном ко доноси такве одлуке, на реч да ће новац који сада иде у ЕПС бити одговорно потрошен. Превише очекујете, господо министри.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем господине Павловићу.

Реч има представник предлагача, министар Александар Антић.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Ја се плашим да ми овде причамо о различитим стварима и да не постоји адекватно разумевање шта значи када кажемо да је једно предузеће у једној календарској години пословало позитивно или негативно. Напросто, то је низ правила која то дефинишу и које се на крају сагледа завршним рачуном за ту годину. То апсолутно, уважени посланиче, нема везе са стањем њихових обавеза.

Дакле, стање обавеза је нешто што је део инвестиционе политике и разних других сегмената. Ако узмемо у обзир да је предузеће ЕПС ушло у, под знацима навода, обавезе инвестиција које је одобрио овај парламент, везано за изградњу Термоелектране „Косталац БЗ“ у вредности од 608 милиона долара, онда мислим да сам вам дао одговор на ваша питања и графиконе које, нажалост, одавде нисам због преламања светлости могао добро да видим.

Понављам вам, све енергетске компаније послују позитивно, остварују оперативни приход, односно профит. То што имају обавезе за инвестиције и што им то књижимо као обавезе, то је потпуно друга ствар и нема везе са овом тврдњом коју ви и ја у овом тренутку анализирамо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, господине Милићевићу, многопоштовани министре Вујовићу са сарадницима и многопоштовани министре Антићу, ја

ћу само неколико реченица о два предлога закона. Један, о давању гаранција Републике Србије у корист Немачке развојне банке Франкфурт на Мајни по задуживању акционарског друштва „Електропривреде Србије“ у износу од 15 милиона евра, наглашавам, за регионални програм енергетске ефикасности у преносном систему и, друго – Предлог закона о давању гаранције Републике Србије у корист Немачке развојне банке Франкфурт на Мајни у износу од 45 милиона евра, по задужењу Јавног предузећа „Електропривреда Србије“.

Поштовани господине потпредседниче, поштоване даме и господо народни посланици, ови закони из енергетике су изузетно важан посао за Републику Србију, јер стратегија развоја модерних држава илити геополитичку стратешку оцену опредељују три кључна ресурса данас у свету: храна, вода и енергија.

Поштовани грађани Србије и народни посланици, довољна количина енергије представља примарни ресурс од ова три, а он уједно, на неки начин, обезбеђује довољну количину остала два ресурса – воде и хране. Ако се ово има на уму, јасан је значај енергетике у очувању дугорочне националне безбедности наше земље, о чему је јуче говорио и министар Антић.

Зато можемо слободно повући паралелу између националне и енергетске безбедности наше земље, јер без енергетске безбедности нема ни говора о националној безбедности Србије. Мислим да се сви слажемо с тим и да то треба имати на уму. Чини ми се да неки народни посланици, поготово они из опозиционих клубова, јуче нису ово имали на уму.

Поштовани народни посланици, мој земљак, наш српски а светски Никола Тесла, творац модерне електроенергетике, једном приликом је изјавио: „Развој и богатство једног града, успех једне нације, прогрес целокупног људског рода, строго су дефинисани енергијом доступном за коришћење“.

Поштоване даме и господо, и наш председник Владе, господин Александар Вучић је изузетну пажњу посветио енергетици. На ово посебно упозоравам оне народне посланике који нису прочитали експозе, ни онај први, ни овај други. Посебно упозоравам професора универзитета који је данас овде говорио, који није имао ово на уму.

У експозеу, још господње 2014. године, на страници 24, господин професор универзитета требало би да зна а не зна, господин председник Владе је рекао поводом овога: „Задатак овог ресора енергетике јесте да обезбеди енергетску стабилност и безбедност Србије, односно довољне количине енергената по одрживим ценама“.

Поштоване даме и господо, зато је Влада Републике Србије израдила Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2025. године и морам, на радост грађана Србије и већине народних посланика, да констатујем да је већину овога и остварила.

Колику важност Влада Републике Србије и председник придаје овом веома важном ресурсу показао је то – посебно упозоравам професора универзитета јер је морао да прочита, јер је ово добио – и приликом избора нове Владе Републике Србије, 9. августа господње 2016. године, када је у овом високом дому рекао: „Ово је одговор и оним народним посланицима из опозиције који су јуче или данас стално питања постављали, а ево им одговора: У погледу реструктурирања Јавног предузећа ЕПС, усвојен је програм реорганизације и план финансијске консолидације, успостављена нова организациона структура, на тај начин да се седам привредних друштава за производњу електричне енергије припојило ЕПС-у, а пет завршних припремних друштава за дистрибуцију електричне енергије спојено у оператера дистрибутивног система „ЕПС дистрибуција Београд“.“ – експозе председника Владе Републике Србије, господина Александра Вучића, од 9. августа господње 2016, страна 57.

Ово је одговор господину професору универзитета и свима онима који су јуче и данас ово питали, а добили су овај експозе и надам се да га сви имају данас у торби.

Дозволите, господо народни посланици, да са вама поделим, а надам се да у себи немате толико себичности, радовање што је експозе председника Владе Републике Србије цитиран у једном престижном међународном часопису из Рима, који се налази на „Сцимаго“ листи престижних међународних часописа. Надам се да се и ви сви скупа радујете, јер се ради о нашем председнику Владе и нашој Влади Републике Србије.

Морам вам рећи, на срећу грађана Републике Србије и већине народних посланика, тиме је по први пут у модерној историји Србије експозе једног председника Владе цитиран у овако престижном међународном часопису.

Ова два закона, господине председавајући, односе се на... правите ви спрдњу од овога, добићете на изборима 0,1 следећи пут, пружање гаранције Немачкој развојној банци за два кредита која се дају ЕПС-у и ЕМС-у, односно „Електропривреди Србије“ и „Електромрежи Србије“, и то по повољним условима. Ја о томе нећу специјално говорити, јер је то стручније и боље од мене господин министар Антић јуче рекао, као и господин министар Вујовић.

Дозволите, даме и господо, ви који сте малопре спрдњу правили и који сте питали министре, ово што ћу рећи требало би да се налази, одговор, у вашим торбама. Ако сте пратили документе и законе које овај парламент доноси, онда сте могли приметити да је Закон о буџету Републике Србије господње 2017. године, који је овај парламент донео, у члану 3. предвидео и давање гаранција Републике Србије у корист Немачке развојне банке, Франкфурт на Мајни, до 45 милиона евра за финансирање и реконструкцију система за транспорт пепела и шљаке ТЕНТ А, што се

односи на пројекат модернизације система за отпепељивање Термоелектране „Никола Тесла“.

Ево, господо, одговора – а где вам је Закон о буџету? Постављате данас министрима питања која не би питали ни студенти ни ђаци у основној школи, јер смо ово добили.

Дозволите даље. Јуче су неки народни посланици, морам рећи из опозиционих клупа, странке бившег режима, критиковали ЕПС. Они, даме и господо, који су процес транзиције ЕПС-а требали давно завршити, а нису. Нису хтели или нису знали или су преко њега паре крали. Биће да је једно, друго и треће. Погледајте емисију на Б 92 која сваких седам дана о томе говори.

Оно што грађани Републике Србије треба да знају, веома је важно, а то је процес транзиције који проводи ова Влада Републике Србије, на челу са нашим председником, дозволите да кажем да је та транзиција условљена чињеницом да у Републици Србији у последње 22 године није изграђен ниједан енергетски објекат. То је, господо, за вас из бившег режима. То мора да зна и господин „Влахочевић“, који је јуче говорио, а председник једне минорне политичке групе, који се понекад појави у овом високом дому, појавио се јуче да би критиковао Владу Републике Србије и министра а данас га нема, има пречег посла – он објашњава како је Република Српска настала на геноциду у Сребреници, како он каже: „на највећем геноциду после Другог светског рата“, о том потом...

Они би морали знати, а не знају, или се праве да не знају, да Влада Републике Србије већ неколико година ради неколико више капиталних ствари када су у питању ТЕНТ и Костолац. Стручније и боље од мене, уважени министар Антић јуче је образлагао али неки као да неће да чују, или им је жао што се то ради, поготово овај који додацује, који је уништио Смедеревску Паланку и завио је у црно за следећих 50 година. Пре свега, то су електрофилтери за отклањање прашкастог загађења. Инвестиција од 200 милиона евра, а сви крупни капитални објекти имају ове електрофилтере.

То би требало да зна и господин професор универзитета, а не зна или се прави да не зна. Оспорава генералног директора, а господин професор универзитета није завршио средњу економску школу, није завршио факултет економије, није магистрирао из економије, није докторирао из економије, нема нити један рад из економије М52, 51. Веровали или не, господине министре, а предаје управо економску групу предмета. Толико о стручности, немојте да вас чуди нестручност његова коју је данас овде исказао.

Електропривреда Србије има проблема, како сте господине министре рекли – било их је у прошлости, биће и у будућност. Али, тачно сте, господине министре, јуче рекли да је Република Србија четврта земља у Европи по производњи угља, са 37 милиона тона годишње. Подсећам

грађане Републике Србије – замислите, грађани, 37 милиона тона годишње се произведе, транспортује и преради у електричну енергију! И имате храбрости, господо посланици, јуче да критикујете те људе, у том предузећу. Е, чудите се ви. Чудићете се када буду избори.

Година 2016. била је једна од две године са највећом производњом електричне енергије у историји Електропривреде Србије. Ја знам да некима ово пара уши, али то не можете никада негирати, проверите. Е, то је ова влада учинила, то је овај министар учинио, на срећу грађана Србије.

Ми у прва три месеца, како је господин министар рекао, имамо мали пад, али критизери, господине министре, као да не знају да је то више него 2001. године. Критиковао вас је јуче, и вас и председника Владе, управо онај човек који се те године бавио изручењем Слободана Милошевића Хагу, уместо да се бавио ЕПС-ом.

Е сад, даме и господо народни посланици, зашто ових 13%? Па зато што је јануар био најхладнији јануар у последњих, проверите то, 53 године. Видим да се ви смешкате, да вам је као драго што је тако. Немојте бити такви. Дунав је био тотално залеђен, имали смо и клизишта и масу других ствари. Грађани се тога добро сећају; јутрос, на поласку у Скупштину ме упозоравају.

Али један председник посланичке групе се не сећа, он има важнија посла, закупљен је признавањем КиМ, зато је Албин Курти рекао за њега, цитирам – волео бих да он буде председник Владе Републике Србије јер он и његов колега из исте мировне групе једино признају Косово и Метохију, рекао је 5. априла господње 2016. године у 10 часова и 16 минута на „Ју инфо“. Или је заборавио, због тога што се бавио отцепљењем Војводине... Завршавам... рекао је, цитирам: „Републичка власт третирала је још увек ...

(Народни посланици ДС добацују.)

Причајте ви, имам ја своје време.

„... Војводине на покварен начин. Због тога Војводини треба дати пуни суверенитет и признати је као независну државу“, завршен цитат, 26. октобра 2012. године, у једном угледном београдском листу, да даље не говорим.

Има још неких који су јуче овде напамет говорили. Немојте им замерити, један од њих је, пошто је професор језика, измислио осми падеж – лупетив. На крају, поштовани народни посланици, као човек струке могу вам рећи да ће се у Србији време рачунати до доласка Вучића на власт, а то је било време странке бившег режима када су све уништили – нашу прошлост, садашњост, будућност наше деце а да су остали још годину дана уништили би и наше корење, и време после доласка Александра Вучића и СНС на власт, када је настао преокрет, односно модернизација Србије, наравно са коалиционим партнерима.

На крају, јуче сте неоправдано прозивали два изузетно одговорна човека – господина Зорана Бабића и господина министра Стефановића. Ја молим вас који сте нови да о њима у овом високом дому са дужном пажњом говорите јер су то изузетно вредни људи, то знате ви који сте народни посланици, изузетно одани националним и државним интересима и на својим радним местима, у овом високом дому, показали су како се ради.

Позивам вас, господо из опозиционих клупа, да и ви гласате за ове законе јер ћете бар на тај начин, па макар и мало, придонети модернизацији Србије за коју се залаже, и не само залаже него је и проводи, наш председник Александар Вучић, читава Влада Републике Србије и већина поштованих народних посланика, као и већина грађана Републике Србије. Хвала лепо господо народни посланици.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има представник предлагача, министар др Душан Вујовић.

Изволите.

ДУШАН ВУЈОВИЋ: Дозволите ми кратку допуну претходне дискусије.

Морам да изразим своје изненађење како успевамо да у дискусији нека места око којих се слажемо, дефинишемо као место разлаза. Овде апсолутно нема дилема да се сви слажемо око тога да ЕПС може да буде боља фирма, ефикаснија фирма, да има мање техничке и технолошке губитке, да има бољу наплату и да има бољи менаџмент. Ту апсолутно нема никакве дилеме и апсолутно нема никакве дилеме око тога, јер смо о томе почели да причамо децембра 2014. године, да су од тада почеле припреме, анализе, да су у јуну донети вишегодишњи програми реструктурирања који говоре и о управљачком реструктурирању, и о технолошком смањивању губитака и о унапређењу пословања, инвестицијама и свему осталом што може уопште да се анализира и стави на папир.

Онда прелазимо на другу фазу, а то је примена свега тога. Ви знате јако добро да се у Србији многе ствари тешко реализују. Реализују се тешко зато што многи људи нису спремни да прихвате промене. И поред свега тога, ЕПС је у првој фази – а на основу тога је и добио 200 милиона врло повољних средстава ИБРД којима је рефинансирао своје скупе обавезе из прошлости – урадио то прво, управљачко реструктурирање, и прешао са 13-14 јединица на ефикаснију организацију. Да ли је то све променило? Наравно да није, али су макар прешли са потпуно расцепкане организације на организацију која пружа могућност да се те ствари сагледају и доведу у ред.

Што се тиче именовања менаџера, налажења најбољих менаџера, конкурс је расписан. Конкурс је истекао 24. априла. Још није прошло ни месец дана од закључења конкурса. У Србији није лако наћи менаџере за велике сложене системе, поготово не системе који имају тако

посебну позицију и у коришћењу природних ресурса и у обезбеђивању стабилности у енергетици, односно у сфери производње и дистрибуцији електричне енергије а да се истовремено испуне сва социјална и друга очекивања. Ви то јако добро знате.

Овде говоримо о пројекту којим се подиже, што је интерес свих нас, подиже се еколошки квалитет производње струје из угља. Европа нас подржава у томе и даје нам субвенционисана средства, ми само о томе причамо. Овде нико није рекао да се одустаје од било ког другог елемента овог програма. Овде нико није рекао да је лако решити ове проблеме. Разумем да се овде врло лако из стручне расправе прелази на политички терен, али молим вас немојте да негирате пројекат који је сам по себи добар због тога што имате потребу да направите неки политички поен, поготово онда када се у суштини слажете.

Оно што ви цитирате је у ствари исто то – забринутост за проблеме, за тешкоћу у реализацији. Погледајте наше извештаје, већ годину дана кажемо да имамо тешкоће у реализацији структурних реформи, па то је то. То је то, разумете, то је то да људи не желе да испусте привилеговану позицију, не желе менаџери да не буду више менаџери и да немају више мерцедесе, аудије и остало. Али то не иде тако лако, разумете. Ви јако добро знате да су наши закони такви да људе штите, да је терет доказа на страни онога ко жели да унапреди ствари, а не на страни онога ко брани постојећу позицију. Ви то јако добро знате и то је, у ствари, нешто где бисмо Скупштина и ми могли заједно да радимо, да то променимо. Ми немамо начина да разликујемо шта је рационални покушај унапређења организације од тзв. самовоље послодавца, државе или појма немам кога другог. То је оно наслеђе наше прошлости.

Према томе, иако ово звучи као расправа, ја видим да се ми, у ствари, овде много више слажемо и да једни и други мислимо да ЕПС има простора да се унапреди, да има простора да даље смањује технолошке и техничке губитке, да има простора да повећа наплату а већ има висок степен наплате. Ово што сада евидентирамо дугове ЕПС-а, па то је покушај да свима ставимо до знања да се не може трошити струја а да се не плати, покушај да уведемо савремене бројаче итд. То је покушај да може на даљину да се читава стање бројача и да се онемогући крађа струје, да кажем народски. То је суштина. Не може ЕПС да се унапреди у свом пословању ако немамо све елементе који омогућавају његово пословање.

Коначно, оно што ви наводите као парадокс, нема никаквог парадокса. Значи, оно што ми узимамо као меру, као главни показатељ ефикасности је такозвана ЕБИТДА. Сад сви говоре ЕБИТДА, а ја ћу да кажем кратко. ЕБИТДА су приходи минус оперативни трошкови, али пре камата, пре такозване наше амортизације, пре пореза и пре отплате главнице кредита. То је показатељ ефикасности. Све ово друго је показатељ квалитета финансирања, дугорочности извора финансирања и свега

осталога. Ми овим кредитом омогућавамо да ЕПС настави да производи уз мање негативне еколошке последице и уз боље перформансе, пошто ће камате на овај кредит и отплате, значи два елемента која се одузимају, бити бољи него што су били пре. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар Александар Антић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Само као кратка допуна овога о чему је колега Вујовић говорио, а о чему смо у претходним дискусијама полемисали.

Дакле, ми смо у 2014. години, сагледавајући Електропривреду Србије као место које можда представља потенцијални проблем, са једне стране, а са друге стране место које представља велику шансу, дефинисали наше циљеве и везано за реорганизацију, али и финансијску консолидацију. Као Влада Републике Србије, у сарадњи са Светском банком и њиховим експертским тимом, дефинисали смо тај програм финансијске консолидације који има више различитих циљева, а сви заједно у синергији треба да доведу до тога да имамо нашу најзначајнију енергетску компанију као екстремно успешну у југоисточној Европи.

Циљеви су различити, од организационих, преко оптимизације броја запослених, оптимизације капацитета у којима производимо електричну енергију, преко ових који су врло мерљиви а везани су за губитке и наплату, о чему је и колега Вујовић говорио. Ја сада хоћу да кажем какви су резултати. Губитке, који су у 2014. години били готово 15% већ у 2015. години свели смо на 14,02%, а 2016. годину смо завршили са 12,94%. Са АПО програмом смо отприлике негде у складу са планом. У последњој, 2019. години тог програма губици треба да се сведу на 10,8%. То је низ мера, измештено мерно место, плус они технички губици који су настали због застареле дистрибутивне мере, пре свега на оном ниском напону.

Када је у питању наплата, њу смо са 93%, колико је износила у 2014. години, у 2015. години дигли на 95%, 2016. смо завршили са 95,2% а циљ нам је да 2019. завршимо са 96,8%, што би било заиста у категорији најбољих електропривреда у најразвијенијим државама. Сви ови резултати, сви ови показатељи, говоре да смо на добром путу. Наравно, сваки тај пут има низ изазова и низ амплитуда, али у сваком случају идемо у добром правцу. Оно што је за мене кључно, јесте да дефинитивно остварујемо добит.

Колега Вујовићу, ево, док смо дискутовали проверио сам – ЕБИТДА је у 2015. години била 46 милијарди и 555 милиона или 375 милиона евра, а у 2016. је порасла и била 47.158.370.000 или 380 милиона евра. Тако да нема дилеме и могућности да доводимо у питање оне оцене

које смо малопре изнели – да је ЕПС и 2015. и 2016. годину завршила позитивно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Иван Костић. Изволите.

ИВАН КОСТИЋ: Поштовани министре, народни посланици, грађани Србије, посланичка група Српски покрет Двери апсолутно подржава модернизацију једног великог система као што је ЕПС. Међутим, суштински се не слажемо у начину на који ће се финансирање ЕПС-а вршити, јер сматрамо да то дугорочно неће донети бољитак у развоју овог предузећа.

Слушајући министра Вујовића поверовао сам да се овај кредит који нам даје Немачка развојна банка поклања грађанима Србије или ЕПС-у, а познајући вишедеценијску великодушност немачког народа према српском народу, и у политичком и у економском смислу, сумњам да ће то бити тако. Грађани Србије морају да знају да у протеклом периоду, када су се тендери расписивали за сличне конкурсе, наше фирме нису могле да конкуришу јер нису биле у могућности да испуне услове које су прописивале оне финансијске институције које су давале кредите.

Навешћу вам пример тендера из 2015. године, тендера за обнављање бројила. Учествовала је француска фирма Атос и Ериксон, а учествовала је и наша фирма познатог кошаркаша Дејана Бодироге, која наравно није могла да добије тај тендер, могла је само да буде подизвођач. Иако је радила најкомпликованије радове, кајмак је узимала француска фирма Атос. Тако да сумњамо да ће и у овом пројекту већину главних послова радити стране компаније, што се апсолутно не слаже са политиком Српског покрета Двери. Ми се залажемо да овакве велике послове раде српске компаније.

Још један од разлога о којем треба размишљати јесте зашто нама Немачка развојна банка даје кредит, зашто наша држава, ево СНС је на власти већ четири-пет година, није формирала домаћу развојну инвестициону банку па да из својих средстава финансирамо овако велике пројекте, да развијамо наше предузетнике, да развијамо мала и средња предузећа а не да стално узимамо кредите, што је иста политика која се води од 2000. године до данас, у шта нас уверавате.

Што се тиче другог проблема, више народних посланика је данас говорило о домаћинском односу у пословању ЕПС, али не знам како су дошли до тог закључка. По егзактним подацима који су објављени и за које сте добили критику од ваших пријатеља из ММФ-а, јавна и државна предузећа дугују за струју, у питању је 20 предузећа о чему се овде већ говорило, са датумом од 10. јануара 2017. године 22 милијарде динара, што је седам милијарди динара више у односу на 2016. годину.

То су подаци који су јавни, а домаћинстава у Србији дугују 17 милијарди динара. Значи, пет милијарди динара мање дугује 150.000

домаћинстава која су направила репрограм дуга са ЕПС-ом и имају добру вољу да врате те дугове, али не могу да их врате па долази до утужења, долази до извршења, тако да је тренутно у плану да се у 100.000 домаћинстава улази у станове, да им се отимају ствари, да им се узимају пензије, јер то је политика која је дошла од 2000. године у Србију и коју данас ви спроводите.

Значи, мали обични људи ће да плаћају терет дугова које праве велике фирме и велике компаније којима су, сви знамо, менаџери из владајућих партија. Предлажем да ви утужите и опорезујете људе који воде ова предузећа, да отимате њима станове, а да људе који имају добру вољу оставите на миру. Зато сматрамо да овај начин финансирања обнове ЕПС-а није користан. Док се финансирање овако великих државних предузећа не буде финансирало из домаћих средстава, кајмак ће увек узимати стране компаније.

Пошто много министара одлази у Кину, надам се да је неко имао прилике да се распита код кинеског руководства како функционише организовање и руковођење у јавним државним предузећима. Сигурно да постоји начин да јавна и државна предузећа раде онако како треба и да не праве оволике огромне губитке, наравно поготово када су избори у питању. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александар Марковић. Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министри, даме и господо народни посланици, упркос томе што је током јучерашњег и данашњег дана за ове важне тачке дневног реда углавном била конструктивна расправа, приметила се извесна нервоза код неких посланика, код неких посланичких група и ако сте се, господине председавајући, питали одакле потиче та нервоза – из истог оног разлога због чега је нервозан и њихов шеф, њихов главни шеф, главни ментор Кајл Скот који ових дана показује невиђену нервозу па напада неке дневне листове, дозвољава себи, потпуно неприкладно, да неке листове назива олошем, а он је шеф свима њима. Шеф је и овим екстремним левичарима, који су некада били екстремни десничари, шеф је и овом пивском војводи...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Молим вас да се ипак држимо теме.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Добро, само сам направио мали увод. Шеф је и овим гитаристима тамо. Е, то је разлог због којег су показали одређену нервозу, иако је, опет кажем, досадашња расправа била врло конструктивна, каква и треба да буде.

Када је реч о предлозима закона, дакле Предлогу закона о Агенцији за осигурање депозита, оно што бих заиста желео да истакнем и да подвучем – иако су министри Вујовић и Антић образложили, односно дали све оне разлоге због којих треба да усвојимо ове предлоге – оно што

због грађана треба поновити, то је да се усвајањем ових допуна постиже заправо та већа доза флексибилности у смислу управљања средствима за осигурање депозита, у зависности од тренутних тржишних услова.

Такође, оно што је најважније, то је да овим изменама смањујемо и трошкове Фонда који су узроковани негативним каматним стопама и то све, наравно, има тај позитиван утицај, односно позитиван ефекат на буџет Републике Србије. То је оно што ми називамо наставком финансијске консолидације, у пуном смислу те речи, као и наставак увођења реда у систем јавних финансија. Ма колико се неки трудили да покажу да заправо није тако, Србија је данас уређена земља у свим сегментима, поготово у сегменту јавних финансија, и то је заслуга ових министара, ове Владе и конкретно господина Душана Вујовића.

Када је реч о задуживању „Електропривреде Србије“ и „Електромреже Србије“, односно давању гаранција Владе Републике Србије за задуживање ова два предузећа, то је нешто о чему смо већ чули – како оне аргументе зашто да подржимо ово задуживање, тако и лажну аргументацију да заправо не треба да се задужимо.

Сада оно што је најважније, желео бих да истакнем да је вредност програма 30 милиона евра. Од тога је 15 милиона зајам плус 6,5 милиона страна донација, плус средства „Електромрежа Србије“, и то под најповољнијим могућим условима, са каматном стопом од 0,8%. Сада долазим у ситуацију да поновим све оно што смо чули неколико пута, али поновићу – као доказ разлике између ове Владе и начина на који врши власт, њеног става према задуживању и онога што су радили некада неки други када су се задуживали неупоредиво неповољније, када су се задуживали под буквално зеленашким условима, са шест, седам и осам посто каматне стопе. У томе је та разлика. Ја разумем зашто они данас нападају, али оно што не могу да разумем и не могу да нађем оправдања то је да су они спремни да нападну државу која бележи неке резултате, која иде напред, уместо да подрже те напоре. Када бих био на њиховом месту, признао бих резултате, рекао бих – да, овде бележимо неке бенефите и дао бих подршку за тако нешто. А они су спремни, зарад покушаја да политички профитирају, да на сваки могући начин зауставе развој државе.

Да не бих дошао у ситуацију да поновим све оно што је данас неколико пута поновљено од наших колега, позваћу да у дану за гласање подржимо све предлоге из данашњег дневног реда. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Марковићу.

Реч има народна посланица Марија Јањушевић.

(Радослав Милојичић: Пословник.)

Пословник? Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала, господине Милићевићу.

Рекламирам члан 106, да говорник може да говори само о тачки дневног реда о којој се води претрес. Господин Марковић је говорио

о свему сем о дневном реду. Зашто онда није говорио о корупционашким аферама, зашто онда није говорио о вили коју купују у Министарству финансија...?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Милојичићу, то што желите да водите дијалог кроз позивање на повреду Пословника, ја вам нећу дозволити. Захваљујем.

(Радослав Милојичић: Господин Александар Марковић није говорио о дневном реду. Зашто сте мени одузели реч а он није говорио о дневном реду?)

Управо сам вам рекао и не мислим да сам повредио наведени члан. Уколико желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни, то може бити учињено.

(Радослав Милојичић: Наравно да желим, да.)

Захваљујем.

Господине Ристичевићу, ви желите повреду Пословника.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, поштовани председавајући, ево још једном неваспитаног геста због којег би требало да рекламирамо још једну повреду Пословника јер се на овакав начин, а неки од њих изгледају лепо отпозади, ометају говорници, и то није први пут. Дакле, ово је рекламација прва, а после ове рекламације ћу рекламирати још једном Пословник због понашања ових финих, васпитаних, образованих, како их је то све Саша Јанковић називао.

Члан 103. став 8, тражим да одбијете време, два минута, због злоупотребе рекламације Пословника овог претходног колеге, из простог разлога што је он користио то као неку врсту реплике, показујући неку зграду. Ако већ хоће да нам покаже неку зграду, нека нам покаже зграду са пашњакком његовог председника Шутановца. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Ристичевићу.

Мислим да сте били сведоци и да сте могли да на прави начин сагледате малопређашњу ситуацију када сам схватио да малопређашњи говорник жели да кроз злоупотребу повреде Пословника дебатује, односно води дијалог са колегама из друге посланичке групе, ја сам сугерисао и прекинуо га у томе. Мислим да сам благовремено реаговао.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни?

(Маријан Ристичевић: Не.)

Захваљујем.

Реч има народна посланица, колегиница Марија Јањушевић.

Колегинице, време ваше посланичке групе износи четири минута и пет секунди. Изволите.

МАРИЈА ЈАЊУШЕВИЋ: Захваљујем, уважен председавајући.

Уважени министри са колегама, поштоване колеге народни посланици, грађани Србије и сви Срби у расејању, и за вас је веома важно да чујете како се овде прича о домаћинском пословању и о кадрирању.

Сматрам да је уговор са КфW банком заиста одличан и домаћински, али за Немачку. Овде смо више пута поновили, дакле – Развојна банка Немачке, Франкфурт на Мајни, а не развојна банка Србије и Београд на Сави. Поставља се питање – зашто овако домаћински режим није ни иницирао формирање домаће развојне банке коју заговара? Када смо код домаћинског, јуче смо чули министра енергетике који је више пута поновио да се у овој држави 25 година није ништа саградило у енергетици. Као да је тај исти министар био на Марсу свих тих година, а не у партији која је партиципирала у власти готово свих 25 година, са изузетком можда непуне две године.

Када су кадрови у питању, питам вас – чији је кадар Млађан Динкић и какав су ефекат он и његов рад оставили на стање у нашој држави? Да се сад држимо мало конкретних чињеница када је домаћинско пословање у питању. Поставља се питање – ко ће бити извођачи радова, од кога ћемо узети систем за управљање преносним системима СЦАДА, да ли ће бити ангажован Институт „Михајло Пупин“ или се то место чува за „Сименс“ или неку другу компанију? Да ли ће КфW, када даје новац, дозволити да ми ангажујемо своје стручњаке које имамо у Институту „Михајло Пупин“? Овде морам да се осврнем на веома увредљиву изјаву министра финансија, када је рекао да је тешко наћи менаџере у Србији. Тешко је наћи послушне менаџере, које ћете држати у в.д. стању, то је тешко. Али ми стручњаке имамо и дозвољавамо да, због односа режима према њима, они одлазе у иностранство.

Да се вратимо на „Сименс“, на „скаду“ (СЦАДА), на систем за управљање. Сложићу се са господином Атлагићем да је то питање наше националне безбедности. То је заиста тачно. То се видело на примеру у Ирану, који није имао свој „скада“ систем већ су Сименсов имплементирали, па кад су имали тај проблем са *Стухнет* вирусом читав Иран је био у безбедносном проблему, па и шире, читав регион. Они су тада били принуђени да развијају сопствени систем, а ми га већ имамо. Имамо сопствене стручњаке. Тако да ћемо врло брзо видети то домаћинско пословање о којем ви причате.

(Народни посланик сугерише: За Вулина...)

За Вулина? Па да, ево, кад смо код кадрова, кадрови овог режима – Дачић, „Јулин“, Динкић. (Хвала на подсећању.)

На крају још око тих избора којима нас плашите, ми нисмо фрустрирани никаквим процентима. Не добијамо никакве притиске да морамо толико и толико гласова обезбедити за своју странку. Ако грађани не буду желели да их Двери представљају овде у парламенту, то се неће

догодити и то ће бити њихов избор, али то није никакав крах за нас из Двери, јер живимо од свог рада и живећемо и даље.

Кад би господа која машу тим...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Јањушевић.
Време је истекло, 4.05.

(Марија Јањушевић: Штета. Хвала.)

Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар др Душан Вујовић.

Изволите.

ДУШАН ВУЈОВИЋ: Хвала лепо.

У неколико претходних дискусија појавиле су се и идеје и питања на која мислим да не би било лоше да одговоримо. Једно је било питање колико су заступљене консултантске и сличне услуге у овим пројектима. Могу да вам кажем да су, по мојим подацима, у пројекту отпепељивања, тј. у пројекту од 45 милиона евра, 2,5 милиона евра предвиђена за консултантске услуге, у пројекту унапређења мреже ЕМС-а је милион евра предвиђено за консултантске услуге, које се финансирају из гранта који иде паралелно са овим кредитом, према томе то апсолутно неће бити средства кредита.

Друго, чини ми се, врло значајно питање које сам покретао на много места до сада, укључујући седнице које смо имали у склопу тзв. Берлинске иницијативе, било је питање равноправности приступа српских фирми средствима која се обезбеђују кроз финансирање кредита. Једна ствар је ту желети добре принципе, друга ствар је то реализовати у пракси.

Првих година после санкције су српске фирме биле у подређеном положају зато што нису могле да испуне чувене елементе претквалификације за те тендере. Значи, нису могле да покажу извештаје о пословању за три године, извештаје који су прошли ревизију која се признаје међународно. Тиме се међународне организације и они који су главни конкуренти штите од конкуренције. Значи, они кажу – ако немате три године рачуне, односно извештаје о пословању који су прошли ревизију познатих светских кућа, ви једноставно не можете да прођете тај први тест. Неке фирме наше су сада у ситуацији да то могу да прођу.

Други елемент је био квалитет и способност да се обезбеди финансирање, тј. банкарске гаранције и сви остали услови. Полако излазимо и на ту зелену грану, и ту покушавамо да дођемо у бољу ситуацију. Права решења ће се појавити тек када завршимо преговоре о Петој глави евроинтеграција која се тиче управо јавних набавки и кад нам буду признавали домаћа правила јавних набавки у међународно финансираним пројектима. До тога није лако доћи, али су све земље пролазиле кроз то. Постоје анализе које показују да се велики део средстава који се даје из субвенционисане помоћи, ово је за „Ајду“ (ИДА) било рађено, значи за ону грану Светске банке која се бави финансирањем

најнеразвијенијих земаља у свету, да се велики део рециклира и враћа у најнеразвијеније земље, пошто оне успевају да добију те тендере.

Значи, то је цела једна професија која се тиме бави. Ми можемо да се жалимо, али мислим да је много боље да се организујемо па да што пре закључимо Пету главу и будемо у ситуацију да можемо равноправно да конкуришемо. Не само то, него морамо да вратимо наше пројектовање и способност наших фирми да буду конкуренте. То је нешто што смо имали, значи нећемо ми лако да будемо много бољи, али барем да вратимо оно што смо имали пре 20 или 25 година. То је прво питање.

Друго питање, где се такође потпуно слажемо али је лакше рећи него урадити је питање Развојне банке. Ви знате да су код нас сви покушаји до сада дали, нећу да оцењујем глобално, али дали довољно лоше резултате да се сада нико не усуђује да крене у то док не припремимо терен. Значи, Развојна банка је добра идеја, али су ризици огромни. Развојна банка има смисла уколико може да привуче све ове билатералне ресурсе у ту Развојну банку.

Другим речима, добре развојне банке у земљама које то квалитетно ураде привлаче сигурно средства свих донатора који немају намеру да се баве микро менаџментом тих грантова. Привлачи средства других земаља, привлачи средства на тржишту и тако даље и успева та средства стратешки да усмери у праве пројекте. Они морају да имају, поготово у иницијалним декадама рада, више него стриктна правила пословања.

Само да вас подсетим – Евроазијска банка, где су главни акционари Руска федерација и Казахстан, има стриктнија правила него што имају стандарде међународне финансијске организације. Сетите се, они су нама морали дефакто да канселују (откажу) другу траншу кредита за подршку буџету зато што тада нисмо имали програм са Фондом. Значи, они често морају да буду већи католици од папе, како то народ каже, и да поштују та правила више него други.

Значи, слажем се да треба да развијамо Развојну банку, али ту има јако много техничких и финансијских питања која морамо да решимо на прави начин, да се не би догодила ситуација да имамо средства која неће бити усмерена на праве приоритете, која неће дати ефекте које очекујемо. У принципу је то могуће, реализација је јако тешка.

Провео сам цео свој радни век радећи у таквој организацији, тамо није лако, овде би било три пута теже то урадити зато што су очекивања већа, могућности мање, ризици и притисци огромни. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем министре.

(Марија Јањушевић: Молим вас, да ли могу да имам реплику?)

Немате право, колегинице Јањушевић. Ниједног тренутка нисте поменути у излагању министра, врло сам прецизно пратио, нити је у негативном контексту говорио о ономе о чему сте ви говорили.

Реч има народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Захваљујем, господине председавајући.

Даме и господа народни посланици, господа министри, желео бих пре свега, у најкраћем, да изразим подршку предлозима закона – и о осигурању депозита и о Агенцији за осигурање депозита, јер заиста сматрам да више него има смисла, потпуно је исправно заштити новац грађана ове државе кроз предложена решења у ова два законска предлога.

Друго, када је реч о новцу који треба да послужи за модернизацију једног система у ТЕ Никола Тесла и новцу који треба да послужи за унапређење капацитета преносног система ЕМС. Дакле, и једно и друго је без икакве сумње корист за ову државу, корисно за њене грађане, и током разноразних расправа, теоретисања и понекада наклапања, ми данас нисмо чули ниједан једини разлог због којих би било који од ова два програма био лош, погрешан, штетан, било шта слично.

Чули смо што шта друго, али да нема смисла уложити, то нисмо. Да ли смо могли уопште да чујемо да финансијски услови који су предложени нису добри. Био је један покушај, није био баш најспретнији морам да признам, али да погледамо мало конкретно и реално – да ли су ови услови, а дати су врло детаљно у материјалу који је добио сваки народни посланик, врло прецизно, да ли су они неповољни. Да ли је рецимо, 0,8% камате годишње неповољно? Врло је добро што је и министар Вујовић ту, ја сам више пута поздравио чињеницу да је, сваки пут када је ту и када се поставе одређена питања, велико задовољство слушати образложења, како се шта дешавало у овој земљи и како је данас, како износе одређени бројеви, због чега и зашто.

Велика је штета, и то морам и данас да поновим, што многи, нажалост, пропуштају прилику да из тога што министар каже нешто и науче, да нешто боље разумеју. Ако ни због чега другог, да сутра не би понављали исту грешку, па да причају изнова и изнова изанђале фразе на које је лако одговорити и заиста је понекад мучно и тужно гледати народног посланика који се срамоти износећи једно те исто, увек пролазећи на један те исти начин када добије контрааргументацију од министра. Но добро. Свако нека брине о себи у том смислу, дакле ово су добри услови, ово су услови које смо ми направили, не можемо да их поредимо са десет пута већим износом камате на годишњем нивоу какве смо имали.

Ево, колико сам ја овде, у овој сали, има пар година. Када год дођемо до буџета, обавезно се подсетимо и неке ставке која се односи на услове задуживања са 8%. Ево, упоредите ових 0,8% са 8% и кажите да није добро. Не може то нико. Само неколико коментара на нешто што се могло чути данас, при том не мислим на оне покушаје добацивања ликовне секције жутог предузећа, видео сам да је човек данас донео неки цртеж, вероватно да нам се похвали како је нешто лепо нацртао... штета што изгледа као сива мрља па нисам могао да се надивим колико, сигуран сам,

заслужује. Надам се да ћемо дозволити предузећу да убудуће користи бојице, када буде цртао.

Што се тиче, рецимо, напомена да историјат односа између немачког и српског народа није добар па због тога треба да сумњамо у ове споразуме. Дакле, молим вас да будемо озбиљни до краја, да се бавимо овим послом тако да то буде у интересу друштва. Да се не питамо да ли је важно или није важно, не само неговати добре односе него развијати привредну сарадњу. Да се подсетимо, ако их не знамо – да сазнамо на ком је та сарадња нивоу, колико нам је важна привредна активност компанија које долазе из те државе, колико нам је важна и значајна политичка подршка, колико нам је важна... Ево, баш овакве корисне споразуме можемо да добијемо сутра и да их искористимо још једном за нешто што директно служи овој земљи и њеним грађанима, нашим јавним предузећима али и важним секторима на било који начин, дакле то апсолутно није начин.

Друга ствар, што се тиче Железаре, разумем да је било мало шире расправе данас, опет није добро да она иде превише у ширину али Железара је интересно питање, ево и данас, из бар два разлога.

Први разлог, и мој поздрав и моје дивљење ликовној секцији жутог предузећа, први разлог зато што Железара заиста јесте један добар пример, један врло ефектан пример. Како може велики и крупан проблем да се реши? Када се тим проблемом бави неко коме је заиста стало и неко ко заиста уме да решење нађе? Ја сигурно опет мислим, пре свега, на Александра Вучића и Владу коју води. Железара јесте наставила да ради, иако су они који су и данас нешто овде причали о њој имали феноменална решења у виду да се она ликвидира, да се затвори. Нису чак ни крили да то мисле и то су дословце говорили. Могу да се пронађу изјаве из 2013. и 2015. године.

Имамо проблем са Железаром. Шта ћемо са њом? Ма катанац на врата па свако нека брине своју бригу како зна и уме. Е па не, даме и господо, не, другарице и другови, како год се ви тамо ословљавали, пронађе се решење, тако да не само да систем настави да ради и не само да 5.000 породица опет има извор прихода, него да тај систем настави да ради тако што има и већи резултат него што је имао пре него што је дошло до успешног партнерског односа са нашим пријатељима из Републике Кине, па бележи боље резултате што се могло у медијима прочитати, ако се само неко потруди да погледа. Па због тога што има боље резултате запошљава и више људи него што је затекао, па због тога што има боље резултате, он подигне и примања тим људима који су ангажовани, па због тога што има боље резултате најави и пријем нових људи у реду величине од стотине, дакле, о стотинама причамо.

Сада упоредите то што се догодило, то заиста више него успешно решење, са оним што су велики политички генији и економски стручњаци, разноразни експерти опште праксе са друге стране предлагали –

катанац на врата, сви на улицу и куд који мили моји. То је добар пример за разликовање оних којима је стало и који хоће да решење нађу, који имају начина да та решења нађу и који то умеју, и оних који би само нешто причали и понашали се по систему – бриго моја прећи на другог.

Зашто је још интересантно ово питање? Па зато што је актуелно. И ових дана смо имали више, веома, веома важних вести, баш због делегације коју лично предводи Александар Вучић, 20 и министара и градоначелника, делегација на највишем могућем нивоу у посети Народној Републици Кини. Бави се подједнако важним питањима, бави се нпр. могућношћу да решимо судбину РТБ Бора, коју смо такође помињали данас и тако се рецимо траже решења када заиста хоћете да их нађете и тако се рецимо отварају врата да тог решења заиста и буде. Нећу да питам, знамо већ шта је предлог решења са друге стране. Опет онај катанац на врата и опет свако како зна и уме. Само да нико тамо не брине ни о чему, да се не замаара док црта, без бојица за сада.

Слушали смо и да постоје веома добре шансе и значајна политичка подршка самог врха, највиших ауторитета у Народној Републици Кини, да се успостави директна авио-линија.

(Радослав Милојичић: Је л' то тема?)

Шта би то онда значило за ову земљу? Да се унапреди туризам и у инфраструктури, а тема је таман колико и она „Железара“ за онога ко пита. Како беше, колега? Универзитетски професор, је л' тако? Дакле, таман је толико тема.

Колико би значило за ову земљу да даље унапређујемо инфраструктуру? Ми смо и меморандум потписали, а и уговор се потписује за путну инфраструктуру све до границе са Црном Гором.

Да не причам о свему ономе за шта уговори већ постоје. На папир су стављени конкретни услови који ће омогућити да се и брза пруга од Београда до Будимпеште уради. Све је то подједнако важно, као и ова „Железара“, јер је од животног значаја за грађане ове земље. Па када се тако нешто помене, на чему захваљујем, ред је да се штогод још чује на ту тему, промисли, можда нешто и научи. То никад није лоше. То је увек корисно.

Када се помињу јавна предузећа и то што неко у једној реченици каже да нема одговарајућег менаџмента, а има, има један, има три – колико и сам зна о чему прича, то нек остане питање за те друге.

Пошто су се помињале кваке, за сам крај једно питање с моје стране – па, у чему је квака? Зашто неки људи овде упорно одбијају да се стварима баве на озбиљан, исправан начин, да извуку одређене закључке и похвале, оно што је заиста добро, макар и сами не прошли на изборима много боље због тога, али горе од овога како су прошли, тешко?

Дакле, шта је квака? Квака је да се неке ствари овде, даме и господо, забораве, да се некако избаце из првог плана. На пример,

чињеница је да се овде о буџету ове земље, о нивоу новца којим располажемо баве људи који су у стању да сами са собом потписују уговоре како би тим новцем који добију од државе располагали на непоштен начин, да са својим фантомским удружењем фантомски покрет потписује неки уговор. Замислите, сам себи издаје грејалице, замислите тај нонсенс, а онда брине о буџету, брине о професионалном менаџменту, брине о биографијама, квалификацијама и транспарентности?

Узгред, имали су прилику да покажу и биографије и квалификације и транспарентност и да ли знате шта је било од свега тога онда када су имали прилику? Па једно велико ништа. Значи, оно о чему су причали показали нису, а имали су ево баш овде, у главном граду, више од две године прилике да покажу то у пракси. Ништа, слово на слову. Дакле, једна обична прича, потпуно празна.

Шта се још жели, рецимо, заборавити или избацити из првог плана? Па они који помињу с времена на време Млађана Динкића некако би хтели да се заборави да са његовим окружењем другују, да са њима шетају на оним неуспелим протестима. Не знам да ли још увек има тих протеста, нешто их не виђам ових дана. Они би волели да ми то некако немамо у виду.

Кад споменух проценте, да се не сетимо шта је резултат тих и таквих прича, теорија и тог недостатка одговарајућег знања. Тај се резултат мери баш процентима, неким процентима на неким изборима. Сада ћу ја ово да завршим цитатом, јер сам видео да то колега Атлагић ради веома ефектно. Ти велики политички генији из интернет покрета ставили су као званичан став, као званичан закључак, следећу мисао у један свој материјал пре само неку годину: „Створио се утисак...“, дакле они имају неки утисак, „да су грађани малоумни и да само демагогија може да се прода“.

Свака част. Као што се и могло закључити, даме и господо, дебело су потценили грађане Србије. То што их доживљавају оваквима, па се понашају тако како се понашају – то грађани виде. То грађани препознају, па се на одговарајући начин и одуже, захвале им оним малопре поменутим процентима – један посто гласова на изборима, два посто гласова на изборима. Има тамо и четири. Био је један и шампион од пет посто. То је плафон политичког домаћаја оних који се политиком баве овако озбиљно колико се баве.

Што се нас тиче, који ове ствари ипак мало боље разумемо и мало више ценимо, још једном – овакви предлози закона добиће подршку. Хвала вам лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу у трајању од 60 минута.

Са радом настављамо у 15.08 часова. Захваљујем.

(После паузе – 15.08)

ПРЕДСЕДНИК: Настављамо са радом.

Поштовани посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ставови 2. и 3. Пословника, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, ако буде било потребе за тим, због потребе да Скупштина данас заврши начелну расправу и донесемо акте из дневног реда ове седнице.

По члану 96. Пословника јавио се народни посланик Марко Ђуришић.

Преостало време одмах, ћу вам прочитати, три минута и 21 секунду. Извол'те.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала.

Ево у неколико реченица да кажем о овим законима и двома гаранцијама које треба да дамо, као Скупштина. Ми смо овде чули како су ово повољни кредити, камате на њих су 0,8%, али је наша интервенција – министре, ви сте то рекли и у расправи, да немате ништа против да Народној скупштини, односно посланицима, буде достављен споразум. Наш амандман јесте да као део овог Закона о гаранцији буду и споразуми потписани са банком, али мислим да би било фер према посланицима јер нису можда сви вешти да праве рачунице, да као што смо донели закон да када грађанин оде у банку мора да му се ефективна каматна стопа објасни и јасно искаже, да и овде јасно кажемо колика је каматна стопа јер није само 0,8%. Имамо и *фронт енд фее* од 0,85. Имамо и ову камату 0,25% за неповлачење средстава. Када би све то срачунали, та камата би била куд и камо већа од 0,8%, као што се рачуна када одете у банку да узмете кредит. Имате једну каматну стопу, по трошкови ови, па трошкови они и на крају банка мора све да вам израчуна по ефективној каматној стопи.

Мислим да би такав податак требало и ми да добијемо па би онда видели разлику у причи и расправи да је минус 0,7% камата данас, када се задужујете или када држите средства депонована негде у иностранству, због чега мењамо закон о Агенцији за осигурање депозита и камата под којом се задужујемо. То је неких 2,5%, та разлика. То је вероватно нормално за депоновање средстава, али када узимате кредите таква разлика мора да се појави и неко ту мора да заради. Треба да говоримо тачно о томе.

Причи колико је важан овај кредит за ЕПС због здравља грађана Обреновца немам ништа да додам, али постоји још један кредит, договорен 2011. године, потписан 2013. године – 260 милиона долара за одсумпоравање. Шта се урадило са Јапанском банком? Шта се урадило са тим кредитом? Да ли је он кренуо у реализацију или плаћамо пенале зато што није повучен? Шта је са здрављем грађана Обреновца због свега тога?

Када причамо о ЕМС-у, постоје разни примери лошег пословања тог предузећа у претходном периоду. Ја ћу да наведем само

један. Никада грађанима Србије није било објашњено зашто је ЕМС купио 10% акција Електропреносног система а.д. Црна Гора, зашто је тих 10% акција плаћано 9% скупље него што су биле цене акција дан пре трговања на берзи. Шта ћемо са тим што су акције плаћене 95 центи, а данас та акција вреди 65 центи? Значи, пет милиона евра је изгубљено на том никад необјашњеном послу, да ЕМС купује 10% акција у преносној мрежи Црне Горе.

ПРЕДСЕДНИК: Захваљујем.

Реч има народни посланик Војислав Шешељ. Изволите.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, опет нам овде измешаше бабе и жабе, у оквиру ових шест тачака дневног реда. Имамо ствари о којима једноставно не може да се у истом тренутку расправља.

Задржао бих се на ономе што је најважније, задовољан што је овде министар Вујовић па очекујем да ће он дати неко објашњење.

Министре, прво вас подсећам на вашу обавезу и обавезу Владе Србије да до краја јуна доставите завршни рачун буџета за прошлу годину. Упозоравао сам вас када је Влада формирана да то више неће моћи да иде без завршног рачуна буџета, па макар ми на свакој седници Народне скупштине правили сцене ако ви не поштујете тај прописани рок.

Завршни рачун буџета се мора поднети и мора бити о њему расправљано у Народној скупштини. Немојте мислити да се можете тако лако извући као ранијих година, као што су се досманлије извлачиле, па после напредњаци. То траје негде од 2003- 2004. године.

Овде имамо неколико закона, помало чудних. Овај закон о Агенцији за осигурање депозита и пратећи закон којим се омогућава пласирање депозита из осигурања у самој Србији, кроз куповину домаћих обвезница, је нешто прилично чудно због тога што нам је стање у банкарском систему веома лоше. Ми на овај начин, омогућавајући Влади да троши средства из депозита, односно из Агенције за осигурање депозита, што је фонд, једна врста фонда и држава тиме што те паре мења за обвезнице, заправо почиње паре да троши. Те паре су, у принципу, живе паре а оно што држава даје заузврат, то су обвезнице, то су хартије од вредности и оне у једном тренутку могу да буду обична хартија а не хартија од вредности. Могу бити хартија која се продаје у стару хартију.

У банкама имамо прилично узнемирујућу ситуацију. Познато је да је неколико банака у Србији, двадесет и једна, у стечају или пред стечајем. Дакле, потребан је готов новац за осигурање депозита. Тај готов новац још није употребљен а када дође време да се употребљава, питање је да ли ће бити довољан.

Републички буџет за 2017. годину предвиђа издатке за камате од само милијарду и 200 милиона евра за раније кредите. Власници 89% капитала у нашим банкама су инострана лица, капиталисти – правна или

физичка лица, а банке више нису у стању да пласирају тај новац ни привредним субјектима ни грађанима. Дошло је до zasiћења. Привредни субјекти и грађани нису више у стању да поднесу кредитна задужења и они престају да се задужују по том основу.

С друге стране, почела је права хајка на грађане где им се отимају куће, станови и остала имовина како би се наплатила потраживања банака, па не само грађанима којима су давали кредите, него и грађанима који су били жиранти. А ми у нашем правном систему, у законима, немамо социјалне клаузуле којима би се спречило извршење над оним што се зове обезбеђење нужног становања, нужни смештај, него се породице са децом директно избацују на улицу, из кућа, уместо да се каже – ево вам по 20 квадрата по члану породице, или не знам која бројка... е, у томе можете да останете јер то не може да дође под принудну наплату. Код нас све може да дође под принудну наплату, па чак и људска душа. Видели смо на овим изборима како се људске душе купују.

Кад наша држава, односно Влада пласира те хартије од вредности или благајничке записе итд, она обично даје између 5 и 6% камате годишње. А у ЕУ, кажете да је негативна каматна стопа а ја бих то радије назвао непостојањем каматне стопе, јер мислим да осим Швајцарске нема земље у којој морате плаћати камату на штедни улог који им поверите. У Швајцарској једино има таквих банака. Ви сте стручни, можда знате боље где их још има.

Кад се погледа само ова проблематика хартија од вредности, имамо податак да је на данашњи дан држава дужна 629 милијарди динара. И ви, министре, и председник Владе Александар Вучић често сте се хвалили како имате суфицит у буџету. Ја тај суфицит не видим. Не можете имати суфицит ако данас имате 629 милијарди динара дугова на основу хартија од вредности, које сте сами емитовали да бисте зачепили буџетске потребе.

Друго, имамо поуздане податке да велики број буџетских корисника не добија средства из буџета уопште, или их добија нередовно или недовољно. У таквим условима нема суфицита буџета, не постоји. Постоји дефицит буџета који ви успешно прикривате, док они који треба да користе буџет јачу, из почетка тихо, а онда све јаче и јаче.

Видите, наше домаће банке, морам да погледам ове бројчане износе јер нисам био у стању све да их запамтим, тренутно имају 4,5 милијарди евра новца спремног за пласирање и немају коме да пласирају осим држави, а кад пласирају држави, врло га скупо државе купују, кредит. Могли би и са 1% да прођу или са 2%, а не са 5% или 6%. Зашто је то тако?

Где је одговор? Не могу нигде да нађем одговор, нема у стручној литератури, нема у званичним извештајима наших институција финансијског система или научних и факултетских установа. Зашто и код нас та каматна стопа није пала по узору на европске земље? Ако су већ

банке у кризи и грчевито морају неке да пласирају новац, а оне га не пласирају никоме јер држе каматну стопу на 5% или 6%, јер су сигурне да ће га пласирати држави.

Замислите да држава није пласирала до сад ваљда четири милијарде евра благајничких записа, у каквој би ситуацији тек онда биле ове банке. Да сте ви њих лепо пустили, да сте уместо тих благајничких записа домаћим банкама и нешто грађанству, али мало, узимали кредите по тржишној цени у Европи, по 1% или по 2% на пример – по 2% можете узети кад пожелите кинески кредит, још вас љубазно дочекају и питају треба ли још више итд. И остали у свету, који располажу са много новца, врло су задовољни са 2% камата на кредитни пласман, а код нас 5-6%. То је неподношљиво.

Ја ако будем после следећих парламентарних избора мандатар за састав нове Владе, ја ћу ово знати да рашчистим, али од вас не очекујем...

(Маријан Ристичевић: Ти мандатар?)

Шта је било, Маријане? А ко други би био способан?

(Маријан Ристичевић: По лепоти, ти.)

Ово је врло озбиљна ствар и овим питањима могу да се баве само људи који се у то разумеју.

Видите, још један чудан детаљ, укупни капитал банака у Србији је пет милијарди и двеста милиона евра. Али, по методологији НБС, оне имају наводно кредитни потенцијал од 21 милијарде евра јер поред тих својих 5,2 милијарде евра имају и 8,5 милијарди евра девизне штедње, 5-6 милијарди евра готовине привредних субјеката и предузетника, па се по том основу формира тај портфељ за пласман. 4,5 милијарди немају коме да дају. И домаћим штедишама су камате на штедњу веома ниске, занемарљиве.

Држава би много боље прошла када би имала једну једину своју банку у којој би се задуживала само на основу штедних улога и депозита привредних субјеката, па да се задужује са 1%, 2%, а не страним банкама да плаћа 5-6%.

Видите, они који имају новац у банкама не учествују у управљању тим новцем, па када банке пукну – а све смо ближи том тренутку, они остадоше без тог новца. Само поједини грађани могу рачунати да ће им држава надокнадити до 50.000 евра по штедном улогу, а остали су препуштени својој срећи или несрећи.

Ово што се одредили за Агенцију за осигурање депозита неће бити довољно, биће кап воде у мору, а ви се спремате да и то потрошите – онда неће бити ништа. Ви доводите у питање све привредне субјекте који су оријентисани на банке да би спроводили уобичајену технику плаћања јер код нас систем избегава плаћање у готовом, заправо врло тешко је нешто плаћати у готовом у оквиру система, осим дневница, путних трошкова... ја

не знам да се још нешто исплаћује у готовом, све друго иде преко банковних рачуна. Субјекти морају имати банковне рачуне, морају имати новац у банкама, не могу управљати тим новцем а после им је судбина неизвесна ако те банке пропадноу.

Треба, дакле, мењати те законе и морамо тражити солуцију у којој ће грађани и привредни субјекти бити сигурнији, а банке више изложене условима на тржишту. Банке се размећу и висинама плата и зидањем луксузних објеката. Огроман део профита се износи у иностранство, не остаје у Србији и Србији су руке везане, на основу сопственог капитала не може да решава своје потребе него мора преко страних посредника.

За пословање банке треба да одговарају њени акционари, они привредни субјекти који користе кредите те банке а којима се омогућује управљање тим банкама, а не да буду потпуно обесправљени.

Видите, поставља се овде питање како је могла Народна банка Србије да одобри Европској банци за развој да у Србији, иако та Европска банка за развој није банка у правом смислу речи, може трговати динарским папирима од вредности. Како? То објашњење би требало дати јавности.

Агенција за депозите о којој данас овде расправљамо води 21 банку у стечају. Ту је седам осигуравајућих кућа у сличној ситуацији. Не може Агенција сама са тим да се носи, исувише је мала сума новца којом располаже. Немојте јој узимати ту малу суму новца. Тражите новац тамо где је најјефтинији. Ако имате из задњег периода кредите са енормно високим каматама, четири, пет, шест, седам, чујем да је било и осам посто камате, узимајте кредите од 1-2% камате и одмах вратите ове старе, да лакше дишемо.

За ових пет година сте Србију задужили за неких 10 милијарди, нових. Наследили сте од досманлија 15, ви сте томе додали 10. И сад сте нешто ваљда вратили, па сте то смањили испод 10.

Видите још једну ствар, само стечај шест наших банака а то су „Агробанка“, „Нова агробанка“, „Развојна банка Војводине“, „Привредна“ и „Универзал банка“, као и тихи стечај „Српске банке“, који се испод жита одвија, коштали су нас милијарду и 200 милиона евра. Неповратно је то изгубљен новац.

Овим изменама Закона о Агенцији за депозите се омогућује да се држава Србија и даље задужује девизно, а гаранције које даје заправо не могу ништа значити у систему у коме треба решавати проблем банке у стечају. Ко ће нама гарантовати да ће се курс динара одржавати на овом нивоу, када је реч о ХОВ-у (централни регистар ХОВ) и колика ће бити каматна стопа у будуће?

Имамо проблем са Народном банком Србије, све озбиљнији проблем и крајње је време, сада и гувернеру истиче мандат, да се отвори и то питање. Досадашњи гувернер је по инерцији одржавао старо стање

ствари, понашао се као гувернер Светске банке и ММФ-а, али Јоргованка Табаковић је као гувернер, на пример, лично одговорна за банкрот „Дајнерс клуба“. Она је имала некакву личну спрегу са, како се звахе тај директор... Обрадом Сикимићем, један од директора „Дајнерс клуба“, њега је контролисала годину и по дана. Када је тај „Клуб“ дошао у тешкоће у Србији, од централе из Америке је добио још три милиона евра. Пошто је и то проћердано, руководство и власништво су пренети на „Ерсте банку“, преваром.

Није ми жао што је дошло до те преваре. Није то пренесено на „Ерсте банку“ која послује у Србији, него на „Ерсте банку“ која послује у Хрватској. Нека сада мало Хрвати јаучу. Због тога ми није жао. Међутим, што се тиче српских привредних субјеката, они су опет ту у проблемима, јер велики део новца су изгубили...

(Председник: Време је истекло.)

Само један минут још, па ће ми то Мићић позајмити од свог.

(Председник: Ко?)

Има он на крају да говори.

ПРЕДСЕДНИК: Нема, нема. Хвала вам пуно. Ако буду министри одговарали, изазову реплику, имате још времена.

Реч има народни посланик Горан Ћирић.

ГОРАН ЋИРИЋ: Поштована председнице, поштовани министри, поштоване колегинице и колеге, поштовани грађани Србије, лепо је да видимо ваш искорак бар према неком од шефова посланичких клубова коме унапред нудите реплику. Прошли пут нисам успео да је добијем иако сам именом поменут, иако је било прилике да ми је дате, али разумем ваше симпатије и ту немам даљих примедби.

Мислим да је важно говорити о овој теми из више углова. Када говоримо о задуживању Републике Србије, барем овом пасивном задуживању, издавању гаранција за кредите које ће по потписаним споразумима о зајму „Електромрежа Србије“ и ЕПС потписати са КфW, отварамо више важних питања, а пре свега питање нашег јавног дуга. Мислим да смо данас започели на прави начин дијалог који нисмо имали свих ових година дана, колико траје сазив овог парламента. Мислим да је важно да отворимо управо та питања на отворен начин и упознамо јавност Србије са стањем наше државе. Кроз стање ЕПС-а, кроз стање „Електромреже Србије“, кроз стање јавног дуга, кроз стање девизних резерви Народне банке, кроз стање Агенције за осигурање депозита ми говоримо о будућности Републике Србије.

Мислим да је због тога потребно отворити дебату. Оног тренутка када смо ту дебату на прави начин отворили с министром финансија и министром енергетике, ви сте, председнице, покушали да је прекинете и зауставите тамо где није било логике.

Дакле, овде се ради о задужењу од 60 милиона евра, 15 милиона евра гаранције „Електромрежи Србије“ и 45 милиона евра гаранције „Електропривреди Србије“. Гледано из угла 25 милијарди евра јавног дуга Србије то делује као занемарљива цифра, али мислим да ми немамо права да на један долар, један евро или сто хиљада евра гледамо на такав начин, због тога што овде у Скупштини морамо да инсистирамо управо на мерљивости ефеката сваког донетог закона, а ми, нажалост, то нисмо имали у протеклим годинама, макар ја то искуство немам у ове четири године колико сам у овим клупама.

Помињали смо, пре годину и по дана усвојили смо Закон о потврђивању зајма од 200 милиона евра за реструктурирање ЕПС-а, за корпоративизацију, и када постављамо питање и министру енергетике, мање министру финансија, који нас је, на неки начин, подржао у тежњи да успоставимо стандарде које имамо са страним кредиторима и институцијама које инсистирају, управо, на потпуној информисаности о моделу финансирања, о анализи ефеката за утрошена средства, онда то тражимо и од вас.

Мислим да као посланици треба да нађемо снаге и тражимо од ресорног министарства и јавних предузећа, која су корисници зајмова, извештаје о ефектима одобрених средстава. Ево једног конкретног предлога, ако је већ тема ЕПС а биће и друга јавна предузећа, дајте нам извештај о ефектима тог зајма од двеста милиона евра од пре годину и по дана, ефекте реструктурирања и утрошених средстава, и због тога смо отворили ту тему. Да ли су ти ефекти у ових годину и по дана допринели, или можда спречили још веће губитке од ових који се сада приказују у јавности, за први квартал ове године пад производње од 14,5%, да будемо прецизни, у ЕПС-у.

Шта то даље значи? Значи да је то утицало са неких 0,8% на укупан БДП у Републици Србији, то онда отвара и наше питање, господине министре Вујовићу, када смо инсистирали на представљању плана Владе о начину на који ће се достићи законски лимит од 45% учешћа јавног дуга у БДП, где ћете ви тражити аргументе за то на који начин ћемо смањивати тај дуг и на који начин ћемо доћи до тог нивоа дуга, ако имамо овакав пад у ЕПС-у који утиче на то да у Србији имамо 1% раста БДП-а у односу на план и пројекцију буџета за 2017. годину, који је прављен на 3 до 3,5%.

Забринути смо због тога. То није питање критике министра енергетике и министра финансија, већ поготову председнику Владе, мислим да имамо права да сви као грађани Србије будемо и те како забринути због тога. Онда када сте, господине Антићу, реаговали на то да говоримо о конкретним подацима и када сте се упитали – одакле подаци о производњи струје и расту производње струје у региону, када сам вам доказивао да никако не може бити објашњење – нити за посланике, нити за грађане Србије, да је овакав пад производње у ЕПС-у од 14,5%, у првом

кварталу, последица лошег времена. Да је последица лошег времена то лоше време је подједнако лоше било и у Босни, подједнако лоше и у Хрватској, у земљама централне Европе...

Сада ћу вам конкретно дати, пошто сте поставили ту дилему, и податке колики је раст производње. У јануару је било хладно широм централне и источне Европе, али у Чешкој производња струје је порасла за 6,3%, у Пољској 3,6%, у Хрватској 3,3% – довољно су близу да нема неке, сложићемо се, велике климатске разлике између Хрватске и Србије – у Босни и Херцеговини 1,4%, у Србији минус 14,5%.

Значи, разлози не леже у времену и због тога не треба тражити ту врсту оправдања, јер мислим да као одговорни људи треба да говоримо о ономе шта је реалност да бисмо дошли до реалних решења за овај велики проблем. Овај проблем не треба потцењивати, далеко од тога. Свима нама, поћи ћу од себе као једном од 250 посланика у овој скупштини, а поготово свим министрима и председнику Владе, извршној власти, није поклоњена имовина Републике Србије него је дата на управљање – имовина ЕПС-а, имовина свих осталих јавних предузећа, али тако да је ваш задатак и задатак сваког од нас да та имовина, у вашем мандату, буде очувана, увећана и технолошки унапређена. Једноставан је задатак.

Реакција на то да у тако великом и значајном систему који са две милијарде учествује у БДП а пројектован је на 35-36 милијарди, са значајним процентом који је довољно велики, са огромном инерцијом јер га је тешко и подићи али и зауставити када крене са падом – говорити да је то само последица лошег времена и шта сада ми ту да радимо, недовољно је одговорно. Зато вас позивам да о сваком од тих података разговарамо на одговоран начин.

Мислим да смо ту пропустили прилику коју смо имали на почетку, у реплици вам ништа друго не бих рекао него навео управо ове податке за које сте рекли да их немате и да их нисте пратили, а то је ниво производње у земљама региона и могућност да они имају пораст производње – управо у овом периоду када смо ми направили тај пад. Можемо да претпоставимо да је то због недовољне организације јер када у јануару имамо отежане услове сви они који планирају праве залихе угља, праве залихе воде у акумулацијама, како би се повећала производња и да би се повећана потрошња покрила управо тиме.

Дакле, то је једно од питања које касније утиче и на увозно-извозне билансе јер смо због те мање производње морали да увозимо струју, што увелико дестабилизује економски систем државе. Због тога је важно да говоримо о сваком закону, о сваком евра, о 15 милиона, о 60 милиона евра, и о тим ефектима.

Следећа важна ствар свакако је изостављање текста Споразума о зајму, дакле право свих нас да имамо потпуне информације на основу којих бисмо одлучивали о потврђивању овог закона и гласању за њега.

Поновићу и ова питања која сам на почетку ове расправе рекао а мислим да је било времена да добијемо одговоре на та питања, па ћу подсетити министра финансија да је рекао да се слаже са тим да би требало да посланици и Скупштина добију те информације које недостају у образложењу ових предлога закона.

Да вас подсетим, 15 милиона евра гаранције за „Електромрежу Србије“, 45 милиона евра за ЕПС, с тим да имамо дефинисане услове у којима је камата 0,80%. Слажемо се да је то повољна камата, слажемо се да су разлози за подизање и потврђивање ових гаранција и подизање ових кредита оправдани, еколошки разлози отпепељивање, енергетска ефикасност, значи повећање ефикасности у дистрибуцији електричне енергије кроз „Електромрежу Србије“, али с друге стране тражим одговоре на ова питања.

Дакле, 0,80% камате а провизија која се једнократно исплаћује 0,75%. Укупан износ провизије је око 450.000 евра, на ових 60 милиона укупне гаранције. Питање је – коме иде та провизија и шта су ти послови који треба да се ураде да би се исплатила ова провизија од 450.000 евра?

Оно што је важније је свакако и то колико се од укупне гаранције плаћају радови, а колико консултантске услуге? Ми немамо тај уговор који су потписали КфW и ЕПС и ЕМС, немамо структуру – имамо само апсолутне износе за реализацију пројекта и у једном кошу тог новца и реализацију и консултантске услуге.

Не сумњам да у највећем проценту то морају да буду средства за реализацију пројекта, али је потпуно јасно, легитимно и отворено питање али се надам да ћемо се сложити сви у сали да је потребно дати информације колико тих пара иде за консултантске услуге и ко врши те консултантске услуге, као и на који начин се бира и ко бира консултанта у том послу, шта су критеријуми.

Ово су сигурно важна питања за све нас а поготово за јавност Србије, па и за сам парламент. Јер, спремност да на овакав начин разговарамо, та отвореност је предуслов за веће поверење и нашу снагу да говоримо о суштинским стварима, а не да се прегањамо око тога да ли неко добија право на два минута реплике да би поставио додатно питање или дао додатни аргумент, или не. Онда нећемо доћи до суштине. А верујем да је суштина управо то да сте, пре свега ви, председник Владе и министри у Влади добили највећу одговорност да очувате вредност имовине Републике Србије, да одговорите на сва питања и шта су ефекти те одговорности за ових пет година.

Ако се позивамо искључиво на јавне податке Агенције за јавни дуг, која на свом сајту каже: „31. децембра 2016. године имали смо дуг од 25 милијарди и 189 милиона евра“, 31. марта је тај дуг износио 24 милијарде и 900 милиона, значи скоро 25 милијарди евра, онда се поставља питање – ако је маја 2012. године тај износ дуга био 15 милијарди, данас 25,

остављамо 10 милијарди евра јавног дуга будућим генерацијама из овог периода од 2012. до 2017. године.

Знам да је господин министар одговорио да је 2015. године јавни дуг износио 22 милијарде, попео се на 25 а сад смо у тренду опадања, радујемо се томе али је важно да о узроцима и ефектима тог задуживања говоримо, као и о одговорности оних који су задуживали и на очигледно недовољно ефикасан начин реализовали та средства. Негде је било оправдања, негде није било оправдања, али треба изаћи из те спирале управо због одговорности свих нас да та средства буду ефикасно искоришћена за будућност Републике Србије и свих наредних генерација.

Можете оправдано да поставите питање – добро, углавном критикујете, а шта бисте урадили у овом тренутку и шта је то што ви мислите да треба урадити у јавним системима, а можда и у Скупштини, да бисмо били ефикаснији и успешнији? Мислим да је изузетно важно пре свега донети закон о обављању делатности од општег интереса, дефинисати шта је то општи интерес.

Говорили смо и о енергетским стратегијама развоја Србије, говорили смо о различитим стратегијама, али мислим да је потребно говорити о начину организације јавних система, што би био кључни механизам за реализацију тих стратегија. Могу оне да буду сјајне, можемо ми да донесемо одличне законе али ако немамо довољно капацитета у јавним системима и у државној администрацији, уколико немамо довољно знања, уколико нема атмосфере која ће усмерити то знање ка расту и ка развоју – нећемо урадити озбиљне послове.

Мислим да је то, пре свега, ваша одговорност, одговорност председника Владе, јер смо врло често чули да немамо довољно квалитетних кадрова, рецимо у „Телекому“, у ЕПС-у, па га морамо приватизовати, доћи ће неки странци који ће водити наше системе, а ја мислим да је важно дати поверење управо тим људима, дати им могућност да покажу колико знају јер има и те како вредних и способних људи у тим системима. Усмерити енергију на сопствени развој и сопствено самопоуздање, самопоуздање људи који могу да донесу и велике и важне пројекте.

Хајде сада да се упитамо да ли смо као генерација одговорни и да ли у овом тренутку, са овим капацитетима, можемо да покренемо пројекат какав је био, рецимо, „Ђердап 1“, пројекат какав је била изградња пруге Београд–Бар – оне пројекте које су наши претходници оставили овој земљи и сада вама на управљање, одржавање. Нисте ви искључиво криви због тога, криве су многе претходне генерације, али смо одговорни да о томе говоримо, тражимо и покушамо да нађемо моделе.

Када говоримо о ова два закона везано за Агенцију за осигурању депозита, повољна је околност да можемо да заменимо тзв. скупе кредите јефтиним кредитима, имамо промену на тржишту капитала и

мислим да је то важно искористити и смањити те обавезе а знам да су најчешће одговори на питање о порасту јавног дуга са 15 на 25 милијарди били – ми смо се борили да заменимо скупе кредите јефтиним, у том случају бисмо имали апсолутно смањење дуга и остали бисмо на 15 милијарди а смањили само камате, али мислим да је важно смањити те трошкове.

Са друге стране, имамо изазов пласмана девизних средстава из Агенције за јавни дуг. На први поглед сасвим прихватљив предлог, али мислим да ту треба бити опрезан. Ми бисмо и могли да подржимо овај ваш предлог, али уз постављање питања, пре свега, министру Вујовићу – да пласирање девизних средстава Агенције у папире Министарства финансија Србије и Народне банке Србије не би требало да буде стална пракса. Са овим изазовом о коме смо и на почетку говорили, чини ми се да нисам добио одговор на питање или ја нисам био довољно пажљив, да не треба заборавити да добар део девизних депозита Агенцији потиче из зајма ИБРД за који постоје гаранције државе, колики је то ризик за државу уколико не буде правих и ефикасних пласмана саме Агенције за осигурање депозита?

Дакле, ми смо већ гарант, држава Србија је носилац гаранција за тај кредит ИБРД и извора који су попунили део девизних средстава, ја у овом тренутку не знам структуру али део девизних средстава у самој Агенцији, па је питање колики је онда ризик за све нас од могућег лошег пласмана тих средстава Агенције за осигурање депозита, тј. од стране њеног руководства.

Сви предложени закони не носе превелике ризике у том смислу укупног износа од 60 милиона евра, али отварају сва могућа питања – од стања у јавним предузећима, стања јавног дуга, ефеката, а оно што остаје на крају када се подвуче црта, а чини ми се да смо у том периоду када се подвлачи петогодишња црта, јесте за 10 милијарди евра већи јавни дуг, милијарда евра мање девизних резерви у Народној банци Србије...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, време.

Реч има народни посланик Бошко Обрадовић.

Пошто нема више пријављених, ако још неко хоће да се јави за реч, нека се припреми.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Поштована председавајућа, поштоване колеге народни посланици, радујем се овој могућности да имам завршну реч у нашој данашњој расправи на ове изузетно важне и значајне теме.

У вези са овим материјалом који смо добили сигурно сви делимо заједничку добру вољу да се нешто добро уради за ову државу и за овај народ, основне ствари о којима сте ви овде говорили нису спорне и увек ће имати нашу подршку, без обзира што смо жестока опозиција актуелној власти. Када треба заштитити државне финансије од негативних токова у међународним финансијским кретањима, када треба обезбедити

услове за заштиту животне средине, када треба уложити у изградњу нових постројења у области енергетике у Србији или, као што је министар овде говорио, да Србија искористи свој географски положај и буде један од лидера у преносу електричне енергије на овим просторима – свакако ће свако од нас подржати, то није спорно у свим овим дискусијама које су се јуче и данас могле чути.

Међутим, јесте спорно шта се иза тога крије и да ли су ове активности и ови зајмови заиста у нашем економском и привредном интересу, као државе? Наша искуства до сада, господо министри, нажалост су веома негативна. Све што имамо као искуство о досадашњем функционисању зајмова и разних врста кредита које смо узимали у иностранству јесте да интерес за тако нешто углавном имају странци а врло мало интереса имамо ми овде.

Странци нам дају кредит и узимају, наравно, одређени профит на кредитне рате и камате на тај кредит. Странци нас потом уцењују како треба да изгледа тендер на одређеним пословима и ко уопште може да добије тај посао, а онда се сасвим случајно деси да тај посао, по таквом тендеру који нам странци условљавају, могу да добију једино стране фирме док домаће могу да буду у најбољем случају подизвођачи.

Дакле, интерес странаца је овде веома једноставан. Они дају кредит и зарађују на кредиту, односно каматама које преко тога остварују, плус зарађују на пословима које њихове фирме добију када ми користимо њихов кредит за наше инфраструктурне радове. Дакле, из угла страног економског интереса они су потпуно заштићени а ви сада дајете и гаранције државе Србије у случају да ЕПС или ЕМС нису у ситуацији да враћају зајмове, да за то све гарантује држава Србија.

Дакле, страни инвеститор, улагач, зајмодавац, назовимо га како год, у овом случају је изузетно заштићен. Да ли су заштићени интереси државе Србије? Да ли је заштићен домаћи економски интерес? Да ли је заштићена домаћа привреда? То су заправо питања на која вас непрестано подсећамо.

Ја ћу зато да цитирам управо ваше образложење разлога за доношење овога закона, где се у једној тачки каже да ће се донети посебан споразум којим се дефинишу детаљи спровођења програма коришћења кредитних и донаторских средстава, што између осталог подразумева набавку радова и опреме по правилима Немачке развојне банке у међународном тендерском поступку. Дакле, ми смо условљени да радимо тендер по правилима које нам намеће Немачка развојна банка.

Шта је наш економски интерес? У реду је, добили сте добар кредит, имате повољну каматну стопу, повољне рокове враћања. Па зашто ми онда не бисмо сами располагали тим средствима, онако како ми мислимо да треба и на нашим тендерима, прописаним онако како ова држава жели да их пропише, а не како нам намеће Немачка развојна банка?

Да ли ће тај тендер, тако наметнут од стране Немачке развојне банке, бити за нас повољан и уопште бити одговарајући за наше домаће произвођаче, или ће фаворизовати стране извођаче радова? То је кључно питање, господо министри, на које вас молим да ми одговорите.

Оно што је овде други проблем, јесте наравно пословање ЕПС-а, као једног од кључних стратешких државних предузећа у Србији. Сви наравно знате да су Двери огорчени противник било какве идеје приватизације и продаје наших стратешких, привредних и природних богатстава као што су ЕПС, Телеком, наше пољопривредно земљиште које, нажалост, по постојећем Споразуму о стабилизацији и придруживању планирате да продајете странцима од 1. септембра ове године. Исто то мислимо и о аеродрому Београд, и о ПКБ-у, као и о низу других стратешких привредних грана које једноставно не смеју да дођу у руке странаца.

Што се тиче предузећа ЕПС, оно је заправо симбол оног најгорег што је уништило ову државу, а то је партијско кадрирање у нашим јавним предузећима. Партијски директори, партијско запошљавање, партијски намештени тендери, партијско плачкање јавних предузећа и исисавање новца преко намештених послова за партијске, кумовске, буразерске и остале фирме које добијају на тим тендерима. То је срце корупције у Србији. То је срце плачкања државног буџета. Тачно се зна ко је одговоран – партијски директори који су били на челу ЕПС-а и, наравно, партијски управни и надзорни одбори, као и Влада Републике Србије која све то гледа и дозвољава.

Наведите ми, господо министри, пример једног директора у Србији који је одговарао за лош посао који је радио на месту директора тог јавног предузећа, који је одговарао за лош менаџерски посао који је тамо урадио. Наведите ми једног, који је то директор који је оцрњен у јавности зато што је направио негативан биланс једног предузећа? Да не говорим о кривичним пријавама или процесима који би требало да су се завршили затворским казнама за оне који су нас увели у плачкашке приватизације и упропастили наша најважнија државна предузећа.

Од 1945. године до данас протекло је 72 године. Од те 72 године СПС је у форми комуниста или социјалиста био на власти пуних 70 година. Господине министре, да ли осећате одговорност за део власти од 70 година у овој држави? Да ли је икада ико из СПС осетио одговорност да је за нешто крив, да је за нешто одговоран, да је нешто упропастио, да је нешто опљачкао у овој држави? Хоћете да нам кажете да СПС нема никакве везе са тим? Ја вас овде веома отворено и веома одговорно питам, да ли онај менаџмент који прави губитке и који се показао неспособан у јавним предузећима може да реализује нове инвестиције које ви сада овде планирате?

Да ли ће исти људи који су довели до проблема моћи да извуку ЕПС? Када то говорим, наравно да не мислим о оним честитим, озбиљним и

самопожртвованим радницима који у најтежим условима – по зими, снегу, леду и мразу решавају најсложенија питања да би електроенергетски систем Србије могао да функционише. Мислим на вас, партијски постављене менаџере, директоре и руководиоце јавних предузећа и државне управе у Србији. Дакле, да ли сте ви икада за нешто одговарали због онога што се лоше десило у држави Србији? Наведите ми један такав пример, или реците јавности да је све савршено, у свим државним и јавним предузећима у Србији. Ако није савршено, ко је одговоран?

Оно што је веома важно, да вас подсетим, јесте да можемо од ваших коалиционих партнера из владајуће већине често да чујемо да је неко, тамо некада нешто упропастио из неког бившег режима. Ја се не сећам да је неко из тог бившег режима одговарао за то што је упропастио, а ви сте већ пет година на власти у овој држави. При том, господине Антићу, ви из СПС, ви сте и бивши режим и садашњи режим. Када ваши коалициони партнери овде у сали прозивају бивши режим да је упропастио државу Србију, осећате ли се мало одговорни јер сте својевремено били на власти са ДС? Зашто не узмете реч и кажете...

ПРЕДСЕДНИК: Сад мало о дневном реду. Ово смо анализирали, идемо даље сад. Биће одговора свакако, само молим вас мало о дневном реду.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: На дневном реду, госпођо председавајућа, су два зајма за два веома важна предузећа у Србији, за ЕПС и за ЕМС, која треба да потроше паре за које ова држава треба да гарантује да ће бити враћене. Ко ће потрошити тај новац? Партијски постављени директори јавних предузећа, в.д. директори за које не знамо да ли ће сутра бити директори, а не знамо ни ко ће бити нови директори? Какав је епилог партијских и кумовских директора на челу ЕПС-а, попут, рецимо, Николе Петровића, кума Александра Вучића, који је био на челу ЕМС-а? Ако је био добар, зашто више није директор ЕМС-а? Ако није био добар, када ће да одговара за ствари које није добро радио?

Дакле, господо министри, ово вам постављам као веома прецизно, отворено и јасно питање – ко ће спровести ове зајмове? Да ли партијска номенклатура која се деценијама налази на челу партијских државних јавних предузећа, која сте поделили као партијски плен након избора? Као гусари, када освоје нешто па поделе, тако ви делите јавна предузећа у Србији.

ПРЕДСЕДНИК: Гусари не излазе на изборе. Само немојте, молим вас, да вређамо.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Оно што, госпођо председавајућа, данас у Србији сви знају јесте да су наша јавна предузећа простор за партијско запошљавање.

ПРЕДСЕДНИК: Посланиче, с вама увек имамо највише проблема. Ви никада нећете да причате о дневном реду, а ја морам да поштујем Пословник и некако да вас усмеравам да причате о дневном реду.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Наставићу, надам се да ће вам наставак мог излагања бити по вољи.

ПРЕДСЕДНИК: О општим стварима зна свако да прича по 20 минута, 30 минута и боже мој.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Госпођо председавајућа, надам се да ћете ово време које сте ми потрошили да ми надокнадите.

ПРЕДСЕДНИК: Ово је корисно потрошено време.

БОШКО ОБРАДОВИЋ: Дакле, господо министри, без обзира на ове провокације и покушаје да се спречи да говорим о овој теми, желим да вас врло отворено питам следеће – који је наш домаћи економски интерес да узмемо ове зајмове, конкретно? Јер, ваша излагања ме подсећају на ону опаску Марин ле Пен у директном дуелу са Макроном, када му је напоменула да има заиста један изузетан таленат – да дуго говори, а да ништа не каже. То је нешто што сам осетио у вашим образлагањима овде.

Наведите ми колико ће домаћих фирми радити на ове две инвестиције. Где вам је пројекат за све ово? Где вам је документација? Где су вам докази да ћемо ми имати корист за домаћу привреду у реализацији свега овога? Да ли ће наши научни институти бити укључени у све ово? Чули сте питање у вези са институтом „Михајло Пупин“. Дакле, да ли ће наши стручњаци пројектовати? Да ли ће наши радници радити? Да ли ће профит остајати у Србији или ће профит поново неко изнети у иностранство, а да ова држава чак неће смети ни да га додатно опорезује за изношење екстрапрофита из ове државе? Мислим да питање не може да буде конкретније.

Ви тражите подршку народних посланика за узимање зајма и подршку да држава Србија буде гарант да ће се тај зајам вратити Немачкој развојној банци, зато што ми немамо српску развојну банку а не можете овде да нас уверите да је ово домаћи економски интерес и да ће ове послове радити искључиво домаћа грађевинска оператива и други привредни субјекти у Србији и да ће сав профит од овога зајма, када већ не може да остане профит од кредитних рата, онда барем профит од улагања овога зајма у одређене привредне активности да остане овде у Србији.

Дакле, то је моје веома прецизно и конкретно питање. Колико домаћих фирми ће радити на овим пословима? Колико ће новца остати у Србији, а колико новца ће бити однето у иностранство? Да ли заправо странци само перу паре, сопствене паре, значи, дају нам кредит, ми дамо посао њиховим фирмама и они имају дуплу зараду – и на основу кредита и на основу фирми које овде узимају профит.

Хоћемо ли једном да проговоримо отворено о свему томе? Где је наш домаћи економски интерес у свему томе? Где су наши научни

институти? Где су наши стручњаци? Ви сте, господине министре, у једном тренутку рекли да ми не можемо лако да нађемо менаџера за директора јавног предузећа у Србији, а нисте нам одговорили на питање зашто то не можемо. Зашто то не можемо? Ако тражите партијског директора јавног предузећа, па наравно да човек који држи до себе, до свог стручног интегритета, до своје слободе и независности неће прихватити да води јавно предузеће где ћете му ви заправо наређивати шта треба да ради и како, рецимо, треба да намешта тендере за партијске фирме.

Ниједан прави, озбиљан менаџер који држи до себе, до свог реномеа, своје каријере, неће пристати да ради на челу тог јавног предузећа. Дакле, морате да ослободите јавна предузећа партијског притиска, партијских уцена, партијских намештења, страначких интереса који тамо преовладавају. Сада ми ви, господине Вујовићу и господине Антићу, реците је л то није тако – да су наша јавна предузећа заиста потпуно ослобођена партијских утицаја и интереса. Ево, реците пред јавношћу Србије и сви ће вам се насмејати у лице јер то није истина, јер сви знамо да то није истина.

Имам још неколико врло конкретних питања која се садрже управо у члановима овог закона о давању гаранције. Конкретно, у члану 3. се каже – зајмопримац је дужан да средства за отплату зајма обезбеђује према плану отплате из споразума о зајму, у износу који укључује главницу, што је у реду, обрачунату камату, што се подразумева, провизију на неповучена средства. Имали смо до сада толико случајева да нисмо користили средства и плаћали огромне провизије зато што је партијски менаџмент у Србији неспособан и ми плаћамо пенале и провизије за повучене транше кредита које заправо нисмо искористили а узели смо зајам. И овде ћемо плаћати те провизије ако ваш партијски менаџмент не буде добро радио свој посао.

На крају, оно што ме посебно интересује – шта су пратећи трошкови задуживања? Е, то ме, верујте, изузетно интересује. Значи, није довољна главница и обрачуната камата плус провизија на неповучена средства, него чак и пратеће трошкове задуживања треба да плаћамо. Да ли је то, господине министре, као у банкама када ми као грађани или као привредници повлачимо кредитне рате, па нас пљачкају на обради кредита и на свим другим накнадама и провизијама, за које заправо не знамо, нити можемо да знамо, на који начин ће нам све то обрачунати и опљачкати нас?

У Србији данас, када узмете кредит у висини од 50.000 евра, у просеку вам на обраду кредита узимају 1.000 евра. То је зеленашка пљачка. То је нешто што дозвољава Народна банка Србије и Влада Републике Србије, а што не би смело да се дозволи. Ви, господине министре, одлично знате да све оно што су трошкови обраде кредита треба да буде садржано у камати. Јесам ли у праву, господине министре? Значи, убаците све трошкове обраде кредита у камату, немојте нам наплаћивати накнадне

провизије, обраде кредита и све друге видове пљачке којима су данас изложени грађани Србије од стране банака.

Да ли у овом зајму имамо тако скривену добит за зајмодавце или не? На шта се односе пратећи трошкови задуживања? Такође, у вашим разлозима за доношење овога закона стоји да је предвиђено да Немачка развојна банка одобри зајмопримцу под следећим условима – провизија за организовање посла је 0,75% износа зајма и плаћа се једнократно. Каква провизија за организовање каквог посла? Да видимо каква провизија за организовање каквог посла. То је тих хиљаду евра? Добро, само што овде није хиљаду евра, овде је милион евра. И друга провизија на неискоришћен износ зајма од 0,25% годишње. Дакле, још две провизије су овде уграђене и јасно је који је интерес немачке стране.

Сада бих ја волео да чујем од вас, ви нас уверите да и ми имамо овде интерес, домаћи економски интерес. Разумем да сте радили у Светској банци, али ме нисте уверили да и даље не радите за интересе Светске банке на месту министра финансија у Влади Републике Србије. Уверите ме, господине министре, ја сам отвореног ума да чујем да ви радите за домаће економске интересе у Србији, а не за интересе страних банака, страних фирми, домаћих тајкуна или партијских шема и комбинација у јавним предузећима. Ево, овде сам, желим да вас чујем, желим да ми један министар у Влади Републике Србије објасни где је наш домаћи економски интерес, у ко зна ком задужењу, ко зна ком кредиту и ко зна ком степену презадужености у које ми на овај начин упадамо.

Дакле, мислим да сам био веома конкретан и веома добронамеран. Признао сам да у свему овоме свакако имамо заједнички приступ. Желимо нове инвестиције, желимо јачи српски електроенергетски сектор, желимо да будемо лидери на Балкану, желимо да заштитимо животну средину паралелно са свим тим, желимо нова постројења, желимо да на сваки други начин ова држава напредује – али до сада је напредовала тако што су странци једини видели корист, а ми никада нисмо видели домаћи економски интерес у свему томе. Ако хоћете да неко подржи узимање новог зајма, морате нам објаснити где је ту наш домаћи економски интерес. Економски патриотизам је заправо најважнија економска идеја и држава треба да стане на страну своје привреде, а не страних банака и страних фирми.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала што сте потрошили своје време, иако ништа нисте говорили о тачкама дневног реда. Моја је грешка, не могу да се изборим са вама уопште, никако.

Реч има Саша Радуловић.

Извињавам се, идемо на реплике.

Реч има Владимир Орлић, па Неђо Јовановић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала, госпођо председнице.

Основ је помињање председника странке. Опет бучно, тенденциозно и са жељом да се мало привлачи пажња, али опет то има неку своју последицу, а то значи два минута прилике да неке ствари овде објаснимо, ако треба. Вероватно опет не онеме ко је реплику изазвао, него пре свега људима који ово слушају.

Прва ствар, мора да се буде на седници Народне скупштине, уважене колеге. Мора да се буде на седници Скупштине када се о нечему расправља, да се не би грешило и постављала потпуно сувишна питања. На пример, питање развојне банке. Ми не само да расправисмо, него смо чули врло прецизно образложење од министра овде присутног. Али онај ко сада то поново пита не буде овде, него буде – где? Испред Владе са трубачима, игра кола. Онда, наравно, не чује одговор и онда, наравно, поново пита једно те исто, потпуно промашено, али највећи проблем је – једно те исто. Молим вас, није ово ниво забаве са трубачима и играња кола.

Ово је озбиљно место и озбиљне су теме. Кад није ту, не може ни материјал да прочита. Па, не зна, наравно, шта је садржај и једног и другог зајма, односно споразума, дакле да је реч о модернизацији постојећих система, да се један односи на термоелектрану, прикупљање, складиштења пепела. С друге стране, повећање капацитета мреже ниског напона – ни једно, ни друго није пројекат научног развоја. Није, и потпуно је бесмислено причати на тај начин на те теме. Опет, да је неко био овде а не да се са трубачима дружио и коло играо, знао би то.

Дакле, трећа ствар партијско, страначко итд. Ако неко не савлада материјал за седницу, онда не верујем да може да се очекује да је прочитао Закон о јавним предузећима који је усвојила баш ова парламентарна већина и да је тај проблем решен, а кад ништа од тога не уради, а реч је о човеку који има феноменална решења за економију у виду – хајде да наштампамо парице, па ћемо да имамо за све. Мислим да више не треба обраћати пажњу ни на шта одатле. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК: Неђо Јовановић, изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председнице.

Више пута смо овде говорили, да, нажалост, у Скупштини Републике Србије постоји превише лаицизма. Кад лаици износе нешто што тек тако изнесу а немају појма шта су рекли, онда је то заиста класична врста лаицизма.

Социјалистичка партија Србије и те како је поносна на своју историју и та историја није само 70 година већ знатно више. Ми црпимо тековине из програма социјалистичких идеја и социјалдемократских идеја Димитрија Туцовића а то је, за оне који не знају, знатно дужи период од 70 година, како је овде речено. Ако се то не зна, добро је да се научи или барем прочита из Википедије, ако ништа друго, с обзиром да је историја очигледно страна некима који овако коментаришу.

Следеће што желим да истакнем јесте да одговорност СПС-а никада није била спорна, јер се ради о странци која је сигурно најстарија странка на политичкој сцени Србије, од увођења вишестранаџа, од 1990. године, за разлику од других комби и трабант странака за које нисам сигуран да ће доживети овако дугу историју.

Оно што је у конкретном случају најважније, најважније је питање одговорности према грађанима. Ако се о томе говори а мора се говорити, онда наша одговорност, у смислу наших изборних резултата, у последње време указује коме грађани дају поверење за минули рад, за све оно што је до сада урађено или није урађено – па да ли је исто 2,28%, колико је остварено на последњим изборима или је то 55%, колико је такође остварено на последњим изборима.

ПРЕДСЕДНИК: Саша Радуловић, изволите.

САША РАДУЛОВИЋ: Поштовани грађани, даме и господо, чух овде невероватну ствар како је СНС решио питање партијског запошљавања, тако да је ово заиста постала забавна седница.

Да се вратимо на тему дневног реда, имамо два зајма за које држава Србија треба да да гаранцију и питање Агенције за осигурање депозита која не жели, наравно, да држи средства под негативним каматним стопама, него се предвиђају нека друга решења за њих.

Прво, што се тиче ова два зајма за Електромреже и за ЕПС. Наравно да је потребно развијати „Електромрежу Србије“ и наравно да је потребно решавати питања заштите животне околине. То су неспорне ствари. Оно што јесте питање – да ли је ово најбољи начин и да ли финансирање, односно гаранцију на финансирање које треба да одобримо данас, да ли је то најбољи начин да се реше ова два проблема.

Као што знамо, држава Србија већ годинама даје гаранције јавним предузећима у великим износима и на крају испада да плаћа велики део тих гаранција. Министар финансија то сигурно зна и сам, у буџету и за 2016. годину и за 2017. годину морао је да предвиди велика средства на име плаћања гаранција активираних од стране, углавном, јавних предузећа и то око 39 милијарди динара 2016. године и 40 милијарди динара у 2017. години. Од тих предвиђених 40 милијарди динара које буџет Републике Србије треба да плати кредиторима који су дали кредите, углавном претпостављамо јавним предузећима који нису у стању те кредите да враћају, значи, то је двоструко више него што смо узели пензионерима у току једне године на име спасавања државе од банкрота, и 2016. године а нажалост, изгледа и 2017. године. У прва три месеца ове године, а министар то сигурно зна, 8,3 милијарде динара је отишло на активирание гаранције, претпостављам углавном јавним предузећима.

За грађане да знају, то су слични кредити као ова два за које данас треба да одобримо гаранције а које предузећа, која су те кредите

добила а држава дала гаранције, нису могла да враћају па онда држава мора да ускочи да врати и главницу и да плати камату на те активирание гаранције, уз све пенале. Значи, за прва три месеца ове године ради се о 8,3 милијарде динара.

Ово што данас одобравамо, 45 плус 15 милиона евра што је око 60 милиона евра, то је отприлике једнако овом износу активираних гаранција које је држава Србија платила у ова прва три месеца. Нажалост, извештај о извршењу буџета које Министарство финансија подноси месечно на свом сајту не садрже информације о томе о којим гаранцијама се ради, односно које су то гаранције активирание. Које су активирание 2016. године, које 2015. године, а које у прва три месеца ове године? Да бисмо знали која су то јавна предузећа, или неко други, добијала гаранцију од државе а да нису у стању да те кредите враћају.

Ово нам јасно показује да тренд да држава даје гаранције и да, наравно, сваки пут када дамо гаранције од извршне власти добијемо образложење како су овај пут те гаранције сигурне и да ће та јавна предузећа новац сигурно вратити, а онда, након неколико година, имамо наставак плаћања активираних гаранција из буџета, сваке године.

Министар финансија сигурно зна да је то велики проблем и рекао нам је за ове пројекте да, нажалост, он не може да провери сам пројекат али верује да су стручњаци Немачке развојне банке и домаћи стручњаци направили добар пројекат. Ми мислимо да то није начин да се ове ствари раде, поготово не у Скупштини Републике Србије. Наиме, предузећа која траже кредит морала би, а министарство које га тражи би морало да уз предлог да дамо гаранцију достави и опис пројекта, сам текст споразума о зајму и анализу како ће се пројекат реализовати, када ће почети, ко ће учествовати у реализацији. Ево, имали смо малопре питање колеге Бошка Обрадовића, сувисло питање и важно питање – на који начин, односно које фирме ће реализовати тај кредит и који део од тог кредита ће у ствари позитивно утицати на наш домаћи БДП а колико ће ићи ван земље. То су важна питања, јер ако већ узимамо кредит, у интересу нам је да што већи део тог кредита буде потрошен на начин да учествује у креирању домаћег БДП. То је корист за домаћу индустрију.

Оно што је питање за вас – немојте да добацујете, господине Антићу – јесте да нам уз предлог ових закона нисте доставили ниједну информацију о томе, осим што се казали да ће један кредит бити искоришћен за једну, а други за другу ствар. Немате нити споразум достављен уз предлог закона нити имате пројекте са детаљним образложењем како ће новац бити потрошен, у ком временском периоду ће тај новац бити активиран и који ће бити ефекти за домаћу привреду од коришћења тих кредита. То је непоштовање Народне скупштине јер тражите од посланика да вам одобре та средства, односно да одобре

предузећима која су у вашој надлежности, а да нисте дали детаљна образложења.

Министар финансија нам је такође у претходним излагањима када смо давали сличне сагласности, односно законе на сличне гаранције или задужења државе, рекао, што очигледно сви знају а посебно Фискални савет, да имамо велике проблеме да пројекти који се праве у Србији нису квалитетни, да се не поштују, чак и они који су направљени, да анализе нису добро урађене и да онда држава има последице од тога.

Ми се слажемо са том оценом министра и он свакако има озбиљне проблеме у вођењу финансија због таквог неодговорног односа оних који кредите узимају. Наравно, највећи кривац у свему овоме јесу директори тих предузећа, који би требало да праве планове и пројекте који су у интересу грађана Србије – да решавамо важна питања, питање животне околине, што је у случају ЕПС-а или питање развоја „Електромрежа“, када је у питању кредит за ЕМС. Међутим, никако да дођемо до тога.

Министар финансија је обећао, односно рекао је да се ради на томе и да ћемо ускоро доћи у ситуацију да ће, када се предложи финансирање неког пројекта и када држава Србија или треба да да гаранцију или сама да узме кредит за један од тих пројеката, да ћемо добити пуне информације о том пројекту, да ћемо онда моћи да га пратимо, да видимо да ли се испуњава онако како је планирано и да знамо да када се пројекат заврши можемо да урадимо анализу и видимо колико је успешно реализован.

Сигуран сам да је ово велики интерес и самог министра финансија. Нажалост, изгледа да остатак Владе, почев од министара а након тога и в.д. директора јавних предузећа које министарство са Владом и поставља, нема интерес да се овакве ствари уведу, да се уведу ред у овај сектор. Оно што на крају имамо јесте да јавна предузећа представљају вероватно највећу рак-рану српске привреде, да су, практично, доведена до ивице егзистенције, да се расипа имовина, не улаже се у њих и онда би требало на крају, ваљда, као што је то урађено у многим другим случајевима да тражимо неког страног инвеститора, власника, спасиоца да нам преузме та предузећа. Ми мислимо да је то погрешно и да ред мора да се уводи у предузећа, односно то морамо да радимо ми а не да говоримо о приватизацији ЕПС-а или било ког другог јавног предузећа, „Телекома“ такође, него да сами уведемо ред.

Министар финансија је ту поменуо интересантан концепт позитивне нуле и ми се слажемо са тим. Већина наших назови менаџера, у ствари партијских кадрова који су постављени на врхове јавних предузећа, раде по том принципу позитивне нуле, који каже – онолико новца колико им дате, толико новца ће и да потроше. Неће ићи преко тога, то им је то и не труде се нешто претерано ни да уштеде ни да то предузеће развију, пошто им то очигледно и није задатак.

Када смо говорили о ЕПС-у – министар је говорио о успесима ЕПС-а, па кад погледамо финансијске извештаје ЕПС-а, рецимо у 2014. години имају губитке од 28 милијарди динара, на име смањења вредности имовине. То се углавном односи, претпостављам да министар зна, на смањење, односно отписивање потраживања која ЕПС има за испоручену струју из претходних година. То је резултат у 2014. години. То је кудикамо више, неколико пута више него кредит који се сада тражи. Што значи, за грађане, да је ЕПС наплатио струју не би морао да узима овакав кредит, него би могао и сам да га финансира. Такође, у 2015. години губици на име углавном неплаћене струје износе 19 милијарди динара, то је 150 милиона евра. Ово су вам званични финансијски извештаји, консолидованог ЕПС-а. И онда за 2016. годину, још увек немамо те извештаје пошто нису објављени у АПР-у. Када поставите неспособне партијске кадрове да воде јавна предузећа – ово су резултати које добијате, онда добијамо и пројекте који лепо изгледају овако кратко описани на папиру, без икаквих детаља и онда, наравно, на основу тога у годинама које долазе држава одваја новац из буџета за плаћање активираних гаранција, и ово очигледно не престаје.

Ја сам као министар привреде покушао да уведем ред 2013. године до почетка 2014. године, нажалост, тада ППБ а такође и председник Владе нису имали слуха зато што је то стало на жуљ партијским кадровима по јавним предузећима, који нису у стању да троше новац пореских обвезника у интересу пореских обвезника. Тако да, очигледно, ту велику рак-рану српске привреде нисмо у стању да решимо. Интересује ме, заиста, због чега нису представљени детаљни пројекти заједно са овим законом којим се траже гаранције од грађана Србије? Зашто није дат сам споразум, текст споразума, да би могли да се определимо, да гласамо и рецимо подржимо ако се ради о добром пројекту?

Такође, било би јако важно, ово није за министра финансија него за министра енергетике, да добијемо извештај о томе колико других кредита су узели ЕПС и ЕМС за неке капиталне инвестиције и да видимо како су ти пројекти реализовани, како је новац за те пројекте потрошен, да бисмо могли да онда оценимо да ли менаџмент ради добро свој посао и да ли извршна власт на добар начин контролише рад тог менаџера.

Пошто ништа од тога немамо, него се у Скупштини расправља о томе да се одобре средства, а никада не буде расправе о томе како су потрошена средства и да ли је то урађено на најбољи начин. Зато се налазимо у ситуацији у којој се налазимо. Па због свега тога имамо и смањење плата и смањење пензија и повећање цена струје и свега што је држава урадила, само онај кључни део који би морала да уради, а то је увођење реда, тај део се не дешава.

Што се тиче ових зајмова, односно што се тиче промене Закона о Агенцији за осигурање депозита, који би омогућио да уместо да новац пласира у иностранство, јер су тренутно негативне каматне стопе у

одређеним земљама, да тај новац пласира у девизне обвезнице Републике Србије и Народне банке Србије.

Питање је за министра финансија да то није мало прешироко, јер ни на који начин није ограничена врста девизних обвезница, које издаје Република Србија, у које новац треба да буде уложен. Ако оставимо овако отворено може се закључити да шта год да држави треба, тај новац практично може да настави директно да користи уместо да га чува за потребе Агенције за осигурање депозита. Тако можемо да дођемо у ситуацију да ако је Агенцији потребно да повуче та средства, држава ће морати додатно да се задужује како би та средства могла да исплати Агенцији. Значи, немамо никакво ограничење.

Поздрављамо, наравно, напор Министарства финансија да је увидело проблем са негативним каматним стопама. Не знамо зашто се то није десило раније, можда министар може да каже пар речи о томе, јер ово је свакако позитивна ствар. Имамо бојазан, што се тиче куповине девизних обвезница Републике Србије тиче, да се тај новац некако се не заврти назад и буде коришћен за неке друге ствари. Овде се не ради само о овом министру и Министарству које он сада води, него размишљамо о томе да се ради о дугорочној ствари, да ће бити промена министара и промена влада и можда тренутни министар финансија има најбоље намере, не жели да ради ништа што је погрешно али ће то можда наредни радити, јер имали смо те ситуације у прошлости, па ако нам закони нису довољно прецизно и добро дефинисани можемо да дођемо у ту ситуацију поново.

Да се вратим на основне тезе. Имамо велике губитке у ЕМС-у, немамо никакву контролу над пројектима који се тренутно спроводе. Нема неслагања око тога да је потребно развијати електромреже, нити неслагања око тога да је потребно развијати, односно заштити животну околину – али пошто не знамо ништа о томе како се до сада трошио новац, како је трошен у свим пројектима који су до сада покренути, тако немамо ни поверења у ова два пројекта за које, подвлачим, нема ни споразума ни плана пројекта, никакве анализе о томе колико ће новца отићи страним добављачима и онима који пружају услуге, колико домаћој привреди чиме би се помогао БДП – значи, ништа од тога немамо и треба само да одобримо ове захтеве за гаранције. Тако да се надам да ће министри дати одговоре на ова питања која сам поставио. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем, господине Радуловићу.

Право на реплику, шеф посланичке групе СНС, Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем, господине Милићевићу.

Покушаћу у ова два минута да одговорим на све ове лажи које је изнео Саша Радуловић. Пре свега, за време владавине СНС су први пут у

модерној историји Србије расписани конкурси за директоре свих јавних предузећа у Србији. Да се питао Саша Радуловић, директори јавних предузећа у Србији били би брачни другови, кумови – једног кума је поставио у БИП, са женом је закључивао уговор о пружању рачуноводствених услуга, а решење за целокупну српску привреду не би била ни приватизација, ни сарадња са страним партнерима, него стечај.

Дакле, решење за српску привреду је било гурнути сва предузећа у стечај и поставити њега, супругу, кума за стечајног управника целокупне српске привреде.

Оно што Саша Радуловић неће да каже, и није ми јасно како човека није срамота да каже да је ЕПС пословао са губитком у 2014. години – у години у којој су Србију задесиле поплаве које се нису десиле за хиљаду година. То сви грађани Србије знају. Онда се појави Саша Радуловић у 2017. години и каже – али, знате, ЕПС је пословао са губитком у 2014. години. Јесте, зато што су биле поплаве које Србија не памти хиљаду година уназад.

Кажете – не знате какви су биланси. Ево, ја ћу да вам кажем какви су биланси за 2016. годину: 100 милиона евра је ЕПС у плусу. Тренутно ЕПС има на рачуну 500 милиона евра. У периоду од 1. јануара 2016. године до 18. маја, дакле говорим вам веома тачне податке, са стањем на дан 18. маја 2017. године ЕПС је купила струју у вредности од 75,4 милиона евра ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Време.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: ... А продали смо, ево завршавам, струју за 106, више од 106 милиона евра, што значи да је разлика у корист ЕПС скоро 31 милион евра. У периоду од 1. маја до 18. маја 2017. године купили смо ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Време. Захваљујем.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Ево, завршавам.

(Председавајући: Сигуран сам да ћете имати додатних...)

Купили смо струју за 42.516 евра, продали за три милиона...
(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Морао сам да вас прекинем. Имаћете, сигуран сам, додатних два минута пошто право на реплику има и господин Саша Радуловић.

САША РАДУЛОВИЋ: Хвала.

Наравно, овде су, као и сваки пут, изречене потпуне неистине. Посланик се крије иза имунитета. Кад буде тужен на суду, онда бежи од тога да се појави и докаже ове заиста смешне тврдње.

Ја никада никога нисам поставио на чело било ког јавног предузећа. Ја не знам ког су кума измислили и све ове остале приче, тако да бих то ставио потпуно са стране.

Оно што јесте важно за грађане Републике Србије је да знају да је, рецимо, Бабић, чувени посланик СНС, постављен на место в.д. директора „Коридора“. Ја сам сигуран да је то један од тих дивних конкурса о којима говори посланик СНС. Таквих директора по Србији колико хоћете. Због тога нам иде овако како нам иде, пошто се неспособни партијски кадрови постављају на чела свих највећих јавних предузећа у Србији и практично не воде рачуна о интересима грађана Републике Србије, него воде рачуна искључиво о партијским интересима. То је рак-рана српске привреде. То је разлог зашто су смањене пензије, то је разлог зашто су смањене плате. То је тај јавашлук који је на власти ево већ пет година.

Иначе, ЕПС је направио губитак и 2013. године, а ове губитке о којима говорим – по основу тога да се не наплаћује испоручена струја, да поновим још једном, 2014. године је 28 милијарди динара, то вам је негде око 240 милиона евра, 2015. године је 19 милијарди динара, то је око 150 милиона евра. Не знамо колико ће бити 2016. године, пошто финансијски извештаји још увек нису објављени.

Значи, тврдити данас да у Србији партијско запошљавање, које прати и корупција, није централни проблем, заиста је крајње неозбиљно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Александар Мартиновић.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Једино што је тачно од овога што смо чули то је да је Саша Радуловић поднео приватну кривичну тужбу против Маријана Ристичевића и мене.

Господине Радуловићу, ја се никада нећу позвати на имунитет кад год ме будете тужили и то што сте рекли је лаж. Дакле, нисам се позвао на имунитет, као што се нисам позвао на имунитет ни у судском поступку који Бојан Пајтић води против мене. Дакле, никада се пред судом нисам позивао на имунитет и слободно поднесите, не једну, десет и двадесет тужби против мене или против било код посланика СНС-а, никада се не кријемо иза имунитета него иза чињеница. А чињеница је да ви, као и ДС, користите људске несреће, смрти, елементарне непогоде да би убрали неки политички поен.

Ја мислим да нема смрти у Србији а да поједине политичке странке нису покушале да употребе као аргумент у борби против Александра Вучића и СНС. Ви сада користите поплаве као аргумент да се лоше пословало у ЕПС.

Што се тиче кума, господине Радуловићу, Стевановић се зове, ако се не варам, а жена му има фирму. Ви знате и како се зове жена. Па је кум са својом сопственом женом, док је БИП био у стечају, закључивао уговор, исти онај тип уговора који сте закључивали ви као стечајни управник у, не знам ни ја, 14 или 15 бивших друштвених предузећа, са фирмом чији сте власник 50% ви, а 50% ваша супруга.

Онда се нађе један Саша Радуловић да нама држи предавање о томе како ми наводно постављамо партијске кадрове, кумове итд.

Господине Радуловићу, господин Зоран Бабић, кога сте помињали и данас и кога су помињали ...

(Председавајући: Захваљујем, господине Мартиновићу.)

Ево, само морам да завршим, господине Милићевићу.

Дакле, господин Зоран Бабић је дипломирани машински инжењер...

(Председавајући: Господине Мартиновићу...)

... Који је на време завршио Машински факултет у Београду... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Разумете, господине Мартиновићу, не можемо да имамо двоструке аршине према посланицима позиције и опозиције. Испоштовао сам и вас и мислим да сте добили, имали сте потпуно основа да се у складу са Пословником јавите и да реплицирате господину Радуловићу.

У овом тренутку моја процена је да смо се превише удаљили од теме и да бисмо се вратили ...

(Народни посланици посланичке групе Доста је било негодују.)

Молим вас, ја водим седницу, не ви.

Да бисмо се вратили на дневни ред, сада ћемо направити, сходно члану 112, паузу од два минута, а онда се враћамо на рад по редоследу пријављених народних посланика.

(После паузе – 16.45)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Настављамо са радом.

По редоследу пријављених народних посланика реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици...

(Бранка Стаменковић: Пословник.)

Да ли могу ја да почнем? Ако се посланичка група „далеко им било“, „никад им доста није било“...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Изволите. Нема потребе да се обраћате посланичкој групи. Добили сте реч. Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, поштовани министре, овде је изречена једна велика неистина. Одмах на почетку ја то морам и да покажем. Ово је документ у коме један стечајни управник, који је водио 14 фирми, иначе електричар или електроничар, који се представља као економиста и који замера факултетски образованом господину Бабићу да буде в.д, поставља своју

жену за књиговођу, њену фирму која зове „Е-бизнис сервис д.о.о Београд“. Рекао да је не постоји такав документ, очигледно је да постоји.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Ристичевићу, да ли могу да вас замолим да се икако вратимо на тему?

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Може. Због тога ми дижемо данас кредите, господине председавајући, зато што су нас усрећили овакви економисти, иначе по струци електричари, а углавном се баве свирањем гитаре или тамбуре.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Можемо ли сад на тему?

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Па зато морамо да уђемо у кредите. У теми смо и те како, господине председавајући, зато што кад их ухватите они преведу фирму на супругу. Ево га документ. Или господин то оспорава?

Подржаћу ове предлоге имајући у виду да су нас овакви опоравили, водили 14 разних фирми које нису биле енергетске додуше, неке су биле шећеране и осладили су се, ово не може да стане на четири листа, и ниједну опоравили нису.

Ја сам, господине председавајући, господо министри, колеге посланици, мислио, по излагању наших колега и колегиница... које окрећу леђа, то магистри овако, то је онако фино васпитано, образовано код Павићевића, наравно, а ја ћу ипак наставити да говорим... Да су нам оставили срећену државу, са срећеним финансијама, са развијеном економијом, толико су замерки имали на садашњу власт, да је то била моћна држава. Међутим, кад узмете, од њих су само остали дугови, продате фирме у приватизацији и овде сте имали случај да тражи да све буде јавно и транспарентно шеф посланичког клуба партије бившег режима, који је са „Фијатом“ потписао потпуно затамњен уговор, потпуно таман – и он тражи транспарентност. Боји се човек пљачке, а када је био директор Поште, овде показује слику неке кућице, а када је он био директор Поште, стан од 200 квадрата у Таковској, зато ми сада враћамо те кредите... У Таковској, толико близу центра да на посао долази у папучама. Сад може и у Скупштину да долази у папучама, морам то прегледати.

О економском патриотизму и о кредитима нам је причао човек коју је у ову Скупштину ушао преко партије и са партијом, коалиционим савезником, која је продала највише наших фирми, највише друштвених фирми и, узгред, изручила највише хашких оптуженика. Он се позива на патриотизам, заборављајући да су те стране банке доведене управо у периоду када су владали његови коалициони партнери. Он говори о скупим кредитима и са, не знам, 0,8 камате. Можда су на Хиландару јефтинији. Тамо уђеш, са иконе узмеш, изађеш ...

И данас је он нама држао предавање о економском патриотизму и о странцима, заборављајући да ове кредите дижемо управо зато што су они продали компанију, узели од једног Србина, компанија је

била власништво државе, једног Србина, коју су они узели, његови коалициони партнери и продали странцима, Норвежанима. И он данас прича о економском патриотизму, о страним банкама, страним компанијама, како ми то радимо, иако су његови коалициони партнери све већ били продали.

Подржаћу ове предлоге, посебно зато што се ради о отпепељивању. Дакле, ваздух је опасан када почнемо да га „гледамо“ и зато овај пројекат ваља подржати. Све да ЕПС и не врати тај дуг, држава због заштите животне средине и због стандарда који може и мора да постигне мора то да уради, јер поједини наши блокови дају далеко више по кубном метру, далеко више тврдих честица од 40 милиграма, што је неки стандард. То треба урадити.

Када су сви причали о пепелу заборавили су да ми од тога имамо залиху од 60 хиљада тона, 60 милиона тона или кубика и да је то потенцијал за изградњу путева и грађевинску индустрију. Дакле, моја препорука Влади, министарствима која се баве том проблематиком је да искористе потенцијал да направе грађевинску индустрију и да се индустрија која се бави нискоградњом снабде одговарајућом количином пепела, јер композити који се од тога праве служе за слојеве у путевима.

Мислим да од пепела може да се направи у грађевинској индустрији, у изградњи путева доста тога. Постоје компаније које већ имају те бизнис програме, бизнис планове, дакле, које могу дневно да произведу две хиљаде кубика, што је довољно за шесто метара аутопута. Ако то узмете годишње, као слојеви испод слоја асфалта, можете да направите 200 километара, а од залиха може да се направи фабрика грађевинског материјала, тиме могу да се изграђују насипи итд. Мислим да ова тачка која се тиче отпепељивања може да иде у том смеру.

Што се тиче другог кредита, ја мислим да наша производња електричне енергије не треба да се базира само на производњи угља. Као неко ко се бави пољопривредом, мислим да то треба радити из обновљивих извора и да се енергија прави од воде, ветра, соларна, а посебно од биомасе, јер она је најстабилнија од обновљивих извора, зато што можете да програмирате производњу електричне енергије дневно, јер биомаса може бити доступна...

Само ви додајте, верујем да сте весели из неког разлога, вероватно имате неку свирку вечерас, вероватно вам вођа негде свира, негде наступа, има неку тезгу, познати електричар. Верујем да из тог разлога додајете, да скратите време. Не знам шта сте попили када се тако смејуљите, не знам на чему сте. Ја то не користим, али ваше право да додајете нећу оспоравати, као што ни магистру нећу оспоравати право да мој говор слуша окренут леђима, јер то је онако, доста васпитано, за то се иде у школе, на факултете итд.

Али нећу ни под којим разлогом, за разлику од њених колега, тражити никог да бијем по просторијама Скупштине, нећу никог плунути, нећу никог опсовати, али разумем да је она из неког разлога бесна на мене, јер то више нећу допустити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Ристичевићу, нема потребе за директним обраћањем. Наставите, вратите се на тему.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Господине председавајући, ви сте ово дозволили...

(Александар Мартиновић: Добацују док човек говори.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Примећујем.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Једни добацују, други окрећу леђа, ту им не могу помоћи.

Дакле, подржаћу ове предлоге, али мислим да особа која ми се смеје, која ме је тужила, поднела приватну кривичну тужбу, тужила ме и његова жена, очекујем да ме туже и кућни љубимци, и верујем да из неког разлога имају неки проблем са мном и верујем да ће тих тужби бити још више, што ће мене да радује.

Мржња коју они испољавају према владајућим странкама може се описати цитирањем Николе Тесле, господина „Влаходиновића“ нема овде да ми на томе замери. Дакле, њихова мржња је такве природе, у таквим количинама да када би се претворила у електричну енергију обасјала би цео свет. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Добићете, господине Радуловићу, реч. Само морамо...

(Бошко Обрадовић: Реплика.)

Не, ви немате могућност, господине Обрадовићу. Најпре морамо повреду Пословника.

Народна посланица Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, господине Милићевићу.

Јавила сам се за реч одмах након што сте претходном говорнику дали реч.

Да вас само упитам – где у Пословнику пише и како је у складу са чланом 112, на основу кога сте ви одредили паузу, да након паузе која траје произвољно, према вашој процени, никад не траје онолико колико кажете, да се након паузе брише све што се десило пре паузе? Реците ми у ком члану Пословника пише да након паузе настаје стање у ком се није десило оно што се десило пре паузе.

Не знам да ли се сећате, господине Милићевићу, пре паузе је Александар Мартиновић, шеф посланичке групе СНС, експлицитно рекао да ДС и посланичка група ДЈБ користе сваку смрт у Србији за политичку промоцију, прикупљање политичких поена. Реците ми, на основу ког члана Пословника сте ви изабрали да занемарите те монструозне оптужбе шефа

посланичке групе СНС и који члан Пословника вам дозвољава да допуштате шефу посланичке групе СНС да се на такав начин обраћа било коме у овој Народној скупштини и да се на такав начин разрачунава са политичким неистомишљеницима?

Неколико чланова Пословника бих могла да рекламирам. Претпостављам да су се и друге колеге нашле погођене овим вашим, по Пословнику неоснованим вођењем седнице, па ми само реците у ком члану Пословника пише да се након паузе брише све што се десило пре паузе и на основу чега се претварате да Александар Мартиновић то није рекао.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јерков, нисам желео да вас прекидам јер би поново одмах рекли да имамо двоструке аршине према посланицима позиције и према посланицима опозиције, али у свом излагању ви нисте ни прецизирали члан Пословника који..

(Александра Јерков: Члан 112. сам рекла.)

Питали сте који члан. Члан 112, а члан 112. јасно каже ако председник Народне скупштине, у конкретном случају председавајући, редовним мерама не може да одржи ред на седници, одредиће паузу док се не успостави ред. Успостављање реда значи да говоримо о ономе што је тема актуелног скупштинског заседања и да се вратимо на оно што јесте редослед пријављених кандидата посланика.

(Александра Јерков: Где пише?)

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни?

(Александра Јерков: Да, наравно.)

Захваљујем, колегинице Јерков.

Повреда Пословника, народна посланица Бранка Стаменковић. Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Повреда најмање 10 чланова Пословника. Најрадије бих о истом овом члану 112, ако могу, ако хоћете да наведем још неки, нпр. члан 104. став 4.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете два пута указати.

(Александра Јерков: Како не може? Рекли сте да ја нисам навела.)

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Рекли сте да она није навела, па ја могу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не бих вам одговарао да нисте рекли који је члан Пословника.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Молим вас, тече ми време.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Наравно, надокнадићу вам време.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Члан 112. Каже да ако председник Народне скупштине редовним мерама не може да одржи ред на седници...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стаменковић...

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: ... Одредиће паузу док се не успостави ред.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете се позвати на члан 112.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Рекли сте да се она није позвала ни на један члан.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Констатовали смо да се колегиница Јерков позвала на члан 112.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Констатовали смо или ћемо у дану за гласање?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Желите да укажете на повреду Пословника? Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Члан 104. став 4 – реплика не може да траје дуже од два минута. Такође, члан 103. став 1. и 2 – повреда Пословника има приоритет над свим осталим.

Јавила сам се по повреди Пословника одмах након паузе, а ви сте дали реч посланику Ристичевићу уместо да дате мени, пошто повреда Пословника има предност. Тада сам хтела рекламирати тај члан 112, а посланику Мартиновићу дозволили сте да прича дуже од два минута у оквиру своје реплике, не као надокнаду времена.

Посланику Радуловићу нисте дозволили реплику ни два минута, него сте огласили паузу због, ко бајаги, нереда на седници, а у ствари је прави разлог за објављивање паузе био покушај да зауставите серију реплика и да онемогућите посланика Радуловића да одговори на оптужбу да износи лажи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: И да одговори на увреду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Стаменковић.

Као што видите, и вама сам надокнадио време које сам вам одузео, то је неких 17 секунди. Генерално примењујем члан 27.

(Бранка Стаменковић: Нисте надокнадили, него продужили.)

Што се тиче члана 103, ви сте указали на повреду Пословника, члан 103. став 4, да реплика не може трајати дуже од два минута, члан 104. став 4. Опростите, омогућио сам и посланицима позиције и посланицима опозиције, када сам проценио да је то неопходно да би се схватило шта је суштина излагања, да и посланице и посланици опозиције добију накнадно пет до 10 секунди како би завршили своје излагање.

Рекламирали сте, односно указали сте на повреду Пословника по члану 103, да повреда Пословника има предност у односу на јављања по реплици, управо то сам и учинио. Да сте се јавили, да сте били у систему и да је основ вашег јављања била повреда Пословника, свакако бих вам дао реч, што сам и учинио и вама и колегиници Јерков, јер у систему се тренутно јавио и неко од посланика, сада није у систему, неко од посланика владајуће коалиције који је желео реплику, али сам схватио да је основ

јављања реплика па сам вама дао реч, јер је основ вашег јављања била повреда Пословника.

Господин Радуловић је тражио реч, основ његовог јављања је реплика. Он не може у овом тренутку добити реч по основу реплике јер се господин Мартиновић јавио по основу повреде Пословника. Видите да поштујемо?

Изволите, господине Мартиновићу. Повреда Пословника.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Хвала, господине Милићевићу. Јављам се због повреде члана 27. Унапред да кажем да нећу тражити да Народна скупштина о овој повреди гласа.

Све време док је говорио господин Ристичевић посланици ДС и покрета Саше Радуловића су му или добацивали или су му окретали леђа, што је грубо нарушавање реда у Народној скупштини. Вама је стављено на терет како, наводно, нисте чули оно што сам рекао, па пошто, наводно, нисте чули, да поновим још једанпут – да, даме и господи народни посланици, драги грађани Србије, ДС већ годину дана покушава политички да профитира на смрти људи који су погинули у тзв. афери хеликоптер. Демократска странка већ годину дана тврди ...

(Народни посланици посланичке групе ДЈБ лупају о клупе.)

Само ви лупајте о клупе, то су својевремено радили и посланици Хрватске сељачке странке, деда овог Пернара са којим се дружи ваш коалициони партнер, они су тако лупали о клупе у Скупштини Краљевине Југославије, мени то не смета.

Дакле, господине Милићевићу, вама се обраћам – ДС већ годину дана покушава политички да профитира на смрти људи у тзв. афери хеликоптер. Годину дана тврде како су Александар Вучић, Братислав Гашић, Златибор Лончар, тражили смрт пилота који су превозили болесно дете из Новог Пазара за Београд, и прошли су на изборима тако како су прошли. Дакле, и народ их је проценио да су кукавице, јер само кукавице могу да покушавају да остваре неки политички ћар на чињеници да је неко умро покушавајући да спасе нечији живот.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем се, господине Мартиновићу.

Повреда Пословника, најпре народни посланик Маријан Ристичевић. Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, ево још једне повреде Пословника, а и да се изјасним о оној која је учињена пре него што су они учинили ову другу.

Дакле, рекламирам члан 109 – опомена се изриче народном посланику..., па између осталог, ... односно омета говорника или на други начин угрожава слободу говора.

Сви смо присуствовали оркестрираном лупању о клупе, оркестра „никад им доста није било“ или „кад улови Дел Бој компани“.

Дакле, после гитаре био је покушај „там там“. Верујем да је то талентовани музички оркестар, али сте ви били у обавези да му изрекнете, макар председнику те групе, макар вођи тог оркестра, макар вођи оркестра „Дубровачки трубадури“, били сте у обавези да им изрекнете опомену у складу са чланом 109. А ако не свима, онда макар оне ко је први међу њима, јер, господине председавајући, једна група се препознаје по предводнику. На жалост те групе, ми ту групу препознајемо по чувеном гитаристи Саше „Нелетачевићу“ – само млако, ћију, ћију, туп. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Најпре, малочас сам пропустио – господине Мартиновићу, ви сте се позвали на члан 27, нисам вам поставио питање јер сте у излагању рекли да не желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника. Ја вам захваљујем и надам се да ви веома добро схватате да и председница Народне скупштине и свако од потпредседника покушава да се стара и поштује члан 27, а то је доследна примена Пословника о раду Народне скупштине Републике Србије.

Господине Ристичевићу, што се тиче указане повреде Пословника, морам и вама да кажем, ви јако добро знате да ја не практикујем и не користим ригорозне мере и покушавам да не санкционишем, да то не користим, не примењујем, не санкционишем народне посланике, већ да кроз дијалог и кроз договор дођемо до онога што је суштина, што је важно и што је улога парламента.

Не желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Горан Ћирић.
Изволите.

ГОРАН ЋИРИЋ: Рекламирам повреду члана 104. став 2.

Дакле, чули смо увреде, заиста бруталне увреде две посланичке групе – Доста је било и ДС. Мислим да стварно нема потреба да ви као председавајући дозвољавате овакву атмосферу, јер смо потпуно изашли из теме ове седнице и то због оптужби ове две посланичке групе – на овако широк и општи начин председник посланичке групе СНС оптужује да злоупотребљавамо смрт људи у политичке сврхе.

Дакле, нико од вас то није могао да чује ни од кога од нас у овој сали, нити ван ове сале, и тога сте и ви свесни али сте спремни да то искажете у овој Скупштини, пред јавношћу Србије. Мислим да сте одговорни јер нисте реаговали на такву врсту говора у Скупштини, јер се овакво насиље према опозиционим посланицима у Скупштини врло лако преноси и споља, у јавност Србије. Онда се сви чудимо због чега толики ниво насиља у Србији и толика патња која се види на улицама Србије.

Свако од нас треба личним примером и личним односом да покаже колико смо толерантни и спремни, а нико од нас овде није користио фотографије деце посланика, показујући их јавности у овој сали и у

наступима на јавном сервису на такав начин да је то позив јавности да се према њима односе на начин који овде видимо, а то је на начин насиља. Од ДС, посланичког клуба, никада нећете видети насиље у овом парламенту и ми ћемо га чувати од тога и због тога вас позивам да увек реагујете на овакав тон и овакав начин говора.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Ћирићу.

Да ли желите да се Народна скупштина у Дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Да.)

Могу да се сложим са вама у једном, а то је да смо изашли ван оквира седнице. То је нешто на шта ми председавајући не можемо да утичемо, то у многоне зависи и од народних посланика. Ми не можемо да предвидимо о чему ће народни посланици говорити током свог излагања. Али се слажем, господине Ћирићу, да је важно да се вратимо на оно што је тема и што су тачке дневног реда.

Господин Мартиновић се мени лично обратио малочас указујући на повреду Пословника и цитирао оно што ја нисам чуо током његовог излагања, на шта је указала колегиница Јерков.

Господине Ћирићу, није на мени да судим шта је истина а шта не. Није на мени да водим дијалог са народним посланицима. На мени је и на председници Народне скупштине Републике Србије, на нама који је замењујемо у одређеним тренуцима, није да водимо дијалог већ да водимо седницу у складу са Пословником Народне скупштине Републике Србије. Захваљујем.

Реч има народни посланик Александар Мартиновић, повреда Пословника.

Ви имате право на реплику, али оног тренутка када завршимо са давањем речи о указаној повреди Пословника.

АЛЕКСАНДАР МАРТИНОВИЋ: Захваљујем се, господине Милићевићу. Указујем на повреду члана 107.

Достојанство Народне скупштине је угрожено увек када ДС прича о насиљу у Народној скупштини зато што је ДС насиљем и дошла на власт 2000. године и метод примене политичког, а и физичког насиља над својим политичким неистомишљеницима, ДС је демонстрирала од 5. октобра 2000. године па надаље.

Оно што сви грађани Србије који прате директне ТВ преносе седнице Народне скупштине могу да чују, на свакој новој седници, кад год се утврђује дневни ред, ево ви ме колеге исправите ако грешим, један од предлога за допуну дневног реда, ако се не вaram, то ради ваша колегиница Гордана Чомић, јесте да се утврди одговорност, наводна одговорност Александра Вучића, Братислава Гашића и Златибора Лончара зато што су наводно желели смрт пилота који су спасавали болесно дете возећи га хеликоптером из Новог Пазара у Београд.

Нема седнице на којој не тражите да се утврди одговорност људи који су хтели да спасу један живот. Десила се, нажалост, несрећа. Из седнице у седницу покушавате да приgrabите неки политички поен због чињенице да су људи трагично настрадали у покушају да спасу дечји живот.

Драге колеге, да ли сам у праву? Године 2014. задесиле су нас хиљадугодишње поплаве и Саша Радуловић данас, три године после тога, покушава да извуче неку политичку корист и каже – ЕПС је пословао са губитком. Па јесте, зато што су нас задесиле поплаве. Што не кажете да смо 2016. годину завршили са сто милиона евра у плусу. То су све чињенице ...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, разумели смо.

Сада ћемо да успоставимо ред и да се вратимо на дневни ред.

Све сте рекли једни другима. Немојте да вичете, немам времена за то. Примењујем Пословник и члан 106 – може да се говори само о тачкама дневног реда. Члан 107, 108, 109 итд. – председник одговара за ред и вођење седнице.

Реч има народни посланик Иван Бауер; чека 45 минута.

Изволите.

ИВАН БАУЕР: Захваљујем.

Поштовани министри са сарадницима, уважене колегинице и колеге народни посланици, грађани Републике Србије, ја бих у другом делу своје дискусије хтео да се осврнем на ова два кредита о којима је данас реч, посебно за гаранције Републике Србије на кредит који се даје акционарском друштву „Електромрежа Србије“. Већ смо данас имали прилике да чујемо и од посланика и од министра да се ради о два веома повољна кредита са ниском фиксном каматном стопом од 0,8%, са периодом почека од три, односно пет година.

Када је реч о кредиту, односно о давању гаранције Републике Србије на кредит који Немачка развојна банка даје акционарском друштву „Електромрежа Србије“, а ради се о регионалном програму енергетске ефикасности у преносном систему, на самом почетку мислим да је важно нагласити да је овај кредит и одговарајући план његове употребе, односно реализације, само део великог пројекта „Трансбалканског коридора“, који треба да донесе велике бенефите Републици Србији.

Читав низ корака који прате реализацију овог програма и који следе, говорим о овом конкретном кредиту, заузимају централно место у десетогодишњем плану развоја преносног система, односно у стратегији развоја „Електромрежа Србије“, али исто тако и веома важно место у стратегији развоја енергетике у Републици Србији. Такође, читав план је усклађен са одговарајућим паневропским плановима развоја, односно са стратегијама развоја електроенергетске мреже Европе.

Истовремено, овим се испуњавају и обавезе које смо преузели у нашим преговорима са ЕУ, а те обавезе се односе на повећање капацитета

преноса наше мреже и на њену интерконективност, с тим што, наравно, те обавезе свакако по свом значају нису ни приближне бенефиту који очекујемо од реализације овог читавог програма, а након тога и читавог пројекта „Трансбалканског коридора“.

Дакле, међународни пројекат „Трансбалкански коридор“, чији је програм, односно гаранција за кредит о којем данас говоримо само један мали део, има за циљ да повеже Румунију и Италију 400-киловолтним високонапонским далеководом великог капацитета који треба да замени 220-киловолтни далековод који је у овом тренутку у употреби. Тај 400-киловолтни далековод пролази највећим делом кроз територију Србије, а потом из Србије, преко Вишеграда и Пљеваља, кроз Црну Гору до Јадранског мора.

Према информацијама које сам добио од италијанске стране, Италијани, односно Република Италија, већ поставља кабл кроз Јадранско море, односно по дну Јадранског мора, тако да се може очекивати да се у неко догледно време, наравно, догледно време се мери у месецима и годинама, та два кабла споје, односно да се споји далековод са овим подводним каблом.

Читав пројекат са ове стране Јадрана подељен је у тзв. четири секције. О томе је нешто говорио министар, а ја ћу пробати мало шире да о томе говорим како бисмо разумели колики је значај читавог овог пројекта.

Прва секција је од Решица у Румунији до Панчева. На тој секцији се већ увелико ради и она би требало да буде завршена и стављена у употребу у 2018. години. Дакле, већ следеће године ми ћемо имати у употреби 400-киловолтни далековод од Решица, односно од границе са Румунијом до Обреновца, јер већ имамо изграђен 400-киловолтни далековод на траси Обреновац – Панчево преко Београда, односно, да будем прецизан, преко Београда 8.

Друга секција овог плана, односно Пројекта „Трансбалканског коридора“ је изградња 400-киловолтног далековода између Краљева и Крагујевца. То је управо оно о чему данас разговарамо. Дакле, то је тај сегмент, односно тај кредит о коме данас причамо.

Трећа секција представља, рекао бих, највећи део посла што се тиче овог читавог пројекта, а то је изградња 400-киловолтног далековода, магистралног далековода на траси Обреновац – Бајина Башта, који треба да у потпуности замени 220-киловолтни далековод и то на истој тој траси. Дакле, градимо практично истом трасом 400-киловолтни преко овог и због тога се и праве ови споредни краци, да би они могли да преузму један део, да тако кажем под знацима навода, саобраћаја када се буде градио 400-киловолтни далековод на траси Обреновац – Бајина Башта.

На крају, наравно, четврта секција подразумева изградњу далековода, поново 400-киловолтног, од Бајине Баште преко Вишеграда, Пљеваља и потом кроз Црну Гору до Јадранског мора. Према

информацијама које имам, негде око Тивта би требало да се споји тај далековод са подводним каблом који, као што сам већ рекао, Република Италија већ увелико поставља и да се на тај начин омогући пренос електричне енергије до Италије.

Што се тиче конкретно овог кредита о коме данас говоримо, а за који сам сигуран да ће Народна скупштина обезбедити гаранцију, односно потврдити ову гаранцију коју је дала Влада Републике Србије, ту се ради о 15 милиона, рекао сам већ, веома повољног кредита, на шта се додаје негде између шест и седам милиона гранта, односно донације коју даје Европски заједнички фонд за западни Балкан и остатак до 29.600.000 евра, ако се не вaram, средства обезбеђује ЕМС.

Шта се са тим средствима ради? Прво се гради трафостаница у Краљеву, 400-киловолтна, која ће заменити садашњу 220-киловолтну трафостаницу у Краљеву, уз наравно припадајући трансформатор 220/400 килловолтни који треба да омогући повезивање те трафостанице са 220-киловолтним далеководом између Бајне Баште и Краљева. Након тога гради се 400-киловолтни далековод од Краљева до Крагујевца, а у Крагујевцу већ имамо инсталирану 400-киловолтну трафостаницу.

Зашто је важан овај споредни крак далековода? Видећете, има и други значај, али за овај конкретан пројекат важан је зато што када будемо подigli ниво Бајина Башта – Краљево на 400 килловолти, имаћемо могућност да када на траси 220-киловолтног далековода Обреновац – Бајина Башта будемо градили 400-киловолтни, моћи ћемо практично да један део преноса преусмеримо са тог правца на друге алтернативне правце и да на тај начин обезбедимо електроенергетску стабилност у Републици Србији, што без овога не би било могуће.

Међутим, он има и један други значај који није ништа мање битан мада сад звучи као плеоназам, а то је да у околини Рашке и Новог Пазара, односно у крају који се преко једног регионалног далековода директно везује на овај далековод о коме данас говоримо, имамо проблеме у смислу сигурности напајања. Практично, када подигнемо капацитет овог далековода између Краљева и Крагујевца, самим тим ћемо повећати и пропусну моћ оног 110-киловолтног регионалног далековода који иде према Рашкој и Новом Пазару, чиме ћемо решити озбиљан проблем напонских тешкоћа који у овом тренутку постоји у овом крају.

Дакле, тиме ћемо смањити губитке које имамо у мрежи и тиме ћемо смањити емисију угљендиоксида. Смањењем губитака које имамо у мрежи, који ће наравно бити још мањи када изградимо читав далековод, у ствари повећавамо профитабилност предузећа, односно акционарског друштва ЕМС. Министар Вујовић је поменуо, то је разлог зашто је период почека на кредит за ЕМС краћи од периода почека на кредит за ЕПС. Зато што се према неким физибилити студијама које су раније рађене показало да је овај пројекат за који узимамо кредит изузетно профитабилан, односно

да ће он врло брзо почети да враћа новац, односно да ће предузеће ЕМС врло брзо видети бенефите од овог пројекта. Према томе, не постоји никаква опасност да се овај кредит неће вратити. Та врста опасности не постоји.

Друга ствар коју сам рекао јесте да ће се смањити емисија угљендиоксида, што је наравно врло важно у смислу очувања животне средине јер је очување животне средине један од кључних приоритета у будућем економском али и енергетском развоју Србије. Екологија јесте нешто што је кључно у нашим садашњим и будућим преговорима са ЕУ јер поглавље 27 је једно од најзахтевнијих поглавља у преговорима са ЕУ и једно од поглавља које ћемо најтеже затворити. И један и други кредит о којима данас говоримо управо се једним делом ослањају на заштиту животне средине.

Дакле, осим побољшања снабдевања грађана електричном енергијом, осим смањења губитака у мрежи и смањења емисије угљендиоксида, овај цео Пројекат „Трансбалканског коридора“ има заиста велики значај за Републику Србију. Заменом ових дотрајалих 220-киловатних далековада 400-киловатним далеководима и повећањем капацитета које ћемо на тај начин омогућити, ми практично смањујемо отпор наше мреже, смањујемо губитке које у њој имамо а повећавамо проток и на тај начин рута преко Србије постаје изузетно атрактивна, односно много атрактивнија него што је у овом тренутку.

Да би грађани разумели, гро данашњег протока, то министар сигурно јако добро зна, од великих произвођача, нето произвођача и извозника струје у Европи, какви су Украјина и Румунија, према великим нето увозницима, односно нето потрошачима струје, какви су Италија и надаље земље Европске уније, иде преко Мађарске и Хрватске. Зашто? Зато што они имају висококапацитетне мреже, које ми немамо.

Дакле, када изградимо 400 киловатни далековод који ће из Румуније ићи у Италију и који ће бити према свим истраживањима далеко исплативији у смислу преноса електричне енергије за Италијане и за друге земље ЕУ, уколико оне буду преузимале ту струју коју ћемо ми транспортовати од румунске границе па до границе са Босном и Херцеговином, односно до Вишеграда, значи да ћемо ми доћи у позицију да убудуће аукцијом вишка капацитета који ћемо имати када будемо изградили 400 киловатни далековод, скупљамо нова средства, јер ми немамо у овом тренутку домаће потребе за таквим капацитетом. Дакле, остаће један део капацитета слободан и тај део капацитета можемо аукцијски да продамо и да одређену количину финансијских средстава на тај начин остваримо.

Постоји још једна важна ствар – ако у будућности наставимо да изграђујемо електроенергетске капацитете, о чему је министар Антић данас говорио а рекао је и да смо у последњих годину дана ми били нето

извозници струје, зашта сада не можемо тврдити да је тренд али је у сваком случају добар сигнал, градњом нових електроенергетских капацитета, уколико постанемо нето извозник струје, моћи ћемо ту струју да извеземо ефикасније и јефтиније по нас и имаћемо капацитет преко кога ћемо моћи да је извеземо.

На крају крајева, али свакако не најмање важно, изградњом 400-киловатног далековада стварамо претпоставке за будућу индустријализацију Србије. Кажем, стварамо претпоставке, да неко не би рекао да најављујем не знам какве инвестиције. Али, ни један инвеститор неће доћи нигде, уколико нема инфраструктурне претпоставке. Као што очекује да постоје одговарајући путеви, као што очекује да постоје одговарајући телекомуникациони услови, он исто тако очекује и да постоје одређене енергетске претпоставке.

Уколико имате проблеме са напонском мрежом, какве рецимо имамо у области Рашке и Новог Пазара, не можемо да очекујемо да ће озбиљан инвеститор да дође у овај крај јер једноставно не може да направи погон – тај погон не може да се прикључи на мрежу која не може да истрпи озбиљног и великог потрошача струје.

Дакле, многоструки бенефити за нас произлазе изградњом овог коридора и никаква опасност да се тај кредит неће вратити не постоји. У том смислу, усудио бих се да кажем да се ради о једном од највећих и најсвеобухватнијих пројеката из области енергетике у последњих неколико деценија и да он заиста заслужује нашу апсолутну подршку. Захваљујем.

ПРЕДСЕДНИК: Реч има народна посланица Снежана Пауновић.

Извињавам се, да чујемо још једну повреду Пословника. Александра Јерков има реч.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Знате шта, ако бисте ви престали да кршите Пословник, ми бисмо престали да вам указујемо на то да кршите Пословник.

Хтела бих да вас подсетим на члан 27, који вас обавезује да седницу водите у складу са Пословником а не онако како вама падне на памет, а онда да вас подсетим на догађај који се десио пре него што сте колеги Бауеру дали реч, када се неколико народних посланика пријавило да вам укаже на повреду у поступању при вођењу седнице и на вашу обавезу да у складу са чланом 103. тим посланицима, који желе да вам укажу на то да сте начинили повреду приликом вођења седнице, одмах дате реч а не да сами одлучите, не знам на основу ког права које Пословником немате, да нећете ником да дозволите да говори о повреди Пословника, уз образложење да за то немате времена.

Ако немате времена, госпођо Гојковић, да водите седницу, ви поднесите оставку. Свакако сте обећали да ћете заказати седницу на којој ћемо имати прилике о томе да разговарамо. Ако немате времена да слушате

народне посланике како вам указују на то да кршите Пословник док водите седницу, ви немојте више кршити Пословник, али немојте себи давати права која вам Пословник не даје.

Госпођо Гојковић, ви у складу са чланом 103. немате ни једно могуће право да одлучите да не дате реч народном посланику који жели да вам укаже на повреду у поступању при вођењу седнице, а посебно немате право да се на такав начин односите према народним посланицима који овде покушавају да воде дијалог током ког их владајућа већина вређа, злоупотребљава сваку ставку Пословника и...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала лепо, само реците који члан сам повредила.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Рекла сам неколико, нисте ме слушали.

ПРЕДСЕДНИК: Не може неколико, немојте да вређате председавајућег. Слушала сам вас пажљиво, ви сте ме стално подсећали на Пословник а нисте рекли који сам тачно члан повредила, што је дужност ваша да, када тражите повреду Пословника, одмах кажете који члан. Да вас подсетим.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Што сам и учинила.

Уколико нисте у стању да закључите који сам члан поменула...

ПРЕДСЕДНИК: Хвала, колегинице, на томе. То говори само о вашој политичкој немоћи да издржите дуже од две минуте да будете фини.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: То је ваше политичко насиље.

ПРЕДСЕДНИК: Оставку ми не пада ни на крај памети да подносим онима којих има 14%. То ћу учинити онда када то буде тражило 56% грађана Србије. Толико.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: А кад ћете заказати седницу, као што сте обећали?

ПРЕДСЕДНИК: Толико о оставци мојој. Значи, не пада ми ни на крај памети. То што сте ви гласни, који имате 1%, 2% или 15%, боже мој.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Госпођо Гојковић, јавно сте обећали да ћете заказати седницу.

ПРЕДСЕДНИК: Ништа нисте рекли. Ви сте само нешто реплицирали, нисте рекли ниједан члан да сам повредила.

Што се тиче подсећања, могу вам рећи, 108. став 8, да га добро проучите. Ја вам нећу одузети две минуте, значи, Пословник – ако неког подсећате, подсетите га, дакле, у целини, на сваки став, а не само на оно што се вама допада у вођењу седнице.

Што се тиче вређања, да ли сам реаговала или нисам, да, нисам. Извињавам се посланицима што из дана у дан приликом утврђивања дневног реда слушају дискусију о томе како један од министара унутрашњих послова или председник Владе раде по директиви убице у овој држави.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Госпођо Гојковић, уколико имате жеље да се јавите за дискусију, јавите се.

ПРЕДСЕДНИК: Нисам вас питала за то, зато што истина боли. Ја јесам повредила Пословник јер приликом утврђивања дневног реда пуштам овде да свако ко се јави за реч и сматра да као предлаже некакав закон да се уврсти у дневни ред, вређа министра унутрашњих послова, вређа премијера и говори да раде по директивама убица. И вама се то не допада. И не допада вам се када било који посланик покуша да вам узврати истом мером. И онда председавајући крши Пословник када сте ви у питању, а не крши Пословник када не реагује на флагрантне увреде на рачун министра унутрашњих послова и председника Владе, Александра Вучића, које слушамо свака три-четири дана приликом утврђивања дневног реда.

То образлагање приликом утврђивања дневног реда нема везе са животом, а камоли са предлозима закона које ви овде сваки пут понављате, из дана у дан.

И ја не кршим Пословник. Кршим Пословник зато што ћутим сатима и трпим увреде на рачун људи који сигурно не раде по налозима убица. Сигурно не раде нити су се икада дружили са њима. А у историји вишестраначког система има доказа ко се јесте дружио са њима. Немојте да ме вређате.

Реч има Снежана Пауновић.

(Маја Виденовић: По Пословнику.)

Завршили смо са Пословником, да не бих користила члан 108.

(Маја Виденовић: Зашто немам права по Пословнику?)

Сада ћу вам делити опомене због овог понашања.

Молим вас, изволите.

(Маја Виденовић: По Пословнику. Зашто немам права да се јавим по Пословнику пре него што дате реч?)

Изричем вам опомену, јер не дозвољавате председавајућем да води седницу.

(Маја Виденовић: Ко ме изричете опомену?)

Изричем Маји Виденовић опомену.

(Маја Виденовић: Зашто немам реч?)

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Да ли сам добила реч, председнице?
Укључен ми је микрофон.

ПРЕДСЕДНИК: Изрекла сам вам опомену.

Молим вас, Снежана Пауновић.

Пустите је нека виче, нека вређа ко хоће. Заиста, слика иде у етар и свима је јасно о чему се овде ради.

Изволите.

СНЕЖАНА ПАУНОВИЋ: Хвала.

Поштована председнице, уважени министри са сарадницима и поштоване колеге посланици, користећи право овлашћеног представника

посланичке групе СПС намера ми је да се у другом делу свог обраћања осврнем на још један јако важан аспект, а то је еколошки аспект потребе за унапређењем система за отпепељивање наше највеће ТЕ „Никола Тесла А“ и изнесем неке идеје захваљујући којима се може унапредити коришћење обновљивих и необновљивих енергетских ресурса.

Иновирани систем сакупљања и преноса пепела који ће се финансирати из зајма о коме данас расправљамо, треба да функционише по моделу маловодног транспорта садржаја мешавине пепела и воде у односу један према један. На овај начин се смањује количина лебдећих честица пепела, односно елиминишу летеће честице које у ствари загађују ваздух и узрокују обољења дисајних органа код људи, али и продор тешких метала у подземне воде, као и загађења површинских слојева плодног земљишта.

Ови разлози су сасвим довољни за рехабилитацију постојећих система отпепељивања ове наше термоелектране. Иначе, као што сам и у јучерашњем обраћању напоменула, пепео који се ствара производњом угља није више стандардизован као опасан отпад. Он се данас сматра и ресурсом који се и те како може користити у производњи грађевинског материјала или градњи путева, као што је то случај у многим европским и другим земљама.

Не само да би коришћењем пепела из ТЕНТ-а, чије су резерве сада вредне преко милијарде евра, покренули модел кружне, односно зелене економије, већ би се коришћењем пепела ослободило и преко 1.500 хектара пољопривредног земљишта које би се уз одређену ревитализацију могло користити и за пољопривредну производњу.

Треба нагласити да Србија има дефинисане стандарде за коришћење пепела који ће се ускладити са европским стандардима, тако да експлоатација овог ресурса може постати значајан извор капитала којим се могу покренути бројни инвестициони, односно тзв. зелени пројекти, а може се безмало формирати и зелени инвестициони фонд којим би се финансирали различити пројекти енергетске ефикасности, пре свега „зелени пројекти“ који смањују учешће лигнита у производњи електричне енергије.

Један од модела за који се залажу Зелени Србије, који су моје уважене колеге и чланови наше посланичке групе, јесте постепено увођење система за комбиновану употребу угља и био-маса којом се постепено, преко сагоревања повећава њена употреба као обновљивог енергента. Наша енергетска снага је био-маса чије је коришћење код нас, нажалост, још увек изузетно скромно. Управо би ресурс пепела могао бити почетни капитал за један овакав пројекат у Колубари и ТЕНТ-у.

Још пре двадесетак година ове компаније урадиле су пројекат додавања био-маса од агро-остатка за рад термоелектрана. Дакле, пепео из ТЕНТ-а, који многи још увек сматрају отпадом, може и те како постати значајан развојни капитал. Део средстава од коришћења пепела, као

ресурса, могао би се користити за интензивно пошумљавање којим би се компензовало емитовање угљен-диоксида, за које нам према еколошким прописима ЕУ предстоји обавеза плаћања еколошких такси. Део средстава од коришћења пепела се, такође, може вратити у заједницу за ревитализацију земљишта или, на пример, за формирање пластеника под којима би пољопривредници из окружења могли производити безбедне пољопривредне производе.

Ово су само неке од идеја за коришћење пепела као ресурса, чиме би се, уместо улагања буџетских средстава или средстава компанија, могла обезбедити значајна средства за пројекте зелене економије. Ове друге идеје изнела сам у име посланичке групе СПС и наших посланика из ЗС.

На самом крају желим да нагласим да ће посланичка група СПС-а у дану за гласање свакако подржати све предложене законе о којима смо расправљали, што сам рекла и јуче, очигледно нисам изненадила одређени број колега. Као посланичка група све више изазивамо дивљење и све чешће помињање, на чему захваљујем, па таман нас користили као могућност за сопствену рекламу, али лошу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК: Хвала вама.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, председавајућа.

ПРЕДСЕДНИК: Извињавам се, Александра. Да чујемо шта има да каже колегиница Маја Виденовић.

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Хвала, госпођо председнице.

Ти ваши цинични наводи, циничне најаве и давање речи можда могу да забаве неког, али само осликавају вашу немоћ и политичку злоупотребу. Само вас молим да народном посланику који се јавио...

ПРЕДСЕДНИК: Мени стварно није забавно ово ваше иживљавање на свакој седници. Молим вас да ме не вређате. Ја сам човек и посланик као и ви и трпим невероватне увреде из седнице у седницу. Невероватне увреде.

(Маја Виденовић: Којим увредама?)

Никада не говорим да ли ви говорите овако, цинично, малициозно, лепо, ружно.

(Маја Виденовић: То сте ви мени рекли малопре. Ја сам вас само цитирала.)

Ја вас само молим, свако има неку границу у свом животу. То што ви мислите да вам је, само зато што сте опозиција, дозвољено да вређате некога...

(Маја Виденовић: Да ли могу да добијем реч?)

Не, не можете да добијете реч док вам ја не објасним да ћете добити реч по повреди Пословника ако се будете држали Пословника и рекли који члан сам повредила и како. Да ли сам ја малициозна, љубазна,

оштрија, неоштрија, то оставите за ваше дискусије у кафићима или на партијским форумима.

И још једном вам кажем – немојте да ме вређате. Свим посланицима опозиције кажем – немојте да ме вређате. То је слика о вама а не о мени. Не морамо да се волимо, али можемо да се уважавамо.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Да ли допуштате да се позовем на повреду Пословника и да ми дате оно на шта вас обавезује овај Пословник, госпођо председнице Народне скупштине Мајо Гојковић?

Молим вас да се подсетите члана 103, који цитирам због јавности и грађана Србије који су нас обавезали да у овој скупштини представљамо и чувамо њихов глас, а који каже да народни посланик има право да усмено укаже на повреду поступања председника Народне скупштине ако сматра да није у складу са одредбама овог пословника.

Ви не само да нисте дозволили народним посланицима који су се јавили да укажу на повреду Пословника, него сте народној посланици која је тражила да укаже на тако нешто дали опомену, па вас молим да Народној скупштини, народним посланицима, грађанима и грађанкама Србије кажете – када, којим актом, у ком дану и тренутку је стављен ван снаге Пословник Народне скупштине Републике Србије, или можда сматрате да чињеница да у овом тренутку имате већину какву имате дозвољава да на најбруталнији начин злоупотребљавате Пословник и ућуткујете не нас, него све грађане који су нас за тако нешто бирали.

Понављам, на основу члана 103 – господине Мартиновићу, ако не разумете, на основу члана 103 – да кажете на основу којег члана, у ком тренутку је суспендован Пословник Народне скупштине и на основу чега сте дали опомену народној посланици која је тражила да рекламира повреду Пословника.

ПРЕДСЕДНИК: Вама сам дала опомену. Не знам да ли о себи говорите у трећем лицу. Ја обично о себи не говорим у трећем лицу. Вама сам дала опомену због недоличног понашања и увредама на мој рачун.

(Маја Виденовић: Којим увредама?)

Ево, опет то радите. И зато што сте ми онемогућавали да водим седницу.

Члан 103 је био већ. Уважена ваша колегиница Александра Јерков се такође позвала на члан 103, те не морам да га образложим поново. Ова повреда Пословника је непостојећа јер се позивате на исти члан. Обавештења и остало нисам дужна да дајем у овом делу седнице.

Последњи говорник, Александра Томић.

И није некаква већина, него убедљива већина. (Аплауз.)

Изволите. Александра Томић.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Захваљујем, председавајућа.

Након исцрпне дискусије свих посланичких група и њихових овлашћених представника, данас смо имали прилике много тога да чујемо.

И причу о томе који су ефекти, уопште економских закона, и о томе да ли смо одговорни генерацијски за одређене економске промене у друштву, о томе да су јавна предузећа гусарски плен и о томе да постоје страначка запошљавања – али нисмо данас говорили, ниједна опозициона политичка странка није рекла да су предлози закона које данас доносимо, предлози о изменама и допунама о осигурању депозита и о Фонду агенције која руководи девизним улагањима наших грађана Србије, добри закони и добра промена која треба да омогући прилив буџету Републике Србије.

То је оно где одређене политичке странке, које нису истомишљеници са странкама владајуће већине, треба да покажу демократски искорак ка томе да добре предлоге закона треба да подрже. Треба да их подрже јер су у интересу свих нас и не треба да делимо одговорност за нешто што је било лоше па ћемо сада сви заједно то да поделимо, док суштинска кривица оних до 2012. године треба да се амнестира, него они који сада заиста желе да промене многе ствари у држави, поготово по питању фискалне консолидације, да схватимо да смо сви криви ако су неки резултати лоши.

Не, нисмо сви криви, него су они који су владали до 2012. године одређени јавни дуг оставили такав какав јесте али су га сакрили у одређеним билансима јавних предузећа, банака и гаранција. Али смо ми спровели одређене економске реформе, доносећи преко 300 закона годишње у последње четири године, стављајући сва своја дуговања и реално презентујући извештаје о реализацији буџета – на истинит начин, доносећи нове законе који су у складу са фискалном консолидацијом, примењујући нове економске стандарде које примењују све развијене државе Европске уније и добивши, на крају крајева, и похвале од свих међународних институција да је то што смо радили у протекле четири године добро и да због тога постоје одређене кредитне институције, као што је КфВ банка која је иначе државна банка Немачке, која жели да финансира одређене пројекте у Републици Србији из области енергетике.

Није истина да банка као што КфВ хоће да ради са одређеним државама уколико нема пројектне документације, то значи да је она урађена и значи да постоји техничка документација за овако нешто.

Када говоримо о пројектима, поготово за део отпепељивања, односно складиштења и депоновања пепела, шљаке и гипса, та идеја је настала после 2012. године и та пројектна документација је започета када је министарство за енергетику било заједно са сектором заштите животне средине, на чијем челу је тада била госпођа Зорана Михајловић али и данас, када је господин Антић министар енергетике, врло се добро зна да су биле потребне године и године да би се припремила документација и да би једна КфВ банка могла и хтела да ради са вама – пре свега као државом, а с друге стране са јавним предузећима.

Према томе, данашња седница јасно показује да су предлози закона јако добри и да их треба подржати. Када говоримо о Агенцији за осигурање депозита и овим предлозима, они показују позитивну поруку пре свега депонентима, грађанима Србије који средства чувају у својим банкама, да постоји могућност да ти пласмани буду пласирани кроз државне хартије од вредности и да ће они, захваљујући томе, давати приход држави који је пројектован за ову годину чак и већи од два милиона евра – уколико их упослите.

Ово је прилика да се покаже да постоји финансијски интегритет у пословању тржишта хартија од вредности, када су у питању државне хартије од вредности, али је и битно да ова промена показује да за то нису потребна нека додатна средства из буџета, већ самом променом доводимо до одређених побољшања у систему прихода и реализације самог буџета.

Када говоримо о ова два кредитна аранжмана са КфW банком, који се односе на ЕПС и ЕМС, треба рећи, и данас смо имали прилике да чујемо, да је то увођење нових стандарда у области заштите животне средине, и да није празна прича када говоримо о заштити животне средине. Ми високе стандарде уводимо због нас самих, пре свега због здравља свих нас и свих грађана Србије. Увођењем оваквих стандарда ми помажемо пре свега себи, тиме што уводимо здрав живот. Значи, тиме што имамо мање загађења воде, ваздуха и земљишта, тиме практично смањујемо давање из буџета за потребе здравствене заштите наших грађана Србије.

Значи, ефекти оваквих инвестиција су вишеструки, не само добро пословање ЕПС-а, не само добро пословање ЕМС-а, већ, једноставно, увођењем одређених стандарда ћемо и буџет Србије, на крају крајева, растерећивати по многим ставкама.

Много тога је речено по питању пословања ЕПС-а и ЕМС-а, али нико није хтео да се осврне на оно што се дешавало на Копаонику 7. марта 2017. године, када је одржан панел који се односио на пословање ЕПС-а и када је извршни директор... То морам због грађана Србије да кажем јер многи можда нису пратили када се у јавности износе подаци о ЕПС-у, дакле на панелу који је говорио о реструктурирању, инвестицијама и инклузивном развоју уопште овог предузећа а где су били присутни и представници ММФ, Светске банке и ИБРД, извршни директор финансија ЕПС-а, која се зове Тања Павловић, дала је детаљну анализу пословања ЕПС-а. Тај текст можете да нађете у „Куриру“, у интегралној верзији пренет.

Ово говорим свима онима који су били скептици у својим дискусијама, који су говорили како ово предузеће лоше послује, значи, имају сада егзактне резултате пословања ЕПС-а па се ради о томе да не можете да изврћете чињенице које стоје, а поготово не можемо то да радимо пред представницима међународних финансијских институција.

Госпођа Павловић каже да је нето добит ЕПС-а у 2016. години износила 17,3 милијарде динара, да је у буџет Србије уплаћено 87,4 милијарде динара, да је реструктурирањем, прописаним планом за период од 2014. до 2019. године, за две године, 2015. и 2016. године, 2.000 радника отишло из ЕПС-а уз одређене отпремнине, од тога је 500 радника отишло у пензију, значи то је тај природни одлив а да ће у наредне три године бити настављено реструктурирање за још 3.600 запослених.

Шта је још показао извештај за 2016. годину? Да је ЕПС смањио материјалне трошкове за 1,1 милијарду динара –смањење трошкова горива за 1,2 милијарде, а трошкове одржавања за 7,7 милијарди динара, смањење трошкова које се односи на само осигурање и репрезентацију за 1,5 милијарди динара.

Значи, када говоримо о ефикасном пословању, уопште о реструктурирању функционисања јавних предузећа, онда говоримо о рационализацији управо оних трошкова које прави једно јавно предузеће.

Поред тога што је уплаћено у буџет 87,4 милијарде динара, што је 34% више него 2015. године а што то је 8,5% укупних прихода буџета Србије. Инвестиције и одржавање су износили за ту годину 4,3 милијарде динара, од чега је 2,6 инвестиција, а одржавање је 1,7 милијарди.

Значи, причамо о ЕПС-у, о јавном предузећу за које смо данас и јуче слушали како несавесно послује, како не постоје средства, у кампањи смо имали прилике да слушамо како смо за приватизацију ЕПС-а – а говоримо о јавном предузећу које је за прва три месеца 20% мање потрошило у односу на резултате о којима сада причамо. То значи да се ЕПС ипак показало као крајње одговорно јавно предузеће и да менаџмент, који је након реструктурирања и новог закона о енергетици донетог пре три године, заиста показао ефикасност у пословању, с обзиром да има седам извршних директора а не као у време оних који се највише буне – 600 директора и 600 кабинета.

Када говоримо о „Електромрежи Србије“ и о регионалном програму енергетске ефикасности у преносном систему, о првој фази „Трансбалканског коридора“ – ко год да је био директор, до сада није успео да заврши пет трафо станица у укупном износу од 1.600 мегаволт ампера, није успео да заврши одређене станице које су се односиле на „Београд 20“ и „Врање 4“, није успео да својим резултатима оснује берзу електричне енергије и није успео да уплати 196 милиона евра у буџет Републике Србије. Значи, најмодерније предузеће које се бави преносом електричне енергије у региону је „Електромрежа Србије“. Данас, четири године од како су предузеће преузели представници СНС, показали су да однос према функционисању јавних предузећа може да се редефинише.

Оно што на крају треба рећи када су у питању јавна предузећа уопште, када смо имали прилике да чујемо да су расписани конкурси први пут после много година, од оних којих су причали о професионализацији

менаџмента и директора јавних предузећа, треба рећи да су по доношењу новог Закона о јавним предузећима, усвојеног у овом парламенту, од ове скупштинске већине – расписана 24 конкурса, преко 200 кандидата се јавило на та 24 конкурса. То показује и један од демократских искорака које је ова скупштинска већина својим вршењем власти овде показала. Показала је и суштину – да смо спремни да се ухватимо у коштац са великим проблемима који су нам остављени до 2012. године, и у погледу буџета Републике Србије али и у погледу функционисања јавних предузећа.

Очито је реформа јавних предузећа о којој се толико говорило започета и очито даје прве резултате. То показују ови финансијски извештаји а свако ко жели да заборави да су 2014. године биле поплаве, незабележене у последњих хиљаду година, свако ко не жели да се суочи са тиме да су климатске промене један од важних фактора функционисања не само привреде једне државе, него и свих јавних предузећа, као и функционисања буџета не само Србије, него земаља региона и ЕУ – показује да је малициозан.

Свесни смо тога да климатске промене јако утичу на функционисање не само енергетског система, него уопште привредног система у Србији. Због тога је потребно да, када говоримо о заштити животне средине, увек узимамо у обзир одређене климатске промене које нам наговештавају да морамо да идемо у сусрет новим технологијама. Управо је ово један од начина на који озбиљна, одговорна држава, на крајње транспарентан начин жели да управља јавним финансијама али жели да управља и функционисањем енергетског система.

Оно што желим на крају да кажем, када је реч о „Електромережи Србије“, је да први пут у нашој политичкој пракси, али и у пракси функционисања јавног предузећа, на чело „Електромереже Србије“ долази једна жена. Садашњи в.д. директор је госпођа Јелена Матејић. Она је прва жена директор републичког јавног предузећа, с обзиром да до сада жена никада није била на функцији директора републичког јавног предузећа. Стога, заиста то морам да признам, господин Антић у свом мандату показује једну лакоћу у сарадњи и показује да ће у будућности овакве промене доносити заиста добре резултате.

На крају крајева, жена је и финансијски директор „Електропривреде Србије“, која је јавности презентовала пословање ЕПС-а. То показује да у будућности тај цендер програм, који је и министар Вујовић усвојио у буџету за 2016. и 2017. годину, заиста даје одређене резултате.

Мислим да је ова Влада Србије задала велике задатке и велике циљеве свакој следећој Влади. Мислим да ће бити јако тешко сваком следећем премијеру да надмаши рад премијера Вучића, али богами и ових министара, јер ови егзактни подаци о пословању јавних предузећа и реализације буџета показују да се на крајње одговоран и домаћински начин води буџет Србије, да се на крајње одговоран начин води спољна и

унутрашња политика Владе Републике Србије и уопште Републике Србије, када говоримо о доношењу закона и парламенту.

Тако да ћу у дану за гласање позвати све посланике, не само владајуће коалиције већ и странке опозиције, да подрже ове законске предлоге. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Захваљујем.

Повреда Пословника, народна посланица Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Наравно, једну од ове две повреде на које желим да укажем нисте учинили ви него председница Гојковић, те вас молим да јој пренесете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само ми реците који члан.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Чл. 100. и 109.

Члан 100. Председница се мало занела и у неколико наврата се, уместо да води седницу, упуштала у дискусије са народним посланицима на шта, у складу са чланом 100, нема право. Наиме, уколико жели да полемише са народним посланицима о својим ставовима, да говори о томе шта мисли о чињеници да Звездан Јовановић полицајце назива бесним псима и кадрира у полицији, шта мисли о нашим другим законским предлозима, колику је већину СНС освојила итд., све то може да чини оног момента када остави председавање Скупштином, седне у посланичку клупу, јави се за реч и онда, као равноправан саговорник, учествује у дебати са својим колегама, а не са места председника Скупштине да држи предавања, искључује микрофоне, дели опомене, измишља увреде које су јој наводно упућене итд. То је једна повреда.

Друга се односи на околности под којима је колегиница Маја Виденовић добила опомену. Члан 109 је врло јасан у којим ситуацијама се опомена изриче народном посланику, па се каже – када је пришао говорници без дозволе, када говори пре него што је тражио и добио реч, поред упозорења говори о питањима која нису на дневном реду. Само ми објасните које услове је колегиница Маја Виденовић испунила да би добила опомену, или је добила опомену, како се нама чини, искључиво зато што је тражила да добије право да укаже на повреду Пословника или што је из Демократске странке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, госпођице Јерков.

Сматрам да нисам учинио повреду Пословника. Када је реч о члановима на које сте указали, не бих додатно појашњавао образложења и мере које је изрекла председница Народне скупштине Републике Србије. Сматрам да су образложења у датом тренутку била адекватна и да су ишла у правцу очувања достојанства Народне скупштине Републике Србије.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Да.)

Захваљујем.

Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић. Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Захваљујем.

Ми смо ових дана имали прилику да, колико смо могли, разговарамо релативно конструктивно. Морам признати да су ту господа министри, колико год ми били на различитим странама, показала већу дозу разумевања и озбиљности него неке, не кажем све, колеге из владајућих редова које као да су збуњене конструктивном дебатов и онда просто траже прилику да задевају кавгу. Признајем, има нас разних и не кажем да су са ове стране посланици увек невини, али да се вратимо на поенту.

Да, господине Вујовићу, без обзира што сте ви врло елоквентни када објашњавате зашто је дуг, кредит или нека позајмица добра ствар, чињеница је да смо се ми задужили или се задужујемо за ових пет дана, колико сте нам ви гостовали у два наврата, за 283 милиона евра. То је чињеница. Друга чињеница – нимало не сумњајући да има позитивних помака у ЕПС-у, мени је потпуно свеједно ко је заслужан за те помаке као и ко је крив за то што стање у ЕПС-у није боље – чињеница је да и сам председник Владе, као и надлежни министар, кажу да стање може бити боље и ми само на тој линији разговарамо.

Као и део мојих колега, и ја мислим да је део тих разлога што стање није боље понашање менаџмента или неквалификованост менаџмента на челу са в.д. генералним директором, господином Грчићем. Ви можете, колеге, имати другачије мишљење и то је легитимно.

Пре него што сам постао посланик оштро сам се борио и залагао против продаје „Телекома“, наравно и ЕПС-а, и мени је у том смислу јако драго да сте ви овде јасно и гласно, отклањајући једну моју дилему, пред јавношћу – дакле не преда мном и посланицима, пред јавношћу рекли да се ЕПС не пакује за продају и да не постоји никаква идеја да се продају нити ЕПС, нити „Електромреже“. То је врло важно и то треба да се зна. Треба да се чује и ја ћу то поздравити, као што сам се борио и против продаје „Телекома“.

Нисам се борио против продаје „Телекома“ због тога да би господин Милојевић Зеља био на челу ћерке фирме „Телекома“ на КиМ, која се региструје по косовским законима. Наравно, не само господин Милојевић него и разни други који су на челу важних јавних предузећа за која нису квалификовани. Дакле – да државно власништво, да државни интерес, али да људи буду колико-толико компетентни за ту делатност.

На крају крајева, мени је драго што смо чули од господина Вујовића да опада, да пада општи и јавни дуг Србије, али исто тако чињеница коју нисмо чули, да он пет година расте. Он је пет година растао, или барем четири и по године, за мандата ове владе. Растао је у апсолутном износу, стигао је на преко 24 милијарде евра, а растао је и процентуално у

односу на БДП. Ви сте рекли да последњих месец дана пада, радујем се и то ћу поздравити али чињеница је да пет година непрекидно расте.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем господине Вукадиновићу. Време је истекло, три минута.

Господине Орлићу, право на реплику? Додатна два минута.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала, господине председавајући.

Нервоза, очигледно, и то озбиљна нервоза завладала је данас на оној страни сале. Видимо ми то и у овој расправи на пленуму, видели смо то и на конференцијама за штампу – како се у неким медијима појави ма и најмања спекулација да постоји могућност да буде неких избора у овој земљи. Одмах паника. И то паника тешке категорије. Сви који су били велики победници на изборима ове године, данас су пошто-пото почели да се рекламирају у овој сали, истрчавају на конференције за медије и тамо објашњавају – не, не, само не, никако избори. Зашто? Па зато што су тако велики победници. Зато што тако снажно тријумфују и сад се овде рекламирају, а све време види им се у очима та представа о великом тријумфу који су прогласили и изгледа истом таквом, ако не још већем, тријумфу који ће сигурно доживети на изборима, кад их буде и ако их буде.

Шта нам причају и ко нам прича? Ево сад опет Косово и Метохија, али од стране кога? Сад питам и председавајућег и народне посланике и људе који ово гледају – да ли од стране посланичке групе оног Вука Јеремића, који се тако успешно Косовом и Метохијом бавио да је поклатио, буквално, мишљење Међународног суда правде сепаратистима из Приштине? Толико им је лепо помогао да данас Фљора Читаку, то је она самозвана амбасадорка те самозване државе коју се недавно гађали поквареним јајима, прича да је круна њихове умишљене независности управо то мишљење Међународног суда правде. Да ли се ти брину за Косово и Метохију? Ти се брину?

Да ли нам помињу Звездана Јовановића они који су са њим били најбољи другови, који су му позајмљивали фантомке и дуге цеви и слали га да хапси бившег председника Републике, који су са њим организовали прославе, забаве, правили дилове и државне послове му давали? Да ли су то ти људи који се данас Србијом баве и над њом су страшно забринути? Не. Биће да су забринути само над оних својих 1%, 2% до 4% на изборима, а и то ће им ускоро бити превише. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Орлићу.

(Ђорђе Вукадиновић: Реплика.)

Господине Вукадиновићу, ви? Нисте поменути у излагању.

Господин Орлић је поменуо господина Вука Јеремића.

Да ли ви представљате господина Вука Јеремића? У том својству сте...?

(Ђорђе Вукадиновић: Не, али он мисли да представљам.)

То сте ви схватили да он мисли, вероватно. Не знам зашто сте...

(Ђорђе Вукадиновић: Имам право.)

Немате, заиста. Јако добро знате да смо малочас направили договор да добијете додатно време да бисте могли да појасните, сада немате основ за реплику, заиста. Нисте ниједног тренутка директно поменути.

Реч има представник предлагача, министар Александар Антић.

АЛЕКСАНДАР АНТИЋ: Захваљујем, председавајући.

У договору са госпођом Гојковић, председницом Народне скупштине, колега Вујовић и ја се нисмо јављали да реагујемо на сваку завршну реч овлашћених представника политичких странака, већ и ми наше право на завршну реч користимо на крају дискусије, тако да бих сада покушао да дам неки коментар и осврт на ово што је речено.

Пре свега бих се осврнуо на ово о чему је госпођа Томић говорила, везано за избор госпође Матејић за директора ЈП „Електромреже Србије“. Заиста не знам за податак да је госпођа Матејић прва дама директор јавног предузећа. Ако је тај податак тачан, онда је добро што се то десило, срећан сам што је то у енергетској компанији и надам се да ће то бити само први корак и да ће врло брзо бити пракса и у осталим секторима.

Имам ту привилегију да у мом радном окружењу има много дама, почев од председнице и заменика председника надлежног одбора, госпође Петровић и госпође Томић, преко државног секретара и помоћника у мом министарству, директора јавног предузећа, извршних директора јавних предузећа, тако да је то у сектору енергетике нормална и, верујем, јако добра ствар.

Хтео бих да се захвалим господину Бауеру, госпођи Томић и мојој колегиници драгој госпођи Пауновић на коментарима у вези са законима који су данас на дневном реду, господину Бауеру на врло озбиљној, темељној анализи читавог система „Трансбалкански коридор“ и високом степену, ипак стручног, професионалног разумевања читаве проблематике – на заиста изузетној анализи коју смо данас овде чули. Томе бих само додао да је ово прва фаза „Трансбалканског коридора“, треба полако да размишљамо и о другој фази.

Друга фаза је коридор који би ишао из југоисточног дела, из Турске, и тај правац производње енергије и транспорт те енергије према централној и западној Европи, који би се опет укрестио кроз Србију на 400кв нивоу и то је, понављам, поред ове фазе заиста озбиљна шанса за Србију да постане транзитна земља за највећу количину енергије која ће ићи из делова где се производи по нижим ценама, у оне делове Европе где има своје тржиште и где се може продати по вишим ценама.

Србија има добар положај у том делу, Србија је у том делу и у овом делу Европе, и са становишта преноса је контролна област и блок који, да кажем, балансира и друге земље. Ми ћемо тај положај, надам се,

квалитетно искористити у будућности. Госпођа Пауновић је дала један еколошки осврт на ове пројекте и тај сегмент за нас и јесте један од кључних, управо смо тиме вођени, те смо пројекте кандидовали и пред међународним институцијама.

Хтео бих да подсетим да је „Трансбалкански коридор“ пројекат који је подржан од WB6 формата сарадње на Западном Балкану, да је то пројекат препознат и од ЕУ као пројекат највишег приоритета.

Наравно, госпођа Томић, један широк аспект свих ових питања везаних и за ЕПС и за ЕМС.

Везано за одређена питања која су поставиле колеге из осталих посланичких клубова, господин Ђуришић је питао за јапански кредит, односно онај пројекат који радимо са Цаиком везано за одсумпоравање у ТЕНТ А. Тај пројекат, иако је био суочен са великим бројем проблема и изазова, приводи се крају. Ми смо сада у фази завршетка техничке евалуације понуда које су достављене, након чега иде отварање финансијског дела понуде и мислим да ће се у септембру то привести крају и да ћемо имати тај уговор спреман за потписивање. Тако да се приводи крају један велики пројекат који је, понављам, почео да се ради још 2011. године и дефинитивно ће имати уговор извођача радова до краја ове године.

Више пута сам коментарисао куповину акција Електропреноса Црне Горе, чиме је предузеће Електромреже Србије постало сувласник 10% акција. Понављам, ми на дневном нивоу не пратимо стање вредности акција и берзу у Црној Гори, која је и поприлично плитка и не знам колико је референтно посматрати вредност тих акција и некакве њихове промене у тако кратком временском интервалу. За мене је ту кључно питање стратешке природе и сматрам, а сви смо овде политички мислећи људи, да је то добар стратешки пројекат узимајући у обзир све ово о чему смо причали – „Трансбалкански коридор“ и изградњу кабла, дефинитивно значајније место и улогу коју ће електропривреда Црне Горе имати у реализацији тог пројекта.

Протекла два дана сам имао врло озбиљну расправу са колегом Ђирићем у вези са производњом енергије и разлозима пада производње у првом кварталу, посматрано у односу на исти период прошле године. Понављам, нисмо задовољни због тога пада, тако да нико то не правда нити брани – само анализирамо и објашњавамо. У потпуности разумемо сваки од разлога због којих је дошло до тог пада у првом кварталу 2017. године а разлози су управо они о којима смо говорили. Дакле, изузетно лоша хидрологија.

Понављам, од почетка године до данашњег дана производња у хидро сектору је 87%, односно за 13% мања од производње у хидро сектору прошле године. Имамо исте доступне капацитете, сви сем једног на Ђердапу, али нама тај посао са Русима, са „Силовике машини“,

рехабилитација Ђердапа траје годинама и ми тамо једну по једну турбину радимо. Значи, исти број објеката и исти капацитет је на располагању прошле и ове године али 13% је мања производња, што је последица лоше хидрологије. Рекао сам током данашње расправе податак за који верујем да сви разумеју – прошле године у јануару проточне хидроелектране 678 ГWh, ове године 445 ГWh.

То је смањење од 34%, искључиво као последица залеђеног Дунава. Ако неки нису били у том периоду у Србији па се не сећају, а није било давно – сви који смо у сали смо били и сећамо се тога врло добро. Дакле, тај проблем са хидрологијом нам се транспоновао и у остале месеце и то је један разлог.

Други разлог лежи у чињеници да смо током јануара имали већи број изузетно хладних дана где дневне температуре нису прелазиле минус десет, а ноћи ишле на минус двадесет, када смо због безбедности и због технологије система рада морали сваки вагон који је возио угаљ из Колубаре у ТЕНТ да одледимо пре него што ћемо да га истоваримо. То је дупло смањило проточност те пруге. Уместо да дневно возимо тих дана 100.000 тона угља, ми смо возили педесетак хиљада тона угља.

Дефакто нас је то довело у позицију да морамо да скидамо са депонија, али је немогуће ту континуирану производњу у потпуности надоместити скидањем са депонија. Тако да смо ем имали малу производњу, ем смо морали да скинемо са депонија. То сада враћамо. Доста добро враћамо и до почетка следеће зимске сезоне ту депонију ћемо опоравити.

Трећи разлог је оно о чему смо говорили више јуче него данас, а везано је за нестабилност, односно клизиште које се појавило на пољу Д које као такво треба да нам да половину производње угља веће калоријске вредности чак и од Тамнаве – Западно поље. Значи имали смо то клизиште крајем фебруара, у фронту од 2,6 км, тако да од краја фебруара до 12. априла нисмо имали пуну производњу угља на Колубари, пољу Д. Шта више, морам да кажем да је то била симболична производња. Тек смо 12. априла изашли, чини ми се, на 20 до 25 хиљада тона, а пре тога смо радили пет до десет хиљада тона дневно, што је озбиљно пореметило билансе.

Ми то сада покушавамо да вратимо. Озбиљне су активности и у ЕПС-у и у Колубари како би се то вратило. Није лако вратити толики пад, то је озбиљна количина и угља и киловата које треба надокнадити. Напросто, то није лако. Када је угаљ у питању, иде нам боље. Када је у питању електрична енергија иде нам слабије зато што још увек имамо лошију хидрологију. Остварење у мају, са данашњим даном, у хидро сектору нам је 94%, значи 6% мање него прошле године. Не вреди, то не зависи од нас. Покушавамо оно што зависи од нас, а то је угаљ и да кроз рад термо сектора надокнадимо. Водићемо потпуно транспарентну

политику у односу на парламент и јавност. Нема тајни, са свим тим подацима ћете бити благовремено упознати.

Колега Обрадовић, уз респект према њему и господину Тирићу што су остали овде и сачекали, наравно и Вукадиновићу, за разлику од неких који су говорили па отишли па сада не знам ни да ли да им одговарам, али дужан сам један одговор. Морамо да будемо коректни и ја то увек покушавам да будем.

Поставили сте једно питање везано за ЕМС, које је по свом моделу функционисања, по начину на који су успоставили пословне и производне циклусе, чини ми се једно од наших најбољих јавних предузећа, дефинитивно. Нећу да кажем да је најбоље зато што је у мом сектору, али ту је негде. Питали сте зашто господин Петровић није остао директор.

Господин Никола Петровић је четири године био директор тог јавног предузећа у то време, сада је то а.д., затворено, власништво Републике Србије 100%. Он је четири године био директор и апсолутно сам уверен да је тај посао радио јако добро и да је предузеће из тог разлога управо и дошло на тај ниво да можемо да кажемо да је по мом мишљењу једно од најбољих у Србији.

Господину Петровићу је истекао мандат. Четири године је био директор, истекао је мандат, његова лична одлука је била да не жели да конкурише и да продужи свој останак тамо. То је нешто што је у Србији можда мало чудно. Овде ретко када људи кажу – радио сам свој посао четири године и сада хоћу да се бавим нечим другим. Он је сада потпредседник Привредне коморе и своју професионалну каријеру остварује на неки други начин. Мислим да то треба поштовати. Нема ту никакве приче која би могла да се отвори на начин да ви питате зашто није директор. Није сопственом одлуком и мислим да то сви треба да поштују.

Питали сте ме да ли осећам одговорност за 75 година колико су социјалисти и комунисти на власти. Да вам кажем, ја сам поносан на све традиције и на све оно што је политичка историја и генеза СПС и те левичарске идеје у Србији. Поносан сам и на оно што је урађено у енергетском сектору за сво то време. Морам да кажем да су сви енергетски објекти које ми данас поседујемо изграђени управо у време када је СПС, или наши претходници, био на власти. У овом времену, када су идеологије које су вама можда ближе, пре тога или у међувремену биле на власти – у енергетици ништа није изграђено, тако да је то једна оцена без дилеме.

Има једно питање које ме је поприлично заинтриговало, благо неразумевање онога шта ми се као питање поставља ме брине. И господин Обрадовић и господин Радуловић су ме питали да ли можемо данас овде да одговоримо да ће српске фирме и малтене које фирме ће радити на овим пројектима везано за отпепељивање и „Трансбалкански коридор“. Људи, то питање је заиста врло контроверзно. Ми се налазимо у фази када смо тај пројекат кандидовали пред КфW за добијање зајма, у фази израде финалне

пројектне документације којој претходи тендер. Па шта ви мене питате сада, господо драга? Да ли ми пре тендера знамо ко ће тај посао да ради? Не разумем питање а надам се и да ваше питање није било озбиљно. Јер, да је било озбиљно, довело би до питања да ли ће ту бити тендера? Ми ћемо без дилеме понудити апсолутно отворену утакмицу, фер услове ће имати све компаније и на том тендеру ће сигурно моћи да учествују домаће компаније. Нећемо дозволити нити направити такве услове којима се дисквалификује домаће знање и домаћа индустрија.

У прилог томе морам да потцртам један податак који верујем да знате, али шира јавност треба да зна. Ова Влада инсистира и поставља озбиљне услове свим страним компанијама које по међудржавним споразумима раде неке пројекте, а везано за учешће домаће индустрије у реализацији тих пројеката. Српске фирме раде послове у износу од педесетак посто и на изградњи путева и на изградњи енергетских објеката, управо зато што ми на томе инсистирамо. Ваљда је потпуно јасно да се Влада, која се бори за раст БДП-а и сопствену привреду и економски развој Србије, бори за то да српске компаније раде на тим пројектима. Морам да кажем да су то борбе на дневном нивоу. Морам да кажем и да смо врло успешни у томе. Апсолутно сам уверен да ћемо обезбедити да наша индустрија расте на развоју ових пројеката.

Коначно, колеге из СНС су то питање неколико пута потцртале – господин Радуловић има проблем да призна истину да ЕПС послује са добицима. Електропривреда Србије, као и све остале енергетске компаније, је 2015. и 2016. године радила позитивно. Понављам, 2015. ЕПС је имала ЕБИДУ 46 милијарди динара или 275 милиона евра, 2016. више од 47 милијарди динара или више од 280 милиона евра. То су јако добри резултати и ја се надам да ћемо тај тренд наставити. То што у недостатку аргумената господин Радуловић извлачи као адут из рукова 2014. годину заиста није коректно, зато што се ваљда сви у овој сали, као и цела Србија, сећају кроз какву је катастрофу енергетски сектор прошао за време поплава, пре свега услед чињенице да нам је Колубара напунила и Тамнаву Западно поље и Источно поље, направила највеће вештачко језеро које смо са тешком муком ископали.

Још једанпут хвала свима на веома конструктивним дискусијама и позивам Скупштину да у дану за гласање подржи све ове законске пројекте, а ја посебно акцентирам ове који су важни за енергетски сектор. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Антићу.

Реч има министар др Душан Вујовић.

ДУШАН ВУЈОВИЋ: Хвала лепо.

Доста смо већ времена потрошили разговарајући о овим предлозима. Дозволите на почетку да кажем да смо, ако упоредим расправу о овом сету закона и гаранција, добили много квалитетнију расправу и

квалитетније предлоге који утичу и на наше размишљање и на будуће активности. Према томе, врло сам захвалан свим посланицима који су уложили труд да разумеју о чему се ради и врло квалитетно допринели размишљању на ове теме.

Друго, мислим да смо потврдили да знамо шта нам је чинити у будуће и да је боље да имамо више и потпуније информације о оваквим документима. Ми смо данас остали у оквирима онога што пише у закону, али мислим да можемо себи убудуће да подигнемо лествицу и обезбедимо виши стандард информисања. Могу да вам кажем да ми имамо у пратећим документима комплетну структуру трошкова. Од 56,8 милиона колико износи овај пројект 45 се финансира из кредита КфW, а 20%, тј. 11,8 милиона се финансира из средстава ЕПС-а. У случају ЕМС-а, поред 15 милиона који се добијају из кредита, КфW обезбеђује још и грант од 6,8 милиона. Према томе, ту су релативно још повољнији услови.

Нема никакве тајне, опрема је 27 милиона, осигурање и транспорт један милион, инсталације седам милиона, инжењерски радови 7,4, такозвани *цивил воркс* грађевински радови 9,7 милиона, консултантске услуге које су помињане више пута 2,5 милиона, у већем пројекту и један милион у овом мањем пројекту, при чему је један милион из гранта. Значи, овде са 2,5 милиона, то је отприлике 6% вредности кредита, мање од 6% вредности кредита. Све ће бити рађено по нашим правилима јавних набавки. Када неко каже поштују се правила, то се пише тако, то је темплејт – пише се по правилима онога ко даје кредит, а у ствари они поштују тзв. општа правила ЕУ. Оног момента када узнатпредујемо у преговорима Главе 5 о јавним набавкама и када ми испунимо те услове, онда ће они рећи њихова правила која су једнака нашим домаћим правилима. Према томе, то је мотивација за све нас, укључујући парламент који има право увида у квалитет јавних набавки, да то постигнемо и да то остваримо.

Истовремено, поздрављам многе критике, имплицитне критике за то што немамо најбољи систем и не пролазимо најбоље у том систему јавних набавки, али то су правила људи који имају своје интересе. На нама је да се прилагодимо, да се опремимо од фазе идеја пројеката до фазе планирања реализације пројеката, да будемо конкурентни. Кажем вам, ова земља је имала квалитетнију и припрему пројеката и извођења пројеката пре 20 и 30 година и морамо да се потрудимо да то вратимо. Не може се без тога конкурисати на страним тржиштима, а видите да не може ни на нашем.

Према томе, ми смо то могли и ми ћемо то моћи поново. Само дајте да улажемо систематски у то. Према томе, уместо да се жалимо и да покушамо да избацујемо друге, било би добро да уложимо паре у нешто што бих ја назвао средства за припрему кредита и да тиме финансирамо и наше институте и наш капацитет да будемо равноправни. Не можемо преко ноћи то да урадимо, али можемо да покушамо.

Шта је суштина ових кредита? Задужили смо се, али не 282 милиона, 182 милиона су слободне паре по изузетно повољним условима којима ћемо сигурно рефинансирати ако не будемо мало променили ниво фискалне ликвидности. Значи, нема разлога да то не употребимо да вратимо најнеповољније кредите и то неће бити повећање задужења. Од 100 милиона, 100 милиона ће бити ново задужење, 45 плус 15, плус 40. Значи, 60 плус 40 је 100. У претходној расправи смо говорили о овом кредиту од 40 милиона који Европска инвестициона банка финансира за затворе. Ми смо решили да су то јако повољни услови за нешто што је оправдано потребно. Тиме испуњавамо и стандарде за оне који издржавају казне и испуњавамо своју обавезу а истовремено користимо средства која су изузетно повољна.

Европска инвестициона банка спада у ред банака са најнижим каматним стопама и најбоље услове има. Они немају развијен капацитет оцене пројеката, али су јако конкурентни у стопама које нуде. Као што сам рекао, КфВ је развојна банка и она је пре свега оријентисана, сем пројеката у Немачкој, на подржавање пројеката који се уклапају у њихов концепт подржавања расхода. Овде конкретно, један пројект је усмерен на то да се остваре еколошки стандарди и обезбеди грађевински материјал, па самим тим и да се обезбеди финансијска рентабилност пројекта.

Други пројект је усмерен на подизање капацитета мреже, истовремено транзитне способности мреже, која такође испуњава и тај аспект ефикасности, тј. повраћаја средстава. Мислим да ту нема дилеме, да су ти ефекти много већи од ових просечних ефеката. Дилема око тога 0,8%, плус 0,75% такозвани *фронт анд фее* које све банке наплаћују, неко наплаћује у апсолутном износу, прерачунато на овај кредит од 45 милиона 0,75%, 1% би био 450 хиљада, је л' тако, на 45 милиона. Значи, да је сто милиона био би један милион, на 45 милиона 450 хиљада, 0,75% поделите то са $\frac{3}{4}$ – значи испод 400 хиљада. Значи, испод 400 хиљада коштају сви њихови трошкови, оцене, администрирање тог зајма... Таква су правила.

Првог дана плаћате 0,25% на 45 милиона, па онда на ону своту коју нисте искористили. Ако све искористите првог дана, што је теоријски немогуће, нећете плаћати опште интеркаларне камате. Значи, када бисте имали спреман пројекат „кључ у руке“, само финансирате, ви финансирате све, повучете кредит – интеркаларна камата била би 0,25%, али не бисте ништа платили, и то сви тако имају. Не знам ни једну банку која то нема. Јер, неко мора да покрије разлику између ликвидних средстава која стоје на рачуну по виђењу и чекају да буду повучена, и пласираних средстава. То је што се тиче овог дуга. Значи, 182 милиона се рефинансира, и нарасте дуг, 100 милиона ће нарасти када повучемо средства, не пре тога.

Укупан дуг пада. Дуго смо се борили, дуго смо имали ситуацију да се по инерцији, као аутобус – када притиснете кочницу он настави да иде још 100 метара пре него што успори, па можете да

заокренете. Према томе, сада заустављамо раст дуга. Сада дуг почиње да се смањује – са 24,8 милијарди 31. децембра, на 24,5 милијарди 31. марта, на 24,15 30. априла, и последња информација која ће бити објављена за дан два, то је 23,9 милијарди 18. маја.

Не хвалимо се, али то је тешко стечено заустављање једне величине која је критична и јако добро знате да она зависи и од тога колики је БДП и колики је ниво дуга. За нас је јако важно да кренемо у правцу Мاستрихта. Када ћемо га достићи је мање важно, важно је да се сваке године постепено томе приближавамо. Напомињем, дуг може да буде добар друг ако се пажљиво планира коришћење средстава, ако се не иде у позајмљивање када нема резона.

У ова два пројекта чини ми се да има резона – код затвора је било социјално и друштвено оправдано, овде је еколошки оправдано, а оправдано је и са становишта капацитета ЕМС-а, које је иначе једно од најефикаснијих предузећа у Србији – остварује добит и врши незамењиву регионалну услугу, обезбеђујући Србији интеграцију у шире енергетске мреже.

Две гаранције дакле продужавају те пројекте, два закона дозвољавају могућност да се боље управља девизним средствима Агенције за осигурање депозита. Видим да ме погрешно тумаче, ја сам цитирао шта пише овде у закону, а данас ме на конференцији за штампу коригују, кажу да Народна банка нема. Само то је написано, Народна банка последњих година није користила девизне хартије, али је овде стављено да у принципу може и то да се користи када буде било потребно. Према томе, ова Агенција има и у динарима нешто средстава, није ми била намера да измишљам за Народну банку него сам цитирао нешто што смо заједно писали са колегама из Народне банке. Према томе, овај предлог текста закона смо писали заједно и ја сам цитирао оно што пише у тексту, тако да се оставља могућност да ако Народна банка то буде користила, може да се користи пошто нема разлике у степену квалитета хартија које издаје држава, издаје Народна банка, пошто консолидовани биланс јавног сектора укључује и Народну банку и оно што се зове држава у ужем смислу.

Сада да објасним ову ствар око ризика и основни резон иза овог. Значи, у овом случају у којем Агенција за осигурање депозита није дошла до нуле и није тражила од државе да позајми средства два зајма, један који је исплаћен а други који је остао у форми резерве, не бисмо ово ни предлагали. Ми бисмо рекли Агенцији – ви узимате од сваке банке, не знам колико, 0,15% на 15 милијарди, 80 милиона годишње, и они би то пунили, одржавали на потребном нивоу, не бисмо се апсолутно мешали у то. Међутим, догодило се оно што се догодило и ми смо, да бисмо оправдали очекивања штедиша осигурања које се нуди штедишама, све то урадили и довели Фонд за осигурање депозита до нуле. Фонд на нивоу нуле не нуди никоме уверавања да је сигуран да улаже у банке.

Да се не би правило негативно очекивање, ми смо једноставно били у ситуацији да покушамо да обезбедимо системску интервенцију којом то враћамо у нормалу, враћамо функционисање. Договор је да ова два кредита ту стоје док се доприносима комерцијалних банака Фонд не врати на потребан ниво, а онда ће се држава постепено повући.

Логика је следећа – пошто смо 145 милиона евра узели као дуг, без накнаде дали агенцији и рекли, ви ћете вратити јер на нама је комплетна гаранција, на нама је комплетан ризик. Онда кажемо, зашто бисмо сем тог трошка који већ имамо томе додавали још трошак негативних камата. Пошто се ризик не повећава, ни дуг, ни ризик. Ми кажемо, само та средства вратите у те хартије. Пошто се ради о маргиналној величини то је један посто дуга. Мање од један посто дуга, то је мање, то је један и по посто девизних резерви и мање од један посто дуга. То неће утицати ни на емисију нових хартија ни на ситуацију на тржишту. То је толико мало да се неће ни приметити. То се једном емисијом може покупити на тржишту.

Рекли смо да нема резона да Агенција у свом годишњем извештају каже – ми од државе добијамо помоћ и погледајте колико нас помоћ кошта; ем плаћамо камату, ем плаћамо отплату кредита, ем плаћамо негативну камату. Па смо рекли – дајте да покушамо макар у том делу да помогнемо да то логично изгледа.

Ми смо спремни да кроз дискусију, амандманима, прихватимо да се средства ограниче. Ја озбиљно прихватам те сугестије. Неке колеге су у дискусијама рекле, да ли тиме повезујемо ризик. Ја прихватам те критике и кажем – можда повећавамо ризик ако идемо преко ове своте. Па, можемо да ограничимо износ до те своте или да ограничимо на једну четвртину резерви Агенције и да кажемо – немојте више од тога. У реду је да не плаћамо негативну камату на онај део који је држава већ дала, а овим другим нека Агенција сама управља.

Узгред, овај парламент је одобрио законе за Фонд за осигурање депозита. Агенцији је пре годину и по дана дат много већи степен самосталности и квалитетније, транспарентније управљање. Према томе, њима препуштамо да управљају. Ово само дозвољава могућност да се обрате држави и да кажу, молим вас, желели бисмо због тога и тога, а ми задржавамо право да кажемо – извините молим вас, каматне стопе јесу негативне али толико мало, немојте, молим вас, да кварите целу ствар због неке минималне своте. Ова свота од пола милиона губитка чини ми се довољно великом да кажемо, у принципу можете. Значи, врло један реалан, реалистичан приступ томе.

То сам све већ рекао, рекао сам ово за ликвидност... према томе, они сем овога имају сто милиона неповучених, било је двеста али се спремају или су већ отказали сто, јер по њиховим рачуницама не треба им више од сто милиона у резерви. Значи, они имају сто милиона линију ИБРД

Европске банке, коју могу да повуку у сваком тренутку. Е, ту плаћају интеркаларну камату. Значи, ту плаћају интеркаларну камату да би та средства била на располагању, а плаћаће праву камату једино ако буду повукли та средства.

Коначно, управљање јавним дугом је сложена ствар. Имате хартије од вредности, имате кредите, комерцијалне кредите, пројектне кредите, кредите за подршку буџету, имате гаранције. Дакле, то је управљање једним сложеним системом који има различите рочности и готово је немогуће да у свакој трансакцији можете да правдате све – и малу слику, и детаље, и крупну слику.

Оно што је битно, то је да се глобални параметри побољшавају. Ако можемо да вам дамо детаљне извештаје. Свака рочност има ниже каматне стопе сваке године, од 2012. године до данас. Значи, сваке године рочност се смањује што значи да се ми јефтиније задужујемо у свакој рочности последњих пет година. Сваке године је боље. Неке године је значајно побољшање, неке године мало мање побољшање.

Друга важна ствар – на почетку нисмо имали рочности од 10 година, значи нико није желео да разматра неке инструменте, поготово не у динарима за 10 година, сматрали су да смо сувише ризично окружење да би уопште неко разговарао. Данас имамо рочност. Она јесте скупа, али постоји. У динарима су камате данас за 5% поена, не 5%, него за 5% такозваних пет стотина базних поена нижа него што је била, и исто тако у девизама. Јесте, ми смо скупљи од других.

Нама су сада ти спредови од 200 до 300 базичних поена, а били су шесто. Значи, били су два и по пута виши, и ми данас плаћамо много мању премију. Неко је данас то цитирао, ја вас разумем – на светском финансијском тржишту нема равноправности. Оно даје најбољи третман онима који највише имају а највеће пенале за оне који најмање имају. Али ми смо изашли из те најгоре тачке и сваког дана, сваке године побољшавамо свој статус.

Данас смо се примакли земљама које су биле боље, то је јако важно. Када смо ми били на 600, а некада су зајмови били на 400, сада смо заједно на 250 базних поена. Значи да смо ухватили корак са тим земљама, да их не именујем, и то је јако добро јер смо у истој позицији у тој утакмици. Коначно, нешто што се тиче будућности. Радимо ово, имамо резултате. Да ли смо задовољни? Делимично јесмо, али су нам амбиције много веће. Нама је циљ да имамо боље профиле, не кажем да наша фирма има идеалне услове али су данас много бољи него пре пет година.

Циљ нам је да будемо потпуно равноправни. Имамо ли Развојну банку? Имамо покушаје који су пропали. Желимо да из тога нешто научимо и направимо Развојну банку на коју ћемо бити поносни. Ево, кажем вам, када смо преговарали ове кредите, врло повољне, УАЕ су нам дали кредите по 2% фиксно. Ми добијамо 0,7% од Светске банке

варијабилно, али они имају „трипл рејтинг“ који на нас преносе. Овде смо добили независно, ми као Србија добили смо „трипл рејтинг“ без условљавања.

Да имамо Развојну банку у коју сви верују... Па добили смо још две милијарде од неких донатора који би нам веровали да можемо на прави начин да инвестирамо. Према томе, пара ће бити, ако можемо да понудимо добар стандард и у припреми пројеката и у оцени пројеката и у транспарентном систему. Нисам ја против ваших жеља, али вам кажем да то неће ићи директно. Не можете ви њима да кажете – дајте нам своје паре, ми ћемо вам послати извештај. Него морате да их убедите да је то прави начин да остваре резултате.

Већ сам им рекао, Светска банка Србији даје пет пута више средстава зато што сада знају да ми остварујемо оно што кажемо да ћемо урадити.

И једна анегдота за крај. Када сам дошао у Светску банку и питао такве ствари, као млади економиста 1979. године, један колега ми је рекао – запамтите једну ствар, златно правило је да они који имају злато праве правила. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, министре Вујовићу.

Даме и господо народни посланици, закључујем заједнички начелни и јединствени претрес о предлозима аката из т. 1–6 дневног реда.

Не можете два пута, искористили сте право из члана 96, а управо сам закључио заједнички јединствени и начелни претрес о предлозима аката из тачака од 1. до 6. дневног реда.

Са радом настављамо у понедељак, 22. маја у 10.00 часова.

Захваљујем.

(Седница је прекинута у 18.50 часова.)